

T.C.

Ardahan Üniversitesi

Lisansüstü Eğitim Enstitüsü

Türk Dili ve Edebiyatı Ana Bilim Dalı

Türk Dili Bilim Dalı

**ADBİLİM AÇISINDAN İĞDIR ÜNİVERSİTESİ ÖĞRENCİ
ADLARININ İNCELENMESİ**

Onur GENÇOĞLU

Prof. Dr. Mustafa ŞENEL

Yüksek Lisans Tezi

Ardahan, 2026

ADBİLİM AÇISINDAN İĞDIR ÜNİVERSİTESİ ÖĞRENCİ ADLARININ
İNCELENMESİ

Onur GENÇOĞLU

Prof. Dr. Mustafa ŞENEL

Ardahan Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü
Türk Dili ve Edebiyatı Ana Bilim Dalı
Türk Dili Bilim Dalı

Yüksek Lisans Tezi

Ardahan, 2026

KABUL VE ONAY

Onur Gençoğlu tarafından hazırlanan “Adbilim Açısından Iğdır Üniversitesi Öğrenci Adlarının İncelenmesi” başlıklı bu çalışma, 16/01/2026 tarihinde yapılan savunma sınavı sonucunda başarılı bulunarak jürimiz tarafından Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

Prof.Dr. Nesrin GÜLLÜDAĞ (Başkan)

Prof.Dr. Mustafa ŞENEL (Danışman)

Prof.Dr. Ceval KAYA

Bu tez, Enstitü Yönetim Kurulunca belirlenen ve yukarıda adları yazılı jüri üyeleri tarafından kabul edilmiştir.

Prof. Dr. Mustafa ŞENEL
Enstitü Müdürü

YAYIMLAMA VE FİKRİ MÜLKİYET HAKLARI BEYANI

Enstitü tarafından onaylanan lisansüstü tezimin tamamını veya herhangi bir kısmını, basılı (kâğıt) ve elektronik formatta arşivleme ve aşağıda verilen koşullarla kullanıma açma iznini Ardahan Üniversitesine verdiğimi bildiririm. Bu izinle Üniversiteye verilen kullanım hakları dışındaki tüm fikri mülkiyet haklarım bende kalacak, tezimin tamamının ya da bir bölümünün gelecekteki çalışmalarda (makale, kitap, lisans ve patent vb.) kullanım hakları bana ait olacaktır.

Tezin kendi orijinal çalışmam olduğunu, başkalarının haklarını ihlal etmediğimi ve tezimin tek yetkili sahibi olduğumu beyan ve taahhüt ederim. Tezimde yer alan telif hakkı bulunan ve sahiplerinden yazılı izin alınarak kullanılması zorunlu metinleri yazılı izin alınarak kullandığımı ve istenildiğinde suretlerini Üniversiteye teslim etmeyi taahhüt ederim.

Yükseköğretim Kurulu tarafından yayınlanan **“Lisansüstü Tezlerin Elektronik Ortamda Toplanması, Düzenlenmesi ve Erişime Açılmasına İlişkin Yönerge”** kapsamında tezim aşağıda belirtilen koşullar haricince YÖK Ulusal Tez Merkezi / Ardahan Üniversitesi Açık Erişim Sisteminde erişime açılır.

- Enstitü / Fakülte yönetim kurulu kararı ile tezimin erişime açılması mezuniyet tarihimden itibaren 2 yıl ertelenmiştir. ⁽¹⁾
- Enstitü / Fakülte yönetim kurulunun gerekçeli kararı ile tezimin erişime açılması mezuniyet tarihimden itibaren ay ertelenmiştir. ⁽²⁾
- Tezimle ilgili gizlilik kararı verilmiştir. ⁽³⁾

16/01/2026

Onur GENÇOĞLU

“Lisansüstü Tezlerin Elektronik Ortamda Toplanması, Düzenlenmesi ve Erişime Açılmasına İlişkin Yönerge”

- (1) Madde 6. 1. Lisansüstü tezle ilgili patent başvurusu yapılması veya patent alma sürecinin devam etmesi durumunda, tez **danışmanının** önerisi ve **enstitü anabilim dalının** uygun görüşü üzerine **enstitü** veya **fakülte yönetim kurulu** iki yıl süre ile tezin erişime açılmasının ertelenmesine karar verebilir.
- (2) Madde 6. 2. Yeni teknik, materyal ve metotların kullanıldığı, henüz makaleye dönüşmemiş veya patent gibi yöntemlerle korunmamış ve internetten paylaşılması durumunda 3. şahıslara veya kurumlara haksız kazanç imkanı oluşturabilecek bilgi ve bulguları içeren tezler hakkında tez **danışmanının** önerisi ve **enstitü anabilim dalının** uygun görüşü üzerine **enstitü** veya **fakülte yönetim kurulunun** gerekçeli kararı ile altı ayı aşmamak üzere tezin erişime açılması engellenebilir.
- (3) Madde 7. 1. Ulusal çıkarları veya güvenliği ilgilendiren, emniyet, istihbarat, savunma ve güvenlik, sağlık vb. konulara ilişkin lisansüstü tezlerle ilgili gizlilik kararı, **tezin yapıldığı kurum** tarafından verilir *. Kurum ve kuruluşlarla yapılan işbirliği protokolü çerçevesinde hazırlanan lisansüstü tezlere ilişkin gizlilik kararı ise, **ilgili kurum ve kuruluşun önerisi** ile **enstitü** veya **fakültenin** uygun görüşü üzerine **üniversite yönetim kurulu** tarafından verilir. Gizlilik kararı verilen tezler Yükseköğretim Kuruluna bildirilir.

Madde 7.2. Gizlilik kararı verilen tezler gizlilik süresince enstitü veya fakülte tarafından gizlilik kuralları çerçevesinde muhafaza edilir, gizlilik kararının kaldırılması halinde Tez Otomasyon Sistemine yüklenir.

* **Tez danışmanının önerisi ve enstitü anabilim dalının uygun görüşü üzerine enstitü veya fakülte yönetim kurulu tarafından karar verilir.**

ETİK BEYAN

Bu çalışmadaki bütün bilgi ve belgeleri akademik kurallar çerçevesinde elde ettiğimi, görsel, işitsel ve yazılı tüm bilgi ve sonuçları bilimsel ahlak kurallarına uygun olarak sunduğumu, kullandığım verilerde herhangi bir tahrifat yapmadığımı, yararlandığım kaynaklara bilimsel normlara uygun olarak atıfta bulunduğumu, tezimin kaynak gösterilen durumlar dışında özgün olduğunu, **Prof. Dr. Mustafa ŞENEL** danışmanlığında tarafımdan üretildiğini ve Ardahan Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Tez Yazım Yönergesine göre yazıldığını beyan ederim.

Onur GENÇOĞLU

ÖN SÖZ

Ad, bireyin kimliğini ortaya koyan ve toplumsal bellekle doğrudan bağlantılı olan önemli bir ögedir. İnsan adları; dil, kültür, inanç, tarih ve sosyal değerler gibi birçok faktörün etkisiyle oluşturulmakta ve bu yanı ile yalnızca bireysel tanımlama aracından daha fazlasını sunarak kültürel ve sosyolojik bir veri özelliği kazanmaktadır. Bu noktada, adbilim (onomastik), şahıs isimleri aracılığıyla toplumların kültürel yapısını, değer yargılarını ve tarihsel birikimlerini anlamak için olanak sağlayan mühim bir araştırma sahasıdır. Bu tez çalışmasında, Iğdır Üniversitesinde öğrenim gören öğrencilerin adları adbilimsel açıdan araştırılarak, adların kökenleri, anlamları ve ad verme tercihlerini etkileyen faktörler irdelenmeye çalışılmıştır. Türkiye'nin çeşitli bölgelerinden öğrenci barındıran Iğdır Üniversitesi, kültürel çeşitliliği yansıtan önemli bir örnek teşkil eden bir alan sunmaktadır. Bu çerçevede, çalışma, hem insan adlarının kültürel ve dilsel özelliklerini açığa çıkarmayı hem de günümüzdeki ad verme eğilimleri hakkında yorumlar yapmayı hedeflemektedir. Çalışmanın hazırlanması sürecinde akademik bilgi birikimi, yöntemsel yaklaşım ve yönlendirmeleriyle bana destek veren danışman hocam Prof.Dr. Mustafa ŞENEL'e en derin teşekkürlerimi sunmak isterim. Ayrıca çalışmamı titizlikle inceleyerek değerli görüş, eleştiri ve katkılarını sunan kıymetli jüri üyelerim Prof.Dr. Nesrin GÜLLÜDAĞ ve Prof.Dr. Ceval KAYA'ya teşekkürlerimi iletiyorum. Özellikle tez sürecim boyunca ilgisi, anlayışı ve desteğiyle yanımda olan kuzenim Doç.Dr. Seçil Ulufer KANSOY'a ve son olarak manevi desteklerini her zaman yanımda hissettiğim aileme en içten teşekkürlerimi sunarım. Bu çalışmanın, adbilim alanında yapılacak yeni araştırmalara katkıda bulunması ve kişi adları üzerine yapılan çalışmalara kaynak teşkil etmesi dileğiyle. . .

Onur Gençoğlu

Ardahan, 2026

ÖZET

GENÇOĞLU, Onur. Adbilim Açısından Iğdır Üniversitesi Öğrenci Adlarının İncelenmesi, Yüksek Lisans Tezi, Ardahan, 2026.

Bu tezde, Iğdır Üniversitesinde okuyan öğrencilerin isimlerine dair bilgi, tutum ve bilinç seviyeleri adbilim (onomastik) açısından incelenmiştir. Araştırmanın ana hedefi, öğrencilerin isimlerini sevme durumları, adlarının anlamı ve kökeni konusundaki bilgilerinin doğruluğu, ayrıca bu bilgilerin aile içinde nasıl aktarıldığını ortaya koymaktır. Bu bağlamda, adın cinsiyet, doğum yeri, bölüm ve isim verme yöntemleri gibi değişkenlerle ilişkileri de değerlendirilmiştir. Araştırma, nicel yöntemler kullanılarak gerçekleştirilmiş ve veri toplamak için yapılandırılmış bir anket formu uygulanmıştır. Çalışmanın kapsamı, Iğdır Üniversitesi öğrencilerini kapsamakta ve 1151 öğrencinin katılımıyla yapılmıştır. Toplanan veriler, tanımlayıcı istatistikler ve çapraz tablolar aracılığıyla analiz edilmiştir. Sonuçlar, öğrencilerin büyük bir kısmının isimlerini sevdiğini ve adlarının anlamını bildiğini göstermektedir. Kız öğrencilerin, erkek öğrencilere göre adlarının anlamı ve kim tarafından verildiği konusunda daha fazla bilgiye sahip olduğu belirlenmiştir. Aile büyüklerinden ismi alan öğrencilerin, adlarının anlamı ve kökeni hakkında bilgi sahibi olma oranlarının daha yüksek olduğu gözlemlenmiştir; bu da ad verme geleneğiyle beraber anlam bilgisinin nesilden nesile aktarıldığını göstermektedir. Ancak, öğrencilerin önemli bir kısmının adlarının kökeni hakkında yeterli bilgiye sahip olmadığı ya da bu bilgiyi eksik ya da yanlış bildiği tespit edilmiştir. Çalışmanın sonuçları, isimlerin yalnızca bireyi tanımlayan bir unsur olmanın ötesinde, kültürel bellek, aile geleneği ve kimlik oluşumu ile sıkı bir ilişkiye sahip olduğunu ortaya koymaktadır. Elde edilen veriler, öğrenciler arasında ad bilincinin genel olarak yüksek olduğunu, fakat ad kökeni hakkında farkındalığın sınırlı kaldığını göstermektedir. Bu açıdan araştırma, Türkiye’de adbilim alanında yürütülen çalışmalara, üniversite gençliği örneği ile yenilikçi ve güncel bir katkı sunmaktadır.

Anahtar Sözcükler:

Adbilim (Onomastik), Kişi Adları, Ad Anlamı, Ad Kökeni, Ad Bilinci, Kültürel Aktarım, Iğdır Üniversitesi

ABSTRACT

GENÇOĞLU, Onur. *An Examination of Student Names at Iğdır University from the Perspective of Onomastics*, Master's Thesis, Ardahan, 2026.

This thesis examines the knowledge, attitudes, and awareness levels of students studying at Iğdır University regarding their names from an onomastics perspective. The main objective of the research is to reveal the students' liking for their names, the accuracy of their knowledge about the meaning and origin of their names, and how this knowledge is passed down within the family. In this context, the relationships between names and variables such as gender, birthplace, department, and naming methods were also evaluated. The research was conducted using quantitative methods, and a structured questionnaire was applied to collect data. The scope of the study included students of Iğdır University, and the study was conducted with the participation of 1151 students. The collected data were analyzed through descriptive statistics and cross-tabulations. The results show that a large majority of students like their names and know their meanings. It was determined that female students have more knowledge about the meaning of their names and who gave them to them than male students. It was observed that students who received their names from their elders had a higher rate of knowledge about the meaning and origin of their names; this shows that knowledge of meaning is passed down from generation to generation along with the naming tradition. However, it was found that a significant portion of the students either lacked sufficient knowledge about the origin of their names or had incomplete or incorrect information about it. The study's results reveal that names are not merely an element that identifies an individual, but are closely linked to cultural memory, family tradition, and identity formation. The data shows that while name awareness is generally high among students, awareness of name origins remains limited. In this respect, the research offers an innovative and current contribution to studies in the field of onomastics in Türkiye, using the example of university youth.

Keywords:

Onomastics, Personal Names, Name Meaning, Name Origin, Name Awareness, Cultural Transmission, Iğdır University

İÇİNDEKİLER

KABUL VE ONAY	i
YAYIMLAMA VE FİKRİ MÜLKİYET HAKLARI BEYANI	ii
ETİK BEYAN	iv
ÖN SÖZ	v
ÖZET	vi
ABSTRACT	vii
İÇİNDEKİLER	viii
SİMGELER VE KISALTMALAR DİZİNİ	x
TABLolar DİZİNİ	xi
ŞEKİLLER DİZİNİ	xiii
GİRİŞ	1
1. BÖLÜM	6
İĞDIR İLİ	6
1.1. İĞDIR İLİNİN COĞRAFİ KONUMU VE İKLİMİ	6
1.2. İĞDIR İLİNİN DEMOGRAFİK YAPISI	8
1.3. İĞDIR İLİNİN SOSYO-EKONOMİK YAPISI	10
1.4. İĞDIR ÜNİVERSİTESİ	13
2. BÖLÜM	15
ADBİLİM ve KİŞİ ADBİLİMİ (ANTROPONİMİ)	15
2.1. ADBİLİM TANIM VE KAPSAMI	15
2.2. KİŞİ ADBİLİMİ (ANTROPONİMİ)	20
3. BÖLÜM	23
TÜRKLERDE AD VERME KÜLTÜRÜ	23
3.1. AD VERMEDE KÜLTÜREL KAYNAKLARIN KULLANILMASI	23
3.1.1. Mitolojik Kaynaklar	24
3.1.2. Dini Kaynaklar	26
3.2. AD VERMEDE ETKİLİ OLAN UNSURLAR	28
3.3. TÜRKLERDE AD VERMENİN TARİHSEL SÜREÇ İÇİNDEKİ DEĞİŞİMLERİ	31
3.3.1. Eski Türklerde Ad Verme	32

3.1.2. İslamiyet Sonrası Türklerde Ad Verme	35
3.1.3. Cumhuriyet Dönemi ve Günümüzde Ad Verme	37
4. BÖLÜM	39
ADBİLİM AÇISINDAN IĞDIR ÜNİVERSİTESİ ÖĞRENCİ ADLARININ	
İNCELENMESİ.....	39
4.1. TANIMLAYICI İSTATİSTİKLER	39
4.2. CİNSİYETE İLİŞKİN ÇAPRAZ DAĞILIMLAR.....	55
4.3. DOĞUM YERİNE İLİŞKİN ÇAPRAZ DAĞILIMLAR.....	63
4.4. ADIN ANLAMINI BİLME DURUMUNA İLİŞKİN ÇAPRAZ	
DAĞILIMLAR	76
4.5. ADIN KÖKENİNE İLİŞKİN ÇAPRAZ DAĞILIMLAR.....	81
SONUÇ.....	91
KAYNAKÇA.....	100
EKLER.....	106
EK 1. ORJİNALLİK RAPORU FORMU	106
EK 2. ETİK KURUL İZNİ	107
EK 3. ÖĞRENCİLERİN AD, ANLAM VE KÖKEN BİLGİLERİ	108
ÖZ GEÇMİŞ	121

SİMGELER VE KISALTMALAR DİZİNİ

SERKA	Serhat Kalkınma Ajansı
YKS	Yükseköğretim Kurumları Sınavı
TDK	Türk Dil Kurumu
TÜİK	Türkiye İstatistik Kurumu

TABLOLAR DİZİNİ

Tablo 1. Iğdır’ın alt boyutlar itibarıyla gelişmişlik sıralamaları	11
Tablo 2. Kişi adları alanına ilişkin sınıflandırma	21
Tablo 3. Ad vermede etkili unsurlar	28
Tablo 4. Adların kullanım sıklığı	39
Tablo 5. Öğrencilerin doğum yerlerine göre dağılımı	41
Tablo 6. Öğrencilerin doğum yılına göre dağılımı	42
Tablo 7. Cinsiyete göre araştırmaya katılan öğrencilerin sayısı.....	43
Tablo 8. Öğrencilerin anne adlarına göre dağılımı	43
Tablo 9. Annelerinin mesleklerine göre araştırmaya katılan öğrencilerin dağılımı	44
Tablo 10. Baba adlarına göre öğrencilerin dağılımı	45
Tablo 11. Babalarının mesleklerine göre araştırmaya katılan öğrencilerin dağılımı.....	46
Tablo 12. Araştırmaya katılan öğrencilerin adlarına ilişkin dağılımlar	48
Tablo 13. Adını kimin verdiğini bilen öğrencilerin adlarını veren bireylerin yakınlık derecesine göre dağılımları	48
Tablo 14. Öğrencilerin adını aldıkları bireylere göre dağılımları	50
Tablo 15. Kardeşi olan öğrencilerin kardeşlerinin adlarını kimin koyduğuna ilişkin dağılım	51
Tablo 16. Öğrencilerin adlarının anlamını doğru-yanlış bilme durumuna ilişkin dağılım	52
Tablo 17. Öğrencilerin adlarının kökenine ilişkin verdikleri yanıtların dağılımı	52
Tablo 18. Adlarının kökenine ilişkin soruya doğru, yanlış ve eksik yanıt veren öğrencilerin dağılımı	54
Tablo 19. Doğru köken bilgilerinin dağılımı.....	54
Tablo 20. Cinsiyete göre adını sevmeye durumunun dağılımı	56
Tablo 21. Cinsiyete göre adın aile büyüğünden alınma durumunun dağılımı	56
Tablo 22. Cinsiyete göre adını kimin verdiğini bilme durumunun dağılımı.....	57
Tablo 23. Cinsiyete göre öğrencilerin adını veren kişilerin dağılımı	57
Tablo 24. Cinsiyete göre adının anlamını bilme durumunun dağılımı	59
Tablo 25. Cinsiyete göre adının anlamını doğru-yanlış bilenlerin dağılımı	60
Tablo 26. Cinsiyete göre adların köken dağılımı	60

Tablo 27. Cinsiyete göre adın kökenini doğru-yanlış eksik bilme durumuna ilişkin dağılım	62
Tablo 28. Doğum yerinin adını sevmeye durumuna göre dağılımı.....	63
Tablo 29. Doğum yerinin adın aile büyüklerinden alınma durumuna göre dağılımı	65
Tablo 30. Doğum yerinin adı kimin verdiğinin bilinme durumuna göre dağılımı	67
Tablo 31. Doğum yerinin adının anlamını bilme durumuna göre dağılımı	70
Tablo 32. Doğum yerine göre adının anlamını doğru yanlış bilme durumunun dağılımı	72
Tablo 33. Doğum yerine göre adının kökenini doğru-yanlış-eksik bilme durumunun dağılımı	74
Tablo 34. Öğrencilerin adının anlamını bilme durumuna göre adını sevmeye durumuna ilişkin dağılım	76
Tablo 35. Öğrencilerin adının anlamını bilme durumuna göre adın aile büyüğünden alınma durumuna ilişkin dağılım	77
Tablo 36. Öğrencilerin adının anlamını bilme durumuna göre adını kimin verdiğini bilme durumuna ilişkin dağılım.....	78
Tablo 37. Öğrencilerin adının anlamını bilme durumunun göre anlamı doğru bilme durumuna ilişkin dağılım	78
Tablo 38. Bölüm bazında adın anlamını bildiğini belirten öğrencilere göre adın anlamını doğru-yanlış bilme durumuna ilişkin dağılım	79
Tablo 39. Öğrencilerin bilinen ad kökeninin adını sevmeye durumuna göre dağılımı	81
Tablo 40. Öğrencilerin ad kökeninin adın aile büyüğünden alınma durumuna göre dağılımı	83
Tablo 41. Öğrencilerin ad kökenine göre adı vereni bilme durumuna ilişkin dağılım...	84
Tablo 42. Öğrencilerin ad kökenine göre adının anlamını bilme durumlarına ilişkin dağılım	85
Tablo 43. Öğrencilerin ad kökenini bildiğini belirtenlere göre adının anlamını doğru-yanlış bilme durumuna ilişkin dağılım	87
Tablo 44. Öğrencilerin ad kökenine göre kökeni doğru-yanlış-eksik bilme durumuna ilişkin dağılım	88

ŞEKİLLER DİZİNİ

Şekil 1. Iğdır ili fiziki haritası.....	6
Şekil 2. Iğdır ili hanehalkı sayısının hanehalkı tipine göre dağılımı (2024)	8
Şekil 3. Iğdır ilinde yaşa göre bağımlı nüfusun dağılımı (2024).....	9
Şekil 4. Iğdır ili nüfus bağımlılık oranları.....	10

GİRİŞ

Ad verme geleneği, toplumların kültürel kimliğini, tarihsel hafızasını, inanç sistemlerini ve sosyolojik dönüşümlerini yansıtan güçlü göstergeler arasında yer almaktadır. Adbilim (onomastik) ve onun bir alt dalı olan antroponimi, insan isimlerinin yalnızca bireyleri ayırt etmek için kullanılan işaretler olmanın ötesinde, toplumların değer sistemini, kültürel sürekliliğini ve kimlik inşası süreçlerini yansıtan önemli bir dil unsuru olduğunu gösteriyor. Aksan (2000), isimlerin kültür ve dil arasındaki ilişkiyi ortaya koyan önemli bir kaynak olduğunu belirtirken; Nişanyan (2021), kişi adlarının tarihsel süreklilik ve kültürel aktarım açısından toplumsal yapıya ışık tuttuğunu ifade etmiştir. Bu bağlamda kişi adları, hem bireylerin hem de toplumların kimliğinin temel unsurlarından biri olarak kabul edilmektedir.

Dündar (2022) tarafından gerçekleştirilen araştırmada, kelimelerin dilin esasını oluşturduğu ve özellikle kişi adlarının derin bir anlam taşıdığı, ayrıca ad verme sürecinin toplumlar tarafından titizlikle uygulanan bir eylem olduğu belirtilmiştir. Çalışmada, İslam öncesi dönemde Türkler ve Arapların ad belirleme süreçlerinde etkili olan faktörler ve izledikleri yöntemler karşılaştırmalı bir şekilde ele alınmıştır. Coğrafi mesafe ve tarihsel olarak doğrudan bir etkileşim olmadığı düşünülen bu iki topluluğun, çocuklarına isim verme süreçlerinde benzer motivasyonlar ve kültürel etkilere sahip olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu bulgular, ad verme geleneğinin farklı kültürlerde ortak yönler barındırabileceğini ve isimlerin toplumların duygu, düşünce ve değer sistemlerini temsil eden önemli göstergeler olduğunu ortaya koymaktadır.

Şenel (2017) tarafından gerçekleştirilen çalışmada, ad ve adlandırmanın insanlık tarihiyle birlikte gelişen temel bir ihtiyaç olduğu vurgulanmış ve bireylerin hem kendi adlarına hem de çevresindeki varlık ve kavramların isimlerine dair köken araştırma eğiliminde oldukları belirtilmiştir. Çalışmada, Kafkas Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü öğrencilerine yöneltilen çeşitli sorularla (adlarını kimin verdiği, adlarının anlamlarını bilip bilmedikleri, adlarını sevip sevmedikleri vb.) gençlerin adlarıyla ilgili bilgi düzeyleri tespit edilmeye çalışılmıştır.

Türktaş (2019) tarafından yapılan çalışmada, ad verme olgusunun insanlarda iletişimi kolaylaştırma ve bireylere kimlik kazandırma amacıyla çok eski dönemlerden beri var olduğu ifade edilmiştir. Araştırmada, Türk kültürü içerisinde yeni doğan

çocuklara tarihsel süreçte nasıl ve kimler tarafından isim verildiği incelenmiş ve adların fiziksel özellikler, aile yapısı, doğum zamanı, inançlar ve beklentiler gibi çeşitli kaynaklardan etkilendiği vurgulanmıştır. Çalışmada yazılı kaynaklar ve saha verileri kullanılarak, Türklerin çocuklara ad verme geleneği folklorik bir perspektiften ele alınmış ve kültürel süreklilik bağlamında adlandırma biçimlerinin belirlenmesine odaklanılmıştır.

Uysal (2017) tarafından gerçekleştirilen araştırmada, Türkiye’de isim verme geleneğinin toplumsal ve kültürel değişimlerden ne şekilde etkilendiği incelenmiştir. Bu çalışma, Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesinde öğrenim gören 1270 öğrenciyi kapsayan anket yöntemiyle yapılmıştır. Araştırmanın sonuçları, Türkiye’de tek isim kullanımının hâlâ baskın olduğunu; bunun yanı sıra geleneksel isimlerin yaygın olduğu, fakat Türkçe modern isimlerin de arttığını göstermektedir. Ayrıca, isim verme kararlarının giderek çekirdek aile tarafından alındığı, modern eğilimlerin de etki yaptığı, bu bağlamda anlam ve dini referansların yanında popülerlik gibi unsurların etkili olduğu belirlenmiştir. Geleneksel uygulamalar olan çocuğu koruma yöntemlerinin zayıfladığı ve geleceğe yönelik beklentileri simgeleyen isimlerin daha fazla tercih edildiği tespit edilmiştir. Erkekler arasında Alp, Muhammet ve Ömer; kızlar arasında ise Elif ve Hira’nın birinci isim olarak, Nur’un ise ikinci isim olarak öne çıktığı sonucuna varılmıştır.

Atlı (2020) tarafından yapılan çalışmada, isimlerin toplumsal yapı ve kültürel değişimle doğrudan ilişkilendirildiği vurgulanmış ve bu nedenle ad verme geleneklerinin sosyolojik bir gösterge olarak önem taşıdığı ifade edilmiştir. Araştırmanın amacı, Cumhuriyet döneminden günümüze kadar kullanılan isimlerdeki değişikliklerin hangi toplumsal koşullar altında gerçekleştiğini araştırmaktır. Bu çerçevede NVİGM’nin (1923–1950) ve TÜİK’in (1950–2017) yayınladığı en yaygın isimler listeleri içerik analizi yöntemiyle incelenmiştir. Elde edilen bulgular, isimlerin geleneksel ve modern olarak iki gruba ayrıldığını; modern isimlerin ise siyasi atmosfere ve popüler kültürel unsurlara, özellikle dizi karakterlerine, bağlı olarak etkilendiğini ortaya koymaktadır. Ayrıca son yıllarda ebeveynlerin ikili isimleri tercih etme eğilimlerinin arttığı ve bunun da geleneksel ile modern isimler arasında bir denge kurma çabası olduğu belirtilmiştir.

Çatlı Özen (2019) tarafından yapılan başka bir çalışmada, isimlerin birey için aile tarafından konulan ve kültürel bir “damgalama” işlevi gören göstergeler olduğu ifade edilmiştir. İsimlerin bireylerin sosyal, kültürel, dinî ve siyasi unsurlar tarafından belirlendiği ve bu isimler aracılığıyla bireyin topluma aidiyet hissettiği belirtilmiştir. İstanbul’da yaşayan 18 yaşındaki ve üzerindeki 750 katılımcıdan yapılan anketle elde edilen veriler, kapalı uçlu sorularla toplanmış ve SPSS analizleri gerçekleştirildikten sonra yorumlanmıştır. Araştırma bulguları, ailelerin çocuklarına isim koyarken din ve siyaset gibi faktörlerden etkilendiklerini, popüler isimlerin ise çeşitli toplumsal eğilimlerden beslenmiş olduğunu ortaya koymaktadır. Ayrıca modernleşme süreciyle birlikte isim verme hiyerarşisinin değiştiği, babanın ardından annenin de daha etkili bir rol üstlendiği gözlemlenmiştir. Bu çalışma, günümüzde isim verme uygulamalarının toplumsal değişim dinamikleri doğrultusunda yeniden yapılandığını göstermektedir.

Köse (2014) tarafından yapılan çalışmada, toplumda yaygınlaşan isimlerin zihinsel, kültürel ve toplumsal değişim açısından önemli bir gösterge oluşturduğu belirtilmiştir. Medyanın ad verme uygulamalarındaki rolü özellikle incelenmiştir. Araştırma, televizyon dizilerinin geniş kitlelere ulaşma kapasitesi nedeniyle isim tercihlerine nasıl etki ettiğini anlamayı amaçlamaktadır. Elde edilen bulgular, resmi nüfus verilerindeki isim değişiklikleri ile belirli dönemlerde popüler hale gelen dizilerdeki karakter isimleri arasında dikkat çekici bir ilişki olduğunu göstermektedir. Özellikle olumlu niteliklere sahip dizi karakterlerinin isimlerinin “yeni ve farklı algı”, “kulağa hoş gelme” gibi kriterler doğrultusunda yaygınlaştığı tespit edilmiştir. Çalışma, dizi karakterlerinin sunduğu özdeşleşme imajı ve kişilik unsurlarının, ebeveynlerin isim tercihlerini önemli ölçüde etkilediğini ortaya koymaktadır.

Sarıtaş (2009) tarafından yürütülen araştırmada, adların bireysel ve kültürel kimliğin bir yansıması olarak toplumsal değişimleri takip eden önemli göstergeler olduğu vurgulanmıştır. Çalışmanın amacı, Balıkesir Üniversitesi Necatibey Eğitim Fakültesinde öğrenim gören öğrencilerin günümüzdeki adlar ve ad verme geleneği hakkındaki görüşlerini değerlendirmektir. Araştırmada, 918 öğrenciye uygulanan 13 soruluk anket ve ilgili literatür verileri kullanılmıştır. Bulgular, gençlerin sahip oldukları adlar ve ad verme konusundaki tutumlarının, hem mevcut kültürel dinamikleri yansıttığını hem de gelecekteki ad verme eğilimlerini şekillendirmede belirleyici bir rol oynadığını göstermektedir.

Türk kişi adlarıyla ilgili yapılan araştırmalar, ad verme geleneklerinin tarihsel, kùltürel ve toplumsal boyutlarını ortaya koymaktadır (Sarıtaş, 2009; şenel, 2017; Uysal, 2017; Türktaş, 2019; atlı Özen, 2019; Dünder, 2022). Bu araştırmalar, Türk toplumunda isim verme sürecinin sadece bireylerin ve ailelerin tercihlerine dayanmadığını, aynı zamanda dinî, kùltürel, siyasi ve sosyal etkilerin de etkili olduğunu göstermektedir. İncelemeler, tarihsel süreçlerle isim tercihlerini etkileyen unsurların farklılaştığını; geleneksel isimlerin din, tarih bilinci ve atalara saygı üzerine kurulu olduğunu, modern çağda ise popüler kùltür, medya etkisi ve bireysel eğilimlerin ön plana çıktığını göstermektedir. Bunun yanı sıra, genç nesillerin isim koyma yaklaşımları ile çocuklarına verdikleri isimler, mevcut kùltürel değerleri yansıttığı gibi toplumsal değişime de uyum sağlama çabalarını sergilemektedir. Bu açıdan bakıldığında, isimler sadece bireysel kimlik ve aile bağlılığını göstermekle kalmayıp, aynı zamanda toplumsal dinamikleri, kùltürel dönüşüm süreçlerini ve popüler trendleri takip etme açısından önemli göstergeler olarak ele alınabilir. Bu bağlamda, çalışmamız günümüz Türkiye’indeki gençlerin isimler ve isim verme geleneğine dair tutumlarını inceleyerek, mevcut kùltürel dinamiklerin ve toplumsal değişim süreçlerinin isim verme uygulamalarına yansımalarını ortaya koymayı hedeflemektedir.

Bu çalışmada modern zamanda Türk ad verme geleneğinin ne kadar korunduğı ve toplumsal ile kùltürel dönüşümlerden ne oranda etkilendiğı araştırılmaktadır. Bu konu üzerine yapılan çalışmaların (Sarıtaş, 2009; şenel, 2017; Uysal, 2017; Türktaş, 2019) mevcut olduğı söylese de, araştırmaların sınırlı olduğı ve toplumun isimler ile isim verme geleneğine dair fikirlerini güncel bir şekilde yansıtacak yeni çalışmalara ihtiyaç duyulduğı aşıkârdır. Bu çalışma, kişi adları ve ad verme geleneğinin güncel durumunu toplumun en dinamik kesimi olan üniversite öğrencileri üzerinden incelemeyi amaçlamaktadır. Genç yetişkinlerin oluşturduğı bu grup, toplumsal değişimin en hızlı gözlemlenebildiğı kesimlerden biridir. Bu nedenle Iğdır Üniversitesi öğrencilerinin adlarının incelenmesi; kùltürel yapı, modernleşme eğilimleri, gelenek ve popüler kùltür etkileri gibi unsurların genç nüfusundaki izdüşümünü görmeyi mümkün kılmaktadır. Elde edilecek bulguların, önceki çalışmalarla karşılaştırma imkânı sunması ve ilerleyen araştırmalara veri oluşturması beklenmektedir.

Bu çalışmanın ana problemi, “Iğdır Üniversitesi öğrencilerinin isimleri hangi kùltürel, dilsel ve sosyolojik faktörler doğrultusunda şekillenmektedir?” sorusudur.

Araştırma çerçevesinde, öğrenci isimlerinin anlamları, ne sıklıkta kullanıldığı ve tercih edilme sebepleri üzerinde durulmakta; dini, etnik, yerel ve modern etkilerin isim seçimlerine nasıl etki ettiği incelenmektedir. Bu çalışmada, Iğdır Üniversitesi öğrencilerinin isimlerinin kültürel, sosyolojik ve dilsel açıdan ele alınması amacıyla nicel araştırma yöntemleri kullanılmıştır. Araştırmanın evreni Iğdır Üniversitesi iken, örneklem farklı fakülte ve bölümlerde öğrenim gören öğrencilerden oluşmaktadır. Uygulanan araştırma tekniği, on iki kapalı uçlu sorudan oluşan yapılandırılmış bir ankettir. Bu anket, öğrencilerin temel kimlik bilgilerini, isimlerine dair düşüncelerini ve isim verme geleneği konusundaki tutumlarını belirlemeye yönelik hazırlanmıştır. Anket formu, 2023-2024 akademik yılı boyunca üniversitede kayıtlı öğrencilerle yüz yüze görüşmelerle uygulanmıştır. Uygulama öncesinde öğrencilere araştırmanın amacı anlatılmış; paylaştıkları bilgilerin yalnızca bilimsel araştırmalar için kullanılacağı bildirilmiş ve süreç tamamen gönüllülük esasına dayalı olarak yürütülmüştür. Ayrıca, anket uygulaması Iğdır Üniversitesi Rektörlüğünün bilgisi ve onayı dâhilinde gerçekleştirilmiştir.

Anketlerden elde edilen bilgiler titizlikle gözden geçirilmiş, sayısal ve oransal değerler haline dönüştürülerek istatistiksel yöntemlerle değerlendirilmiştir. Verilerin analizinde frekans ve yüzdelik dağılımlardan faydalanılmış; sonuçlar grafikler ve tablolarla desteklenmiştir. Böylece öğrencilerin isimleriyle ilgili örüntülerin daha net bir şekilde ortaya konması hedeflenmiştir. Araştırmanın bulgularını güçlendirmek ve verileri karşılaştırmalı bir bakış açısıyla ele almak amacıyla adbilim üzerine yazılmış makaleler, kitaplar, lisansüstü tezler ve sosyal medya içeriklerine başvurulmuştur. Bu metodolojik yaklaşım, çalışmanın hem betimleyici hem de yorumlayıcı bir özellik taşımasını sağlamaktadır.

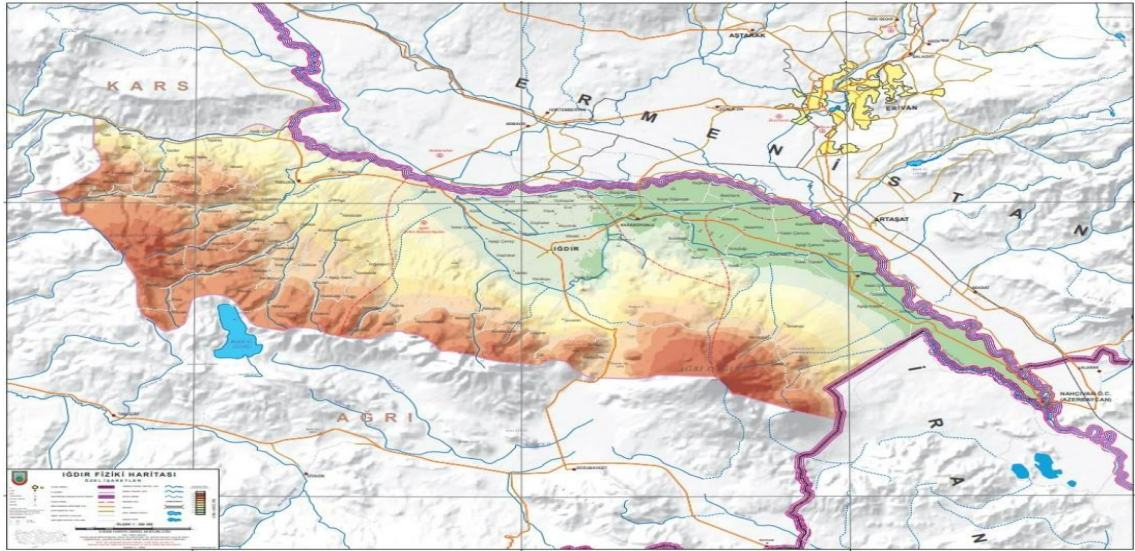
Bu açıdan bakıldığında, çalışma, adbilim alanında bölgesel bir örnek sunmanın yanı sıra Iğdır'ın kültürel çeşitliliğinin genç nesillerde nasıl bir yansıma oluşturduğunu da gözler önüne sermektedir. Araştırmanın bulgularının dilbilim, sosyoloji, halkbilim, eğitim bilimleri ve kültürel çalışmalar alanlarında yapılacak araştırmalara katkıda bulunması hedeflenmektedir. Ayrıca elde edilen bilgilerin, gelecekte Türkiye'nin çeşitli üniversitelerinde gerçekleştirilecek karşılaştırmalı adbilim çalışmaları için bir temel oluşturması beklenmektedir.

1. BÖLÜM

İĞDIR İLİ

1.1. İĞDIR İLİNİN COĞRAFI KONUMU VE İKLİMİ

Türkiye'nin en doğusunda yer alan Iğdır, üç farklı ülke ile sınır komşuluğu nedeniyle stratejik konuma sahip bir ildir. Doğu Anadolu Bölgesi'nin Erzurum-Kars Bölümü içinde konumlanan il, $39^{\circ} 55'$ – $40^{\circ} 07'$ kuzey enlemleri ile $43^{\circ} 20'$ – $44^{\circ} 56'$ doğu boylamları arasında yer almaktadır. Coğrafi sınırları itibariyle doğuda Azerbaycan ve Ermenistan ile, batıda Kars ile ve güneyde Ağrı ile çevrilidir. Türkiye'nin Ermenistan ile toplam 88 kilometrelik kara sınırına sahip tek il olması, Iğdır'ın jeopolitik önemini artırmaktadır. Bunun yanında Nahçıvan Özerk Cumhuriyeti ile yaklaşık 11 kilometrelik sınır hattının bulunması, Türkiye'nin Azerbaycan'a kara yolu ile açılan bağlantı noktası olan Dilucu Sınır Kapısı'nın bu ilde yer almasını sağlamaktadır (Kemer kaya, 2025).

Şekil 1. Iğdır ili fiziki haritası

Kaynak: SERKA, 2025

İlin doğu sınırı boyunca uzanan Aras Nehri, Türkiye ile Ermenistan arasındaki doğal sınırı oluşturmaktadır (Kemer kaya, 2025). Erzurum civarında doğan Aras Nehri,

Tuzluca yakınlarında Arpaçay ile birleşerek Türkiye ile Ermenistan arasındaki sınır boyunca akışını sürdürmektedir. Ayrıca bölgede Üçkaya (Ekerek) Gölü ve Balık Gölü gibi su kütleleri ile Karasu Deresi'nin varlığı, sulak alan zenginliğini artırmaktadır (SERKA, 2025).

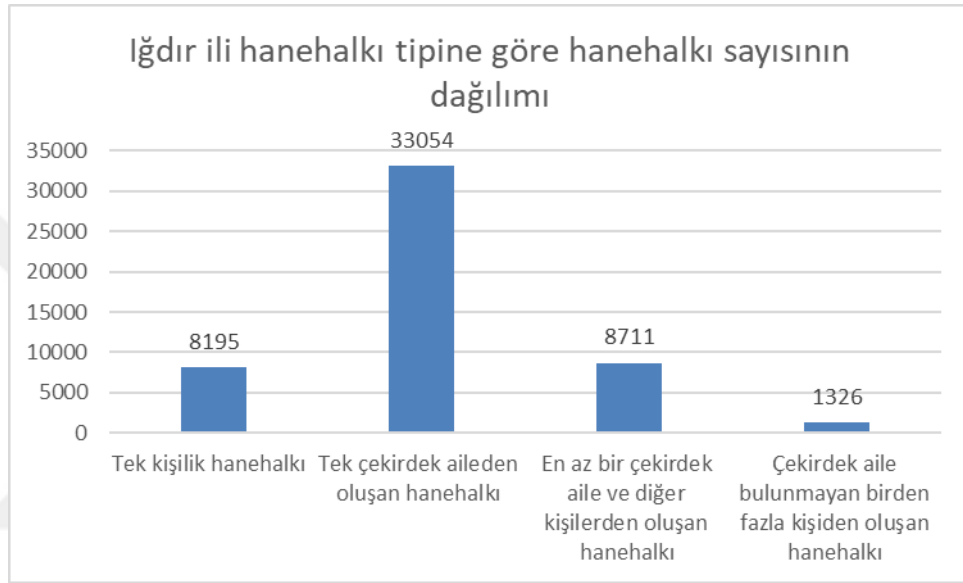
Iğdır, kuzey kesiminde dağlık alanlara, güney bölümünde ise geniş ovalık sahalara sahip olması bakımından topografik çeşitlilik göstermektedir. Ağrı Dağı'nın bir bölümü de Iğdır sınırları içinde bulunmakta ve ilin güney kesiminde yükselmektedir. Taşınmış toprak (azonal) yapısının görülmesi nedeniyle orman varlığı gelişmemiştir. İlin toprakları genel olarak alkalik özellik göstermektedir. Bitki örtüsünün zayıf ve daha çok otsu olması, bölgede özellikle küçükbaş hayvancılığın önemli bir ekonomik faaliyet olarak öne çıkmasına yol açmıştır (SERKA, 2025). Söz konusu konum özellikleri, Iğdır'a tarım ve hayvancılık bakımından verimli alanlara sahip olma avantajı sunarken; aynı zamanda Türkiye'nin doğu sınır hattında ticaret ve ulaşım açısından kritik bir geçit rolü kazandırmaktadır (Kemer kaya, 2025).

Farklı dinler açısından kutsal kabul edilen Ağrı Dağı'nın önemli bir kısmı Iğdır sınırları içerisinde yer almaktadır. Kent, bölgesel olarak "Sürmeli Çukuru" adıyla bilinen, Aras Nehri'nin oluşturduğu tektonik ova üzerinde konumlanmıştır. Ağrı Dağı'nın 5137 metreyi aşan yüksekliğine karşın Iğdır yaklaşık 850 metrelik düşük rakımı ile dikkat çeker. Bu özellik, ovadaki alanlarda mikroklima ikliminin oluşmasına ve karasal iklim koşullarının hafiflemesine yol açmıştır (SERKA, 2025). Bu bağlamda, Iğdır'da kışlar daha ılımandır, yaz ise yüksek sıcaklık ve belirgin bir kuraklık göstermektedir. Yıllık ortalama sıcaklık değerlerinin 11–12°C civarında olduğu gözlemlenmektedir. Kış aylarında sıcaklık ara sıra 0°C'nin altına düşmesine rağmen, çevre illere göre daha ılıman bir hava söz konusudur. Yaz mevsiminde sıcaklık 40°C'ye kadar çıkabilmektedir. Ortalama yıllık yağış miktarının 250–300 mm seviyelerinde olması, ilin yarı kurak iklim özellikleri taşıdığını göstermektedir (Kemer kaya, 2025). Bu mikroklima etkisi, ilde tarımsal ürün çeşitliliğini artırmış; Iğdır Ovası özellikle meyve ve sebze üretimi açısından önemli bir tarımsal merkez haline gelmiştir (SERKA, 2025).

1.2. IĞDIR İLİNİN DEMOGRAFİK YAPISI

Türkiye İstatistik Kurumunun 2025 yılı verilerine göre Iğdır ilinin toplam nüfusu 206.857 kişidir. Bu nüfusun 107.490'ını erkekler (%51,96), 99.367'sini ise kadınlar (%48,04) oluşturmaktadır. Son yıllarda il genelinde hafif bir nüfus azalması dikkat çekmekte olup, 2023 yılına kıyasla 2.881 kişilik bir düşüş yaşanmıştır (TÜİK, 2025).

Iğdır ilinin 2024 yılındaki hane halkı sayısının dağılımı hane halkı tipine göre Şekil 2'de verilmiştir.

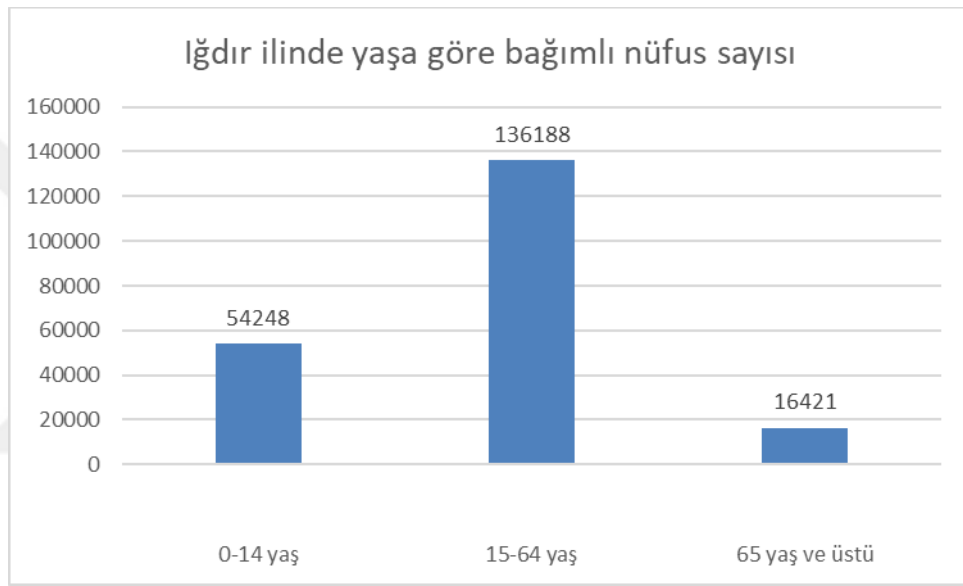
Şekil 2. Iğdır ili hane halkı sayısının hane halkı tipine göre dağılımı (2024)

Kaynak: TÜİK (2025) verileri kullanılarak araştırmacı tarafından oluşturulmuştur.

Şekil 2'ye bakıldığında, ilde en yaygın hane halkı tipi çekirdek ailelerden oluşan haneler olup, bu grupta toplam 33.054 hane bulunmaktadır. Bu durum, Iğdır'da aile yapısının çoğunlukla anne, baba ve çocuklardan meydana gelen çekirdek aile modeline dayandığını ortaya koymaktadır. Çekirdek aileden sonra, geniş aile özellikleri taşıyan en az bir çekirdek ailenin yanı sıra diğer bireylerden oluşan haneler yer almakta ve bu gruptaki hane sayısı 8.711'dir. Diğer yandan, yalnızca bir kişinin yaşadığı hanelerin sayısı 8.195 olarak saptanmış olup, ilde bireysel yaşayan kişilerin dikkate değer bir oran oluşturduğu görülmektedir.

En az oran ise aile ilişkisi olmayan birden fazla kişinin birlikte yaşadığı hanelerde gözlemlenmekte ve bu grupta sadece 1.326 hane bulunmaktadır. Genel bir değerlendirme yapıldığında, Iğdır’da geleneksel aile yapısının devam ettiği, ancak tek kişilik hanelerin de belirli bir oranda arttığı ifade edilebilir.

Nüfusun coğrafi dağılımına bakıldığında, ilin demografik yapısının neredeyse tamamen şehir merkezinde yoğunlaştığı ve kırsal alanlardaki nüfusun daha az olduğu anlaşılmaktadır. İlçeler bazında değerlendirildiğinde, 2023 yılı itibarıyla Merkez ilçesinde 152.454, Tuzluca’da 22.182, Aralık ilçesinde 19.485 ve Karakoyunlu’da 12.736 kişinin yaşadığı gözlemlenmektedir (Kemer kaya, 2025).

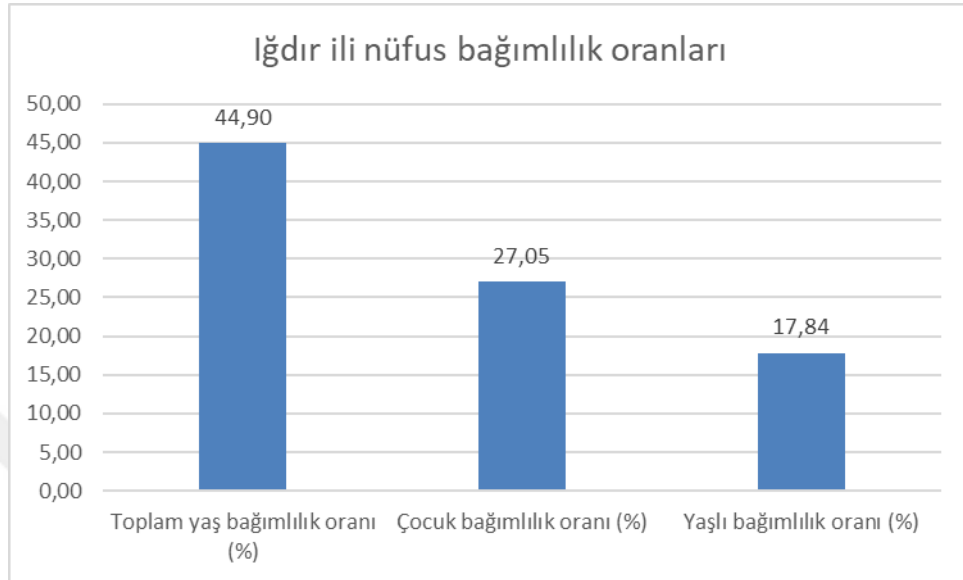

Şekil 3. Iğdır ilinde yaşa göre bağımlı nüfusun dağılımı (2024)

Kaynak: TÜİK (2025) verileri kullanılarak araştırmacı tarafından oluşturulmuştur.

Şekil 3’ün incelenmesi sonucu, 2024 yılına ait verilere göre Iğdır ilinde 0–14 yaş grubunda 54.248, 15–64 yaş grubunda 136.188 ve 65 yaş üstü nüfusta 16.421 birey bulunduğu gözlemlenmektedir. Bu dağılım, Iğdır’daki nüfusun büyük bir kısmının çalışma çağındaki (15–64 yaş) insanlar olduğunu ortaya koymaktadır. Çocuk nüfusunun toplam nüfus içindeki yüksek oranı, ilde genç bir nüfus yapısının bulunduğunu göstermektedir. Bununla birlikte, 65 yaş ve üzeri nüfusun daha düşük seviyede olması, Iğdır’ın yaşlı nüfus oranı yüksek olan iller arasında bulunmadığını göstermektedir.

Bu durum, eğitim, sağlık ve sosyal hizmet politikalarının genç nüfusa yönelik planlamalarının ne kadar önemli olduğunu vurgulamakta ve aynı zamanda gelecekte genç nüfusun iş gücü pazarına katılımı açısından büyük bir potansiyel sunduğunu göstermektedir.

Şekil 4. Iğdır ili nüfus bağımlılık oranları

Kaynak: TÜİK (2025) verileri kullanılarak araştırmacı tarafından oluşturulmuştur.

Şekil 4'te yer alan 2024 yılı verileri incelendiğinde, Iğdır ilinin toplam yaş bağımlılık oranının %44,90 olarak belirlendiği görülecektir. Bu oran, çalışma çağındaki her 100 bireyden yaklaşık 45'inin ekonomik anlamda bağımlı olduğunu ifade eder. Bağımlı bireyler arasında en büyük oran çocuk bağımlılığının (%27,05) olduğu dikkat çekmektedir; bu durumda, ilde çocuk nüfusunun önemli bir rol oynadığını göstermektedir. Yaşlı bağımlılık oranının (%17,84) çocuk bağımlılığına göre daha düşük olması, Iğdır'daki yaşlı nüfusun henüz belirleyici bir demografik etki yaratmadığını ortaya koymaktadır.

1.3. IĞDIR İLİNİN SOSYO-EKONOMİK YAPISI

İllerin 2025 yılı sosyo-ekonomik gelişmişlik sıralamasına bakıldığında, Iğdır ili - 1,182 puanla 81 il arasında 73. sırada bulunmaktadır. Bu sonuç, Iğdır'ın altıncı gelişmişlik seviyesinde yer aldığını ortaya koymaktadır. Iğdır'ın 2025 yılı gelişim düzeyinin farklı boyutlara göre sıralaması Tablo 1'de görülmektedir.

Tablo 1. Iğdır’ın alt boyutlar itibarıyla gelişmişlik sıralamaları

Alt Boyutlar	Gelişmişlik Sıralaması
Demografi	68
İstihdam	68
Eğitim	72
Sağlık	76
Rekabetçi ve Yenilikçi Kapasite	63
Mali	68
Erişilebilirlik	71
Yaşam Kalitesi	80

Kaynak: T.C. Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, 2025

Tablo 1’deki veriler, Iğdır’ın 2024 yılı gelişim düzeyinin hemen hemen tüm alt kategorilerde ülke genelinde oldukça düşük sıralarda bulunduğunu göstermektedir. İlin demografik göstergeler açısından 68. sırada yer alması, bu sıralamanın Türkiye ortalamasının altında kaldığını ortaya koymaktadır. Bu durum, nüfus yapısındaki gençlik oranı, bağımlılık oranı veya göç faktörleri bakımından dezavantajlı bir konumda olabileceğini göstermektedir. İstihdam alanındaki 68. sıranın bulunması, ilin işgücü piyasasında yapısal sorunlar yaşadığını ve istihdam oranı, işsizlik ya da kayıt dışı çalışma gibi konularda ilerlemeye ihtiyaç duyduğunu göstermektedir. Eğitim göstergelerinde 72. sırada yer alması, eğitim altyapısı, okula devam eden öğrenci oranları, öğrenci başarıları ve öğretmen kalitesi gibi meselelerde önemli geliştirme gereksinimleri bulunduğunu göstermektedir. Sağlık alanında 76. sırada bulunması, sağlık hizmetlerine erişim, sağlık altyapısı, doktor ve yatak sayısı gibi kriterlerde ülke ortalamasının belirgin bir şekilde altında olduğunu göstermektedir. Rekabet gücü ve yenilikçilik kapasitesi açısından 63. sırada yer almasına rağmen, ilin yenilikçilik, girişimcilik, Ar-Ge kapasitesi ve ekonomik dinamizm yönünde hâlâ düşük performans gösterdiği anlaşılmaktadır. Mali kriterlerde 68. sıra, kamu gelirleri, vergi potansiyeli, yerel bütçe yapısı ve ekonomik canlılık açısından ilin sınırlı bir yapıya sahip olduğunu ortaya koymaktadır. 71. sıradaki ulaşılabilirlik seviyesi, ulaşım altyapısı, karayolu bağlantıları, lojistik imkanlar ve genel ulaşım kalitesinin yetersiz olduğunu göstermektedir. En düşük performans ise yaşam kalitesi alt boyutunda görülmektedir; bu durum sosyal yaşam, çevresel standartlar, güvenlik, kültürel olanaklar ve kentsel hizmetlerde Iğdır’ın Türkiye genelinde en alt seviyelere yerleştiğine işaret etmektedir.

Iğdır’ın ekonomik yapısı büyük ölçüde tarım ve hayvancılığa dayanmaktadır; sanayi ve turizm sektörleri ise yeterince gelişmemiştir. Tarım açısından verimli Iğdır

Ovası, Aras Nehri tarafından sulanmakta olup ilin temel üretim merkezi durumundadır. Elverişli iklim koşullarıyla pamuktan şeftaliye kadar birçok tarım ürünü yetiştirilmektedir. Bu ürünler arasında şeker pancarı, buğday, arpa, patates ve pamuk öne çıkmaktadır. Hayvancılık ise ilin geniş yaylalarından faydalanarak önemli bir gelir kaynağı sağlamaktadır. Özellikle koyun yetiştiriciliği yaygın olup canlı hayvan ticareti yoğun bir şekilde gerçekleştirilmektedir. Süt ürünleri, kaşar peyniri ve tereyağı ile dikkat çekmektedir (Iğdır Belediyesi, 2025).

Iğdır'daki girişim sayısı 2018 yılında 6. 462 iken, 2022'de bu sayı 6. 808'e ulaşmıştır. Yıllık bazda küçük dalgalanmalar olsa da, genel eğilim girişim sayısının yıllık ortalama %1,3'lük bileşik büyüme oranı (YBBO) ile arttığını göstermektedir. Buna karşın, TRA2 Bölgesi genelindeki girişim sayısındaki artış daha sınırlıdır ve yıllık ortalama %0,9 oranında gerçekleşmiştir (TÜİK, 2024). Iğdır'ın bölgedeki toplam girişim sayısına katkısı yıllar içinde %21,8 ile %22,8 arasında değişim göstermiştir. 2020 yılında bu oran %22,8 ile en yüksek değeri görebilirken, 2022'de %22,2'ye gerilediği görülmüştür (TÜİK, 2024). Bu durum, Iğdır'ın bölgedeki girişimcilik açısından güçlü bir konumda olduğunu ancak bu payda dönemsel küçük dalgalanmalar yaşandığını göstermektedir.

Iğdır'da işsizlik oranı 2022 yılında %16,3 iken, 2023 yılında %14 seviyesine gerilemiştir; bu durum işsizliğin yaklaşık %2,3 oranında düştüğünü göstermektedir. TRA2 Bölgesi genelinde ise işsizlik oranı 2022'de %12,7 iken, 2023'te %11,5 seviyesine inmiş ve bu durum %1,2'lik bir iyileşme sağlamıştır (TÜİK, 2024). Böylece hem Iğdır'da hem de genel olarak bölgede işsizlikte bir düşüş gözlemlenmektedir. Ancak, Iğdır'daki azalma oranı bölge ortalamasından daha yüksek olmasına rağmen, ilin işsizlik durumu hâlâ TRA2 Bölgesi'nin ortalamasının üzerindedir.

Sanayi sektörü daha çok tarımsal faaliyetlere dayalı olarak gelişim göstermiştir. İlde un, bisküvi, çikolata, tuz, yem ve tuğla üreten tesislerin yanı sıra bu işletmelerin çoğu küçük ölçeklidir. Genellikle 5-10 kişilik istihdam kapasitesi olan bu işletmeler, hammadde tedarikinin kolay olduğu zamanlarda faaliyet göstermekte ve üretim aşamasında mevsimlik iş gücü kullanmaktadır. İldeki bisküvi ve çikolata fabrikalarında toplam 155 kişi çalışmaktadır. Genel olarak, 150'den daha az çalışanı olan küçük ve orta ölçekli işletmelere bakıldığında, istihdamın en fazla yoğunlaştığı sektörlerin inşaat malzemeleri üretimi ve gıda endüstrisi olduğu anlaşılmaktadır (Iğdır Belediyesi, 2025).

Iğdır'da kişi başına düşen GSYH, 2018 yılında 5.410 ABD doları iken 2022 yılına gelindiğinde yıllık ortalama %0,59'luk bileşik büyüme oranıyla 5.539 ABD dolarına yükselmiştir (TÜİK, 2024). Bu artış, ilin ekonomik gelişiminde oldukça sınırlı bir büyüme yaşandığını göstermektedir. Dönem boyunca bazı küçük değişimler görülse de genel olarak kişi başına gelir düzeyi büyük ölçüde durağan kalmıştır. Bu büyüme oranı dikkate alındığında, Iğdır'ın ekonomik performansının düşük fakat istikrarlı bir artış eğilimi sergilediği söylenebilir. Ancak bu seviyedeki sınırlı büyüme, ilin rekabet gücünü artırma kapasitesini zayıflatmakta ve ekonomik faaliyetlerin yeterince dinamik olmadığını göstermektedir.

1.4. IĞDIR ÜNİVERSİTESİ

Iğdır Üniversitesi, Türkiye'nin Doğu Anadolu Bölgesi'nde bulunan bir devlet yükseköğretim kurumudur. Üniversitenin kuruluş tarihi 22 Mayıs 2008'dir ve kısa sürede büyüyerek eğitim-öğretim faaliyetlerine devam etmektedir. İlk olarak Ziraat Fakültesi ile eğitim vermeye başlayan üniversite, kuruluşundan bu yana hızlı bir gelişim göstermiştir (ÜNİP, 2025). İlk öğrenci kabulü 2008-2009 akademik yılında gerçekleşmiş, bu tarihten itibaren üniversite hem akademik hem de fiziksel altyapı bakımından ilerleme kaydetmiştir. Zamanla öğretim ünitelerinin sayısı artmış, eğitim seçenekleri araştırma merkezleri, yüksekokullar ve enstitülerle zenginleştirilmiştir. Üniversite, modern kampüs imkanları ve sosyal kültürel etkinliklerle öğrenci gelişimine destek olmayı hedeflemektedir (Iğdır Üniversitesi, 2025a). Iğdır Üniversitesinin misyonu, bölgesel kalkınmaya katkıda bulunacak nitelikli mezunlar yetiştirmek, bilimsel araştırmaları teşvik etmek ve öğrencileri modern eğitimle donatmaktır. Vizyonu ise, ulusal ve uluslararası ölçekte rekabet edebilen bir eğitim kurumu olmayı hedeflemektedir (Iğdır Üniversitesi, 2025b).

2025 Yükseköğretim Kurumları Sınavı (YKS) sonuçlarıyla birlikte Iğdır Üniversitesi, öğrenci kabulü konusunda yüksek doluluk oranlarıyla öne çıkmıştır. Önlisans programlarındaki kontenjanların neredeyse tamamı dolmuş (%100 doluluk) bulunmaktadır. Lisans programlarındaki doluluk oranı ise %96,16 olmuştur. Üniversitenin genel doluluk oranı %98,32 civarındadır. Ön lisans için ayrılan 1. 575 kişilik kontenjanın 1. 616'sına, lisans için ayrılan 1. 226 kişilik alana ise 1. 213 öğrenci yerleşmiştir. Özellikle Diş Hekimliği Fakültesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik

Bölümü ve İlahiyat Fakültesi gibi programlarda %100 doluluk sağlanmıştır (Iğdır Üniversitesi, 2025c). Bu veriler, Iğdır Üniversitesinin özellikle bölgesel eğitim taleplerini karşılama konusunda öne çıkan bir kurum olduğunu göstermektedir.

Iğdır Üniversitesi, eğitim-öğretim faaliyetlerini geniş bir akademik yapıyla sürdürmektedir. Üniversitenin bünyesinde çeşitli alanlarda eğitim veren fakülteler bulunmaktadır. Iğdır Üniversitesinde Diş Hekimliği, İlahiyat, Sağlık Bilimleri, Uygulamalı Bilimler, Ziraat, Güzel Sanatlar, Fen-Edebiyat, İktisadi ve İdari Bilimler, Mühendislik, Spor Bilimleri, Turizm fakülteleri bulunmaktadır (Iğdır Üniversitesi, 2025d). Ayrıca Iğdır Üniversitesinde sağlık ve teknik bilimler alanında olmak üzere 4 meslek yüksekokulu vardır. Iğdır Üniversitesinde lisansüstü eğitim ve araştırma için enstitüler de bulunmakta olup yüksek lisans ve doktora programları yürütülmektedir.

2. BÖLÜM

ADBİLİM ve KİŞİ ADBİLİMİ (ANTROPONİMİ)

2.1. ADBİLİM TANIM VE KAPSAMI

“Ad” kelimesinin oldukça eski bir geçmişi vardır. Ad, Arapça *isim*, Farsça *nam*, Sanskritçe *nāman*, Latince *nōmen*, İtalyanca *nome*, İsveççe *namn*, İspanyolca *nombre* ve Fransızca *nom* sözcüklerine karşılık gelen; varlıkları simgeleyen ve onların zihnimizde bir biçim kazanmasını sağlayan kelimelerdir (Şenel, 2021, s. 27). Türkçe Sözlükte ad, “Bir kimseyi, bir şeyi anlatmaya, tanımlamaya, açıklamaya, bildirmeye yarayan söz, isim.” biçiminde tanımlanmaktadır. Her ne şekilde olursa olsun, kelimenin bu kadar eski olması, onun ne denli önemli bir kavram olduğunu göstermektedir. İnsan dili var olduğundan beri çevredeki farklı nesne ve olgular genellikle adlandırılmıştır (Ainiala, Saarelma ve Sjömlom, 2016, s. 13).

Adlar, çevrede bulunan her türlü varlığı tanımlama ve göstergelendirme işlevi görür. Bir varlık, nesne ya da kavram ad kazandığında, hem belirli bir tanım içine yerleşir hem de belirli bir türün veya kategorinin parçası hâline gelir. Başka bir ifadeyle, genel olarak “şeyler” adlandırılmak suretiyle belirsizlikten ve soyutluktan sıyrılır; daha somut, anlaşılır ve düzenli bir alana taşınırlar (Çelik, 2005, s. 1). Bu durum, bilginin açıklığını artırarak karışıklığın ve kargaşanın önlenmesine de katkı sağlar. Bu nedenle insanlar, çevrelerinde gördükleri ve algıladıkları tüm varlıklara, nesnelere ve kişilere ad verme gereği duymuşlardır.

Adın insanlık tarihinde çok eski dönemlerden itibaren önemli bir kavram olduğu bilinmektedir. Eski Mısır inanışlarında insanın “ben” ve “ad”dan oluştuğu düşünülmekteydi. Bu konseptte göre, bir varlığın adı ondan bağımsız olarak ele alınamaz; dolayısıyla bir tanrının, kötü bir ruhun ya da bir insanın adını öğrenmek, onu kontrol altına almak ve üzerinde hakimiyet sağlamak anlamına gelmektedir (Çolak-Bostancı, 2009, s. 364). Pek çok toplumda bir kişiyi ya da nesneyi adıyla anmak veya çağırmak, kimi zaman onu rahatsız etmek ya da huzurunu bozmak anlamına gelebilmekteydi. İslamiyet’te Allah’ın adlarının doğrudan söylenmesi yerine O’nu niteleyen “rahman”, “rahim”, “rauf” gibi sıfatların (Esmâ-i Hüsnâ) tercih edilmesi;

Hristiyanlık ve Budizm’de de benzer tutumların görülmesi bunun örnekleridir (Aksan, 2000, s. 98).

Her toplum kendine özgü bir ad verme kültürü ve geleneği geliştirmiştir. Acıpayamlı’nın da vurguladığı gibi, “Yeryüzünde ad verme olgusundan yoksun bir tek topluluk ve toplumu görmek olası değildir” (Acıpayamlı, 1992, s. 2). Ad verme geleneği, bir milletin sosyal, kültürel ve dilsel özelliklerini yansıtması bakımından büyük önem taşır. Aksan (2000, s. 117) bu durumu, Bach’ın “Bir ulusun ad hazinesi, onun geçmişteki ve bugünkü zihinsel-ruhsal durumunun anlatımıdır.” sözünü aktararak açıklamaktadır. Bir varlığa ad verilirken evrensel ya da tekil kurallardan söz etmek mümkün değildir.

“Adbilimi, canlıları, nesneleri ve kavramları kapsayan; kısacası çevremizde gördüğümüz ve algıladığımız her türlü varlığın adlarını konu edinen bir bilim dalıdır” (Sakaoğlu 2001, s. 9). Dil bilgisinde “ad” olarak tanımlanan sözcük türünü temel alan adbilim araştırmaları, iki ana inceleme alanı etrafında şekillenmektedir. Sözcükbilim ve anlambilimle yakın ilişkisi bulunan adbilimi, bütüncül bir çerçevede ele alan Doğan Aksan, bu çalışmaları iki temel grupta toplamış ve şu şekilde açıklamıştır:

1. “Anlambilime yakın olmakla birlikte yöntem bakımından ondan ayrılan ve sözcük–kavram ilişkisini esas alan bilim alanı. Bu doğrultudaki çalışmalarda belirli bir kavramdan (örneğin güzellik, balık, zaman) hareket edilerek, söz konusu kavramın herhangi bir dilde nasıl ifade edildiği ve bu ifadeyi belirleyen etkenlerin neler olduğu araştırılır. Bu alan, geniş anlamıyla adbilim olarak nitelendirilebilir; çünkü ele alınan sözcükler çoğunlukla dil bilgisinde ‘ad’ (substantivum) sınıfında yer almakta ve bu tür adbilim doğrudan adlara odaklanmaktadır.
2. Dillerde özel ad niteliği taşıyan öğeleri inceleyen ve bu öğeleri kökenbilgisi, tarihsel gelişim ve çeşitli kültürel–dilsel bağlamlarda değerlendiren bilim alanı. Bu kapsamda yer adlarını konu edinen (yeradbilim, toponymie / toponomastique) çalışmaların yanı sıra kişi adları ve coğrafi adlar üzerine yoğunlaşan alt dallar da bulunmaktadır. Örneğin nehir, ırmak ve göl gibi su adlarını inceleyen hydronymie ile dağ adlarına odaklanan horonymie bu alanın örnekleri arasındadır. Bu alan, çeşitli yönleriyle lehçebilimle etkileşim hâlinindedir” (Aksan, 2000, s. 32).

Genel olarak, halk arasında “isim” terimi kullanıldığında, kastedilenin dilbilimciler ve filozoflar tarafından yaygın olarak “özel ad” olarak adlandırıldığı söylenebilir. Özel adlar, kişiler, yerler, hayvanlar, nesneler, fikirler vb. gibi belirli bir varlığa gönderme yapan özel dilsel unsurlardır. Özel adlar, tek bir bireyi işaret etmek için kullanılabileceği gibi, milyonlarca ad taşıyan bir grup için de kullanılabilir (Korkmaz, 2009, s. 199; Karataş, 2019, s. 379).

Yeni oluşumlara kapalı olan diğer kelime türlerinin aksine, özel isimler sürekli olarak yeni yaratımları kendi sınıflarına dahil eder ve diğer kelime türlerinin en son eklenenlerini bile benimser. Diğer kelime sınıfları değişime direnç gösterirken (örneğin zamirler, belirteçler ve edatlar), özel isimler çok sayıda yöntem kullanarak son derece üretken ve esnektir. Yeni adlar; yazım değişiklikleriyle, harf, sayı ve/veya sembollerin birleştirilmesiyle, mevcut kelimelerin parçalarının morfolojik unsurlarla birleştirilmesiyle, unutulmuş kelimelere yeni anlam kazandırılmasıyla, başka dillerden ödünç alma yoluyla veya tamamen hayal gücünden türetilmiş yepyeni biçimlerin yaratılmasıyla oluşturulabilir. Çoğu zaman bu yöntemler bir arada kullanılarak özgün özel adlar meydana getirilir. Tüm bu çeşitlilik ve yaratıcılık, özel isimlerin neden dilbilim, sosyoloji, kültürel çalışmalar gibi pek çok akademik disiplinin ilgisini çektiğini açıkça göstermektedir (Nick, 2024, s. 3).

Günümüzde özel adların etimolojisine yönelik çalışmalar hâlâ dikkat çekici olmakla birlikte, bu alandaki geniş ve karmaşık sorunları bütünüyle karşılamaktan uzaktır. Birinci ve özellikle İkinci Dünya Savaşı sonrasında özel adlara ilişkin araştırmalar sistematik bir yapı kazanmış, özgün yöntem ve tekniklerini geliştirmiştir. Böylece başlangıçta tarihsel ve sosyal bilimlere yardımcı bir alan olarak görülen bu çalışmalar, zamanla dilsel boyutun tarihsel ve coğrafi unsurlara baskın hâle geldiği, kendi kuramsal temellerine sahip bağımsız bir disipline, adbilime dönüşmüştür (Blanár, 2009, s. 90). Özel adların üç temel alanı olan biyonomler (canlı varlıklara verilen adlar), yer adları ve kromatonimlerin sistemli biçimde incelenmesi, her biri için uygun adbilimsel yöntem ve tekniklerin geliştirilmesini gerekli kılmıştır. Bu bağlamda, 20. yüzyılın ikinci yarısından itibaren adbilim alanında genel bir teorik çerçevenin şekillendiği görülmekte; bu disiplin, sosyal ve doğa bilimleriyle güçlü bağlantılar kurarak, kendine özgü bağımsız bir dilbilim alanı olarak konumunu pekiştirmiştir (Ainiala ve diğerleri, 2016, s. 52).

İletişim ve kamu yönetiminde adların taşıdığı toplumsal değer, onomastik alanında hızlı bir gelişimi teşvik etmiştir. Bu ilerleme, çeşitli veri kaynaklarının kullanılmasının yanı sıra, onomastiğe özel dergilerde güncel konuların bilimsel bir şekilde tartışılmasıyla da desteklenmiştir. Alanın ilerlemesine, düzenli olarak düzenlenen uluslararası onomastik konferanslar (ilk olanı 1938’de Paris’te gerçekleştirilmiştir) ve ulusal onomastik komitelerin gerçekleştirdiği bilimsel toplantılar da önemli katkılarda bulunmuştur. Örneğin, Slovak Onomastik Komitesi, V. Blanár’ın onomastik araştırmalarına dair kavramsal çerçevesine dayanarak 1964 yılında kurulmuştur (Blanár, 2009, s. 90).

Adbilim alanı, uluslararası düzeyde kurumsal bir yapıya sahiptir ve bu yapı Uluslararası Adbilim Bilimleri Komitesi tarafından temsil edilmektedir. 20. yüzyılın sonları ile 21. yüzyılda, adbilimin mevcut durumu, yöntemleri ve ulaştığı hedefler hakkında çeşitli uluslararası derlemeler yayımlanmıştır. Bu çalışmalar, yalnızca alanın genel durumunu sunmakla kalmayıp, gelecekteki karşılaştırmalı analizlere sağlam bir temel oluşturmayı da amaçlamıştır.

Özel adlar, farklı yönlerden ele alınarak incelenmiş ve bu alanla ilgili çalışmalar, adbilimin disiplinler arası yapısına uygun olarak gelişmiştir. Adbilim araştırmalarında uygulanan bilimsel yöntemler, özel adların dilsel özellikleri ve alanın geniş kapsamıyla doğrudan ilişkilidir. Bu nedenle adbilime dair yöntemsel yaklaşım, kullanılan tekniklerin çeşitliliği ve karmaşıklığıyla uyum içerisinde. Adbilimin temel yöntemleri, dilbilim alanında olduğu gibi tümdengelim ve gözleme dayalıdır. Bu yöntemler; adların tanımlanması, analizi ve sınıflandırılması gibi temel dilbilim süreçlerini kapsar. Bu temel yöntemler, araştırmanın amacına bağlı olarak tarihsel, betimleyici, karşılaştırmalı, tümevarım ya da alana özel yönelimlerle birlikte uygulanabilir (Şahin, 2025, s. 26-28).

Özel adların farklı sınıfları, çalışmaların hangi yöntemlerle yürütüleceğine doğrudan karar verir. Bu çerçevede en sık kullanılan araştırma yöntemleri arasında adların biçimsel yapısının analizi, adların çeşitli kriterlere (adlandırılan varlığın türü, biçimsel özellikler, kronolojik ve kökensel nitelikler vb.) göre sınıflandırılması, metin analizi, etimolojik inceleme, istatistiksel ve katmanlaşma (stratigrafik) analizler, ad alanlarının belirlenmesi ve adbilimsel haritalama yer alır. Bunun yanı sıra, özel adların

dil ve kültürle olan bağlantısını ele alan adbilimsel genellemeler de alandaki önemli çalışma konuları arasında yer alır (Blanár, 2009, s. 91).

Yukarıda belirtilen inceleme yöntemleri, özel isimlerin dilbilimsel ve adbilimsel özelliklerini göz önünde bulunduran kapsamlı bir metodolojik yaklaşımın unsurlarıdır. Özel adların yapısı, manası, işlevi, ait olduğu ad sistemi ve sosyal iletişimdeki rolleri gibi adbilim açısından önemli meseleler; genel dilbilim, iletişim teorisi ve adbilim teorisi çerçevesinde değerlendirilir. Bu bağlamda genel metodoloji, özel adların belirgin bir dilsel gösterim olarak semiyotik açıdan araştırılmasını, ad sistemlerinin yapısal olarak incelenmesini ve adbilimsel göstergelerin model değerlerinin yeniden oluşturulmasını kapsar (Blanár, 2009, s. 92).

Hem dünyada hem de Türkiye’de adbilim üzerine çok sayıda kitap, tez, makale ve bildiri hazırlanmış olup, oldukça zengin malzeme birikimine sahip olan bu alandaki araştırmalar günümüzde de artarak devam etmektedir. Ad verme olgusunun farklı varlık alanlarına uzanması nedeniyle adbilim zamanla çeşitli alt dallara ayrılmıştır. Sakaoğlu (2001, s. 9), adbilim alt alanlarını dört temel kategoride sınıflandırmıştır:

1. Anthroponymie: Kişi adlarını inceleyen dal.
2. Toponymie: Yer adlarını konu alan dal.
3. Oronymie: Dağ adları üzerine çalışan dal.
4. Hydronymie: Göl, nehir, ırmak gibi su adlarını inceleyen dal.

Yavuz ve Şenel (2013, s. 2241)’in *Yer Adları (Toponim) Terimleri Sözlüğü* adlı çalışmalarında ise adbilim dalları üç başlık altında yeniden sınıflandırılmıştır:

1. Yer adları bilimi / yeradbilim (*toponymie, toponymy*).
2. Coğrafya adları bilimi: Akarsu adları bilimi (*hydronymie, hydronymy*), dağ adları bilimi (*oronymie, oronymy*).
3. Kişi adları bilimi (*anthroponymie, anthroponymy*).

Nick (2024, s. 3-4) tarafından ise adbilim alanı iki temel alt dala ayrılmaktadır:

1. Toponimi (Yer adları bilimi)
2. Antroponimi (Kişi adları bilimi)

Nick (2024, s. 4)’e göre, yer isimlerini inceleyen toponomi alanında yer ad bilimcilerinin araştırabileceği çeşitli ad kategorileri bulunmaktadır.

- *Choronyms*: Geniş coğrafi veya idari yapılar için tasarlanmış özel isimler (örneğin, Bremen, Greater London, Hokkaido, Toscana, Yukon).

- *Hodonyms*: Cadde, otoyol, yol ve sokak gibi yolların özel adları (örneğin, Abbey Road, Broadway, Champs-Élysées, Hollywood Boulevard, Khao San Road, La Rambla, Via Dolorosa).
- *Hydronyms*: Koylar, göller, okyanuslar, göletler, denizler ve bataklıklar gibi su alanlarının isimleri (örneğin, Arctic Ocean, Caspian Sea, Everglades, Lake Tanganyika, Okefenokee Swamp).
- *Oronyms*: Tepeler, yaylalar, dağlar, dağ sıraları ve kayalar gibi yüksek arazilerin isimleri (örneğin, Denali, Chocolate Hills, Iztaccihuatl, Mount Rainier, Andes, Uluru).

Nick (2024, s. 4)'e dayanarak, adbilimi alanında ikinci ana dal, insan isimlerini ele alan antroponimidir. Antroponim uzmanları, örneğin bir grubun, klanın, toplumun, etnik kökenin, ulusun ya da kabilenin adını belirten etnonimler gibi insan topluluklarına verilen özel isimlere odaklanabilir (örneğin, Asian American, Black Cherokee, Aymara, Celtic, Maasai, Hindustani, Ukrainian). Bunun yanı sıra, antroponimi uzmanları bireylere verilmiş farklı isim türlerini de inceleme fırsatına sahiptir. Bu isimler arasında ön adlar, göbek adları, soyadlar, takma isimler ve gizli isimler (kriptonomiler) bulunmaktadır. Bazı uzmanlar yalnızca belirli bir isim türü üzerinde yoğunlaşırken, diğerleri bir kişinin sahip olduğu tüm isim ağına bakmayı tercih edebilir. Bu durum, insan isimlerinin oluşturduğu onomastik yapıların ne kadar karmaşık olabileceğini göstermektedir.

2.2. KİŞİ ADBİLİMİ (ANTROPONİMİ)

Adbilimin (onomastiğin) alt dallarından biri olan kişi adbilimi (antroponimi), dil, insan, toplum ve kültür arasındaki ilişkilerin anlaşılmasında önemli bir rol oynar. Kişi isimleri, bu dört unsurun birbirleriyle olan etkileşiminin bir sonucu olduğundan, bu etkileşimi araştıran kültürdilbilim de inceleme alanları içinde yer almaktadır (Yaman, 2023, s. 123).

Kişi adları bilimi, diğer bir ifadeyle antroponimi, adbilimin (onomastik) en önemli alt dallarından birini oluşturur. Türkçe Sözlükte antroponimi, “Kişi adlarının ortaya çıkışlarını, kuruluşlarını, işlevlerini ve dil bilgisel gelişimlerini inceleyen ad biliminin alt kolu” olarak tanımlanmaktadır (TDK, 2025).

Kişi ad bilimi kapsamına ön adlar, takma adlar, lakaplar, unvanlar, soyadları ve benzeri adlandırma türleri girmektedir. Bu alanda çalışan araştırmacılar, kişi adbilimi ve onun alt dallarını kapsayan çeşitli sınıflandırmalar önermişlerdir. Örneğin Boyraz (1998), adbilim kapsamında özel adlar alanına dahil ettiği kişi adlarını aşağıdaki alt başlıklar altında toplamıştır. Tablo 2’de Boyraz (1998) tarafından önerilen sınıflandırma verilmiştir.

Tablo 2. Kişi adları alanına ilişkin sınıflandırma

Özel Adlar Alanı	Alt Başlıklar	Açıklama
Künyevî Adlar	Asıl Adlar	Bireyin doğumla verilen temel adı
	Soyadları	Ailenin veya sülalenin adı
	Sülale Adları	Soy ve aile bağıını belirten adlar
	Unvanlar	Sosyal veya mesleki statüyü belirten adlar
	Köken ile İlgili Adlar	Coğrafya veya etnik kökeni ifade eden adlar
	• Memleket Adları	• Kişinin doğduğu veya bağlı olduğu yerleri gösteren adlar
	• Irk ve Etnik Grup Adları	• Kişinin ait olduğu etnik veya ırksal grubu belirten adlar
Yakıştırma Adlar	Meslek Adları	Kişinin mesleğini gösteren adlar
	Lakaplar	Kişiyi özelliklerinden dolayı verilen adlar
	Mahlaslar, Müstearlar, Takma Adlar, Rumuzlar	Gerçek ad yerine kullanılan takma adlar veya rumuzlar

Kaynak: Boyraz, 1998, s. 108

Ayrıca Kalaycı (2019), “*Lübnan’da Türkçe Soyadları*” adlı doktora çalışmasında, kişi adları üzerine bir sınıflandırma denemesi gerçekleştirmiştir. Bu çalışmada kişi adları, farklı başlıklar altında sistematik olarak incelenmiş ve her bir kategoriye ilişkin açıklamalar sunulmuştur. Söz konusu sınıflandırma şu şekildedir (Kalaycı, 2019, s. 42-46):

1. Ön ad bilimi
2. İkinci ad veya orta ad bilimi
3. Edebî eserlerdeki şahıs adları bilimi
4. Unvan ad bilimi
5. Lakap ad bilimi
6. Göbek ad bilimi
7. Takma ad/mahlas ad bilimi
8. Aile ad bilimi/sülale ad bilimi
9. Soyadı bilimi

Bu tür sınıflandırmalar, kişi adlarının çok boyutlu yapısını ortaya koymakta ve hem kültürel hem de toplumsal bağlamda incelenmesini kolaylaştırmaktadır.

Adların özelliği, insan zihninde ve dış dünyadaki anlamlarla bağlantılıdır. Adlar, cins isimlerden farklı olarak sadece bir bireyi temsil eder ve bu sayede daha belirgin bir kavram yaratır. Aristoteles, kavramları birey ve sınıf olarak ayırmış, en soyut kavramları ise daha genel kategoriler olarak tanımlamıştır. Platon ise isimlerin değişmez fikirleri simgelediğine dikkat çekmiştir (Ainiala ve diğerleri, 2016, s. 14). Bu bakış açısı, isimlerin hem bireysel hem de toplumsal düzeyde anlamlı bir dilsel işaret olduğunu ortaya koymaktadır.

Özel adların doğasına ilişkin farklı görüşler de öne sürülmüştür. Bu yaklaşımlar, dilsel biçimlerin her zaman anlam taşıdığı gerçeğini özellikle vurgular. Özel adlar, dilde farklı bir işleve sahip oldukları için adılardan ayrılırlar. Ludwig Wittgenstein (2009)’ın dil üzerine daha sonraki düşüncelerine göre, sözcükler işaret edilen varlıkları betimlemez; bir sözcüğün anlamı öncelikle onun nasıl kullanıldığıyla belirlenir. Wittgenstein (2009, s. 24)’a göre bir sözcüğün anlamının, o sözcüğün “karşılık geldiği” nesne olarak anlaşılması mümkün değildir; zira bu durumda ad ile ad taşıyıcısı karıştırılmış olur. Örneğin “Bay X öldü” dediğimizde, anlamı ölen şey sözcüğün kendisi değil, o ismi taşıyan kişidir. Eğer bir adın anlamı ortadan kalkmış olsaydı, tüm cümle anlamsız hâle gelirdi.

Kişi adları; filoloji, dilbilim, kültür tarihi ve halkbilimi açısından son derece önemli bir inceleme alanı oluşturmaktadır. Bir bireye verilen adlar -göbek adı, asıl ad, soyadı, lakap ve unvanlar- ulusun kültürüyle doğrudan bağlantılı olup, adın insan yaşamındaki anlam ve değerini ortaya koymaktadır (şenel, 2021, s. 29). Bu nedenle adların, ait oldukları kültürel yapının bir yansıması olduğu söylenebilir.

3. BÖLÜM

TÜRKLERDE AD VERME KÜLTÜRÜ

Her toplumda ad verme sürecini belirleyen çeşitli gelenekler ve kurallar bulunmaktadır. Bu geleneklerin incelenmesi, dünyanın birçok bölgesinde insanların ad verme konusunda ortak eğilimler sergilediğini göstermenin yanı sıra, toplumdan topluma değişen ve tamamen kendine özgü nitelikler taşıyan uygulamaların da varlığını ortaya koymaktadır (Şenel, 2021, s.17).

İlk bölümde de açıklandığı üzere ad, bir kimliği ifade eden ve bireyin sosyal hayatta tanınmasını sağlayan en temel unsurlardan biridir. Türk kültüründe ad verme, yalnızca bireyi isimlendirme süreci değil, aynı zamanda kültürel değerlerin, inançların ve tarihsel deneyimlerin yansıdığı bir uygulamadır. Bu bağlamda, ad verme süreçlerinde mitolojik ve dini kaynaklar, toplumsal normlar ve bireysel tercihlerin etkisi belirleyici olmuştur. Ayrıca, tarihsel süreç içerisinde Türk toplumunda ad verme gelenekleri önemli değişimler göstermiş; eski Türklerden İslamiyet sonrası döneme, oradan Cumhuriyet dönemi ve günümüze kadar farklı yaklaşımlar ortaya çıkmıştır. Bu bölümde, Türklerde ad vermenin kültürel kaynakları, etkili unsurları ve tarihsel süreç içindeki dönüşümleri detaylı olarak incelenecektir.

3.1. AD VERMEDE KÜLTÜREL KAYNAKLARIN KULLANILMASI

Adlandırma veya ad verme edimi, temel olarak bir varlığı tanımlama ve sınıflandırma işlevi gören bir işaretleme sürecidir. Bu işaretlemeyi gerçekleştiren ise ad verici olarak bireydir. Ad, ad vericiye özgü yaratıcı bir ürün niteliği taşır ve bireyin özelliğinin geçici bir dışavurumu olarak ortaya çıkar (Kızıloğlu, 2021: 46). Türk halkları, kendi dillerine göre hem kız hem de erkek çocuklar için birçok isim oluşturmuşlardır ve bu isimlerin toplamı yüz binleri geçmektedir. Hunlar, Kök Türkler, Uygurlar ve Kıpçak/Kumanlar gibi birçok Türk topluluğundan günümüze kalan kişi isimlerinin sayısı oldukça fazladır. Büyük Macar tarihçi ve Türkolog László Rásonyi'nin "Tarihte Türklük" adlı eseri, özellikle Kuman isimleri üzerine yazdığı

makaleleriyle adbilim (onomastik) açısından önemli kaynaklar arasında kabul edilmektedir (Gülensoy, 2012, s. 6).

Ad verme sürecinde kültürel kaynakların rolü, tarih boyunca farklı biçimlerde kendini göstermiştir. Bu kaynaklar arasında özellikle mitolojik metinler ve dini metinler öne çıkmaktadır. Mitolojik kaynaklar, adların toplumun kolektif belleğinde taşıdığı anlamları ve tarihsel kültürel bağlamı ortaya koyarken; dini kaynaklar, adlandırmada kutsallık, ritüel ve normatif değerlerin belirleyici olduğunu göstermektedir. Bu çerçevede ad verme süreci, kültürel kaynaklardan beslenen çok boyutlu bir olgu olarak incelenebilir.

Bu çalışmada ad verme ile ilgili kültürel unsurlar, “Mitolojik Kaynaklar” ve “Dini Kaynaklar” adlı iki alt bölümde incelenmiştir. “Mitolojik Kaynaklar” bölümünde, mitolojik yazılar ve efsaneler aracılığıyla isim verme geleneğinin tarihsel ve kültürel kökenleri araştırılmıştır. “Dini Kaynaklar” bölümünde ise, dini metinler ve kutsal ritüeller aracılığıyla isimlendirmede manevi unsurların ve toplumsal normların etkisi değerlendirilmiştir. Böylece, isimlendirme sürecinin yalnızca dilsel bir yönü değil, aynı zamanda kültürel, sosyolojik ve inançlarla ilgili bir süreç olduğu bütünsel bir bakış açısıyla incelenmiş olacaktır.

3.1.1. Mitolojik Kaynaklar

Toplumların kültürel kimliklerinin temel öğelerinden biri olan mitolojiler, tarih sürecinde ad verme uygulamalarında önemli bir kaynak olmuştur. Mitolojiler, sadece inanç sistemlerini değil, aynı zamanda toplumun dünya görüşünü, değerlerini, kahramanlık hikayelerini ve toplumsal ideallerini de yansıttığı için, bu hikayelerin kişisel adlara yansımaları kültürel sürekliliğin en belirgin işaretlerinden biri olarak değerlendirilmektedir. Destanlar, hikâyeler ve masallar gibi anlatılarda isim verme yetkisi genellikle boy liderine, saygın bir konuğa veya kabile şamanına verilmiştir. İslam'ın kabulünden sonra bu görev, dervişler tarafından icra edilmeye başlanmıştır (Kalkandelen, 2008, s. 60).

Türk kültüründe, mitolojik unsurların ad verme üzerindeki etkisi en eski yazılı belgelerden itibaren izlenebilir. Her medeniyet, kendi varlığını sürdürebilecek bireyleri bilinçli bir şekilde yetiştirir. Türkler de diğer toplumlar gibi, babadan oğula geçen kalıtsal bir yeterlilik anlayışına sahip değildir. Her kişi, ismini ve sosyal konumunu

kendi çabasıyla kazanmak zorundadır. Bu durum, toplumun bireyleri hangi kriterlere göre değerlendirdiğini anlamak açısından önemli bir noktayı işaret eder. Destanlar, efsanevi halk hikâyeleri ve Göktürk Yazıtları incelendiğinde, bireyin toplum tarafından açık bir şekilde cesaret ve kahramanlık göstermeye yönlendirildiği anlaşılmaktadır (Şen, 2006, s. 153).

Orhun Yazıtları'nda yer alan Alp, Bilge, Tigin gibi isimler; güç, bilgelik ve liderlik gibi kavramları temsil ederek bireyde bulunması istenen özelliklerin sembolik bir ifadesini oluşturmuştur. Eski Türk topluluklarında isim, sadece kimlik belirtisi değil, aynı zamanda bireyin kaderini, sosyal konumunu ve aile beklentilerini gösteren bir unsur olmuştur. Bu nedenle, mitolojik veya destanlardan türetilen isimlerin bebeklere verilmesi, toplumsal belleği yaşatmak açısından bilinçli bir tercih olarak kabul edilmiştir.

Türk toplumsal yapısı ve ad verme gelenekleri hakkında önemli bilgiler sunan Dede Korkut Hikâyeleri'nde ise kişilerin adlarını, sergiledikleri bir kahramanlık sonrasında Dede Korkut'tan aldıkları belirtilir. Bu anlatılara göre Dirse Han'ın oğlu, on beş yaşına geldiğinde Bayındır Han'ın ordusuna katılmıştır. Meydanda oynayan çocukların üzerine Bayındır Han'ın kuvvetiyle ün salmış boğası salındığında, diğer çocuklar korkuyla kaçmış; ancak Dirse Han'ın oğlu boğa ile mücadele ederek onu alt etmiş ve boynunu kesmiştir. Bu kahramanlık üzerine Dede Korkut çağırılmış ve çocuğa Boğaç adı verilmiştir (Gökyay, 2007, s. 28; Ergin, 2014, s. 14-16). Benzer şekilde, başka bir hikâyede Bay Büre'nin oğlu, tüccarları saldırıdan kurtarınca Dede Korkut gelmiş ve gösterdiği yiğitlik karşılığında ona Boz Aygırlı Bamsı Beyrek adını vermiştir (Gökyay, 2007, s. 63; Ergin, 2014, s. 58).

İslamiyet öncesi Türk inanç sistemine ait anlatılarda da ad verme geleneğinin farklı biçimleri görülmektedir. Altay-Yakut sahasına ait Yaratılış Destanı'nda adların bizzat Tanrı tarafından verildiği ifade edilir (Sepetçioğlu, 1998, s. 15). Uygurların anlatıldığı Göç Destanı'nda ise ağaçlardan doğduklarına inanılan çocuklara, belirli bir olgunluğa eriştiklerinde anne adlarının verildiği aktarılmaktadır (Cüveynî, 2013, s. 102–103).

3.1.2. Dini Kaynaklar

Türk toplumunda ad verilirken etkili olan unsurlardan biri de dini inanç ve değerlerdir. İslamiyet'in kabulünden sonra ad seçimi daha bilinçli ve özenli hâle gelmiş, özellikle verilen ismin anlamının güzel olmasına dikkat edilmiştir. Bu konuyla ilgili Hz. Peygamber'in birçok hadisi bulunmaktadır. Örneğin, “Şüphesiz ki sizler kıyamet günü isimlerinizle ve babalarınızın isimleriyle çağrılacaksınız. Öyleyse isimlerinizi güzel koyun” buyruğu (Ebu Davud), adın önemini doğrudan vurgular (Eğilmez ve Büyükpınarbaşılı, 1998, s. 13). Bir başka hadisinde ise, “Çocuklarınızı peygamberlerin adlarıyla adlandırınız. Allah katında isimlerin en faziletlisi Abdullah ve Abdurrahman'dır. En doğru olan Haris ve Humâm, en hoş olmayanı ise Harb, Mürre ve Mirre'dir” denilerek (Ebu Davud), bazı isimlerin dinî açıdan daha makbul olduğuna işaret edilmiştir (Eğilmez ve Büyükpınarbaşılı, 1998, s. 16).

Hz. Peygamber'in kötü anlamlı isimleri bizzat değiştirmesi, İslam kültüründe güzel isim seçimine verilen önemi gösterir. Kur'an-ı Kerim'de geçen “En güzel isimler Allah'ındır; O'na bu güzel isimlerle dua edin...” (A'raf, 180) (TDV, 1983) ayeti de, müminlerin isimler konusunda hassas davranması gerektiğini desteklemektedir. Bu anlayış sonucunda, çocuklara Allah'ın sıfatlarını içeren isimler, peygamberler, sahabeler, peygamber yakınları ve önemli din büyüklerinin adları sıklıkla verilmiştir.

İslamiyet'in kabulü sonrasında, yalnızca Allah'a ait olan bazı isimler kişi adı olarak kullanılmaya başlanmıştır. Bu isimler, İslam'da Esmâü'l-Hüsna olarak bilinen ilahî sıfatlardan oluşmaktadır. Esmâü'l-Hüsna'dan türeyerek kişi adı olarak kullanılan örnekler şunlardır (Doğru, 2020, s. 38).

- *El-Melik*: Kâinatın sahibi, mülkü ve saltanatı daim olan.
- *El-Azîz*: Üstün izzet sahibi, her şeyin galibi.
- *El-Cebbâr*: Kudret ve azamet sahibi.
- *El-Gaffâr*: Çokça bağışlayan.
- *Er-Rezzâk*: Rızık veren.
- *El-Fettâh*: Darlıktan kurtaran, açıp genişleten.
- *El-Latîf*: İncelikleri bilen ve lütfeden.
- *El-Halîm*: Cezada acele etmeyen.
- *El-Gafûr*: Bağışlaması bol olan.

- *El-Celîl*: Azamet sahibi.
- *El-Kerîm*: Cömert ve ikramı bol.
- *El-Mecîd*: Övgüye layık, şanı büyük.
- *El-Hakk*: Gerçek olan ve hakkı gösteren.
- *El-Metîn*: Çok güçlü ve sağlam.
- *El-Veliyy*: Müminlerin dostu ve koruyucusu.
- *El-Hamîd*: Övgüye ve hamde layık olan.
- *El-Muhsî*: Tüm varlıkların sayısını bilen.
- *El-Vâcid*: İsteddiğini bulan.
- *El-Macîd*: Kadri yüce, şanı büyük olan.
- *El-Vâhid*: Eşi benzeri olmayan, tek olan.
- *Es-Samed*: Herkesin muhtaç olduğu, hiçbir şeye muhtaç olmayan.
- *El-Muktedir*: Dilediği gibi tasarruf eden.
- *Er-Raûf*: Çok merhametli.
- *En-Nûr*: Âlemleri nurlandıran.
- *El-Bâkî*: Ebedî olan.
- *Er-Reşîd*: Doğru yolu gösteren.

Bu örnekler, İslami ad verme geleneğinde Allah'ın sıfatlarının insana isim olarak verilmesinin önemli bir uygulama olduğunu göstermektedir. Nitekim Abdullah, Abdurrahman, Abdulrezzak, Abdussamet gibi isimler Allah'ın ad ve sıfatlarına; Muhammet, Mehmet, Mahmut, Ahmet, Mustafa, Resul, Ekrem gibi adlar Hz. Muhammed'in isim ve lakaplarına; Bekir, Osman, Ömer, Ali dört halifeye; İbrahim, Adem, Davut, Zekeriya, İsmail, Yakup, İdris peygamberlere; Hasan ve Hüseyin Hz. Ali'nin oğullarına; Hatice, Ayşe, Fatma, Emine ve Zeynep ise peygamberimizin eşi, annesi ve kızına atıfla tercih edilmiştir (Örnek, 2000, s. 151-152). Bunun yanında diğer Müslüman toplumlarda olduğu gibi Türk kültüründe de kutsal günlere (Eid, Kurban, Ârif, Ârife, Aşur, Aşûre, Cuma, Cumâli, Kadir, Kadriye, Mevlüt, Mevlûde, Regâib, Miraç, Berat vb.) veya Hicri ay adlarına (Ramazan, Şaban, Muharrem, Recep, Şevval vb.) dayanan isimler yaygın bir şekilde kullanılmaktadır (Aras, 1988, s. 333). Böylece ad verme geleneği, dini saygı ve bağlılığın bir yansıması olarak şekillenmiştir.

Ayrıca İbranice kökenli adların büyük bir bölümü günümüzde Hristiyan isimleri olarak kabul edilse de, bu adlar yalnızca Eski Ahit'te değil, aynı zamanda Yeni Ahit ve

Kur'an'da da yer aldıkları için üç dinin ortak kültürel mirasının bir parçası olarak değerlendirilmektedir (Başgöz, 1976, s. 164). Bu nedenle İbranice adlar, tarih boyunca sadece Yahudiler tarafından değil, Müslümanlar ve Hristiyanlar tarafından da çocuklara sıklıkla verilmiştir.

Türk toplumunda yaygın biçimde kullanılan Âdem, Davut, Harun, İbrahim, İsmail, Meryem, Süleyman, Yusuf, Ziya gibi adlar bu gruba örnek gösterilebilir. Bu adların çoğu, Eski Ahit'te geçen peygamberler veya dinî şahsiyetlerle bağlantılıdır. Türkçede de yaygınlaşmış olmalarına karşın, bu adların önemli bir kısmının köken anlamı belirsizdir. Etimolojik anlamı kesin olarak bilinen sınırlı sayıdaki örnekler arasında Davut (David) 'arkadaş', İbrahim (Abraham) 'çokluğun babası', Yakup (Jacob) 'topuğu ele geçirdi', Yusuf (Joseph) 'Yehova ekleyebilir' ve Zekeriya (Zacharias) gibi adlar bulunmaktadır (Çelik, 2005, s. 112).

Öte yandan, kimi adlar anlamı bilinerek ve bilinçli bir tercihle çocuklara verilirken, bazıları ise yalnızca Kur'an'da geçmeleri veya ses olarak hoş duyulmaları nedeniyle tercih edilmektedir. Nitekim Kezban (yalancı), Aleyna (bizim üzerimize olsun) ve Asiye (isyan eden) gibi anlamı olumsuz ya da farklı bağlamlara sahip adların da bu şekilde yaygınlaştığı görülmektedir (Uca, 2004, s. 145).

3.2. AD VERMEDE ETKİLİ OLAN UNSURLAR

Türk kültüründe ad alma, ad kazanma ve ad verme olguları tarih boyunca önemli bir yere sahip olmuştur. Ad verme sürecinde çeşitli kültürel, sosyal ve psikolojik unsurlar etkili olmaktadır. Literatür incelendiğinde ad vermede etkili olan unsurlar Tablo 3'te verilmiştir.

Tablo 3. Ad vermede etkili unsurlar

Unsur	Açıklama	Kaynak
Aile Geleneği ve Kültürel Miras	Nesiller boyunca ailede kullanılan isimlerin tercih edilmesi, aile mirasının ve atalara saygının korunmasıdır.	Kalafat (2002) Bilgin (2020)

Dini ve Manevi Etkiler	İsim seçimi dini inanışlardan etkilenir; kutsal kitaplardan, dini liderlerden veya manevi değerlerden esinlenilebilir.	Aras (1988) Kalafat (2005) Şenel (2017) Kızıloğlu (2021)
Toplumsal ve Sosyal Normlar	Toplumun kabul ettiği isimler ve sosyal normlar, isim tercihlerini şekillendirir; bazı isimler popüler olurken bazıları nadir tercih edilir.	Kızıloğlu (2021) Dündar (2022)
Anlam ve Semantik Değer	İsimlerin anlamı önemlidir; ebeveynler çocuğa olumlu etkisi olacağına inandıkları anlamlı isimleri seçerler.	Çelik (2005) Kızıloğlu (2021)
Kişisel ve Estetik Tercihler	Ses uyumu, telaffuz kolaylığı ve estetik açıdan hoşluk gibi kişisel tercih ve zevkler etkili olur.	Kızıloğlu (2021)
Tarihsel ve Edebi Etkiler	Tarihte iz bırakmış kişilerden veya edebi eserlerden alınan isimler saygı veya ilham amacıyla tercih edilebilir.	Kızıloğlu (2021) Dündar (2022)
Çocuğa Özgünlük Sağlama İsteği	Ebeveynler, çocuğun diğerlerinden ayrışmasını sağlamak için nadir veya yaratıcı isimleri seçebilirler.	Kızıloğlu (2021)

Geçmiş dönemlerde, günümüzde artık uygulanmayan en eski geleneklerden birinin çocuklara 13–14 yaşına kadar sergiledikleri bir başarıya göre ad verilmesi olduğu belirtilmektedir (Kalafat, 1995, s. 97; Ülkütaşır ve Koşay, 1964, s. 3301). Her toplumun kendine özgü ad verme pratikleri bulunduğundan, kişi adları toplumun sosyal yapısını, yaşam biçimini ve düşünce dünyasını yansıtmakta; dolayısıyla kültürel belleğin bir yansıması olarak değerlendirilmektedir.

Doğumla birlikte gerçekleştirilen ilk uygulamalardan biri çocuğa ad verilmesidir. “Göbek adı” genellikle bebeğin göbeğini kesen kişi tarafından ve çoğunlukla Allah’ın sıfatları, peygamber ve peygamber yakınlarının adları ya da kutsal kabul edilen kişilerin adlarından seçilerek verilir (Aker, 1960, s. 2178). Asıl adın verilmesi ise aile büyüklerinin sorumluluğundadır. Bu süreçte anne ve baba başta olmak üzere ad verecek kişilerin duygu ve düşünceleri, inançları, yaşam deneyimleri, beklentileri ve aile gelenekleri etkili olmaktadır (Sezen, 1993, s. 63).

Bazı aileler, kültür tarihinde önemli yeri bulunan Bumin, İstemi, Bilge, Kül Tigin, Oğuz gibi tarihî şahsiyetlere ait adları (Akalin, 1998, s. 12-13); topluma yön veren bilge kişilerin, komutanların ya da sanat, siyaset ve spor gibi alanlarda ün kazanmış kimselerin adlarını tercih etmektedir (Örnek, 2000, s. 152). Ayrıca geçmiş kuşaklara ait adların yaşatılması amacıyla vefat etmiş aile bireylerinin adlarının yeni doğan çocuklara

verilmesi de yaygın bir uygulamadır (Akalin, 1998, s. 13). Bebek doğmadan ebeveynlerinden biri vefat etmişse, çocuğa ölen kişinin adının verilmesi ya da Yedigörmüş gibi durumu ifade eden bir ad seçilmesi de gelenekler arasındadır (Basri, 1960, s. 2238).

Doğum zamanı ve doğumla ilgili koşullar da ad seçiminde belirleyici bir unsurdur. Ramazan ayında doğan çocuklara Ramazan; bayram günlerinde doğanlara Arif, Arife ve Bayram; aşure gününde doğanlara Aşur gibi adlar verilebilmektedir (Balıkçı, 2000, s. 244). Benzer biçimde doğulan yer (örneğin; Deniz) veya doğum anındaki doğa olayları (örneğin; Tufan, Yağmur) ad seçiminde etkili olabilir. Dönemin toplumsal olayları ve siyasal atmosferi de adlara yansımaktadır; Cumhuriyet, Hürriyet, Kurtuluş, Zafer gibi adlar bunun örnekleridir. Ayrıca askerî yapıdan esinlenen Savaş, Asker, Paşa, Müşir gibi adlar da görülmektedir (Önder, 1955, s. 1180).

Aile içi dinamikler de ad vermede belirleyicidir. Çocuğu yaşatmayan aileler Dursun, Durmuş, Yaşar gibi adlara yönelirken; artık çocuk sahibi olmak istemeyen ailelerde Yeter, Tamam, Songül gibi isimler tercih edilebilmektedir. Çok çocuk sahibi olma geleneği, çocuk kayıpları ya da modern eğilimler (Aylin, Burcu, Beste, Ezgi gibi) bu süreçte etkili faktörler arasındadır (Sezen, 1993, s. 63). Geç yaşta sahip olunan çocuklara Murat, Dilek gibi dilek ve özlemleri ifade eden adlar verilebilmekte; çocuğun fiziksel özellikleri (ör. bir ben veya işaret) de adlandırmada belirleyici olabilmektedir (Özder, 1967, s. 4111). Aile bireylerinin adlarıyla uyumlu olması amacıyla ad seçildiği; erkek çocuk isteği nedeniyle son doğan kıza Döne, Döndü gibi adların verildiği durumlar da bulunmaktadır (Boyev, 1965, s. 3769).

Türk dünyasının farklı bölgelerinde de dikkat çekici ad verme geleneklerine rastlanmaktadır. Özbek ve Türkmen kültürlerinde annenin doğum sonrası pencereden gördüğü ilk varlığın adını çocuğa verme geleneği görülür; ancak bu adlar genellikle geçicidir ve kalıcı adı büyükler belirler (Kalafat, 1994, s. 29). Altay Türklerinde çocuğa ad verme görevi eve ilk gelen kişiye aittir; ayrıca kötü ruhlardan korunmak için kulağa hoş gelmeyen adlar verilebilmektedir (Dilek, 1996, s. 52). Karaçay-Malkar Türklerinde ad verme, “beşik bölegen” töreni sırasında gerçekleşir ve anne-baba çocuğa isim veremez; görev büyükannelere ve büyükbabalara aittir (Tavkul, 1993, s. 147). Kazaklarda aile büyükleri ad bulamazsa akrabalarından veya saygın kişilerden isim listesi istenir (İsmail, 1994, s. 59). Türk kültür coğrafyasında Börü (Kurt) gibi adların da yaygın olduğu görülmektedir (Kalafat, 1995, s. 98).

Dini temayüller, Türk toplumunda ad vermede en etkili unsurlardan biridir. Tanrı'nın ad ve sıfatlarına “abd/kul” eklenerek oluşturulan adlar; Hz. Muhammed'in isim ve sıfatları; diğer peygamberlerin, dört halifenin, sahabelerin ve bazı evliyaların adları sıklıkla tercih edilmektedir (Örnek, 2000, s. 151-152). Buna karşın, İslam'da yeri olmaması rağmen çocuk sahibi olmayı yatır ve türbelerin himayesine bağlayan ebeveynler adak niteliğinde Satı, Satılmış, Nezir gibi adlar verebilmektedir (Güzelbey, 1984, s. 530).

Tevrat ve İncil'de geçen isimlerin Batı kültüründe, Kur'an-ı Kerim'de geçen bazı kelimelerin ise Türk toplumunda kişi adı olarak kullanıldığı bilinmektedir (Akalin, 1998, s. 12). Ancak Kur'an'da geçen bazı sözcüklerin (örneğin “Aleyna”) anlamları dikkate alınmadan isim olarak verilmesi de yaygın bir uygulamadır. Ad verme sürecinde Kur'an-ı Kerim'den rastgele bir sayfa açarak ilk görülen kelimedden ilham alma geleneğinin Anadolu'nun çeşitli bölgelerinde sürdüğü belirtilmektedir (Acar, 1990, s. 144). Osmanlı sarayında da benzer bir uygulamanın olduğu bilinmektedir; II. Abdülhamid'in kızı Ayşe Osmanoğlu'nun aktardıkları bu geleneği doğrulamaktadır (Osmanoğlu, 1960, s. 100).

Ad verme, çocuğun karakteri, geleceği ve toplumdaki konumu üzerinde etkili olduğuna inanıldığı için Türk kültüründe son derece önemli görülmektedir (Akalin, 1998, s. 13). Bu nedenle ad seçimine büyük özen gösterilir ve bu olgu, destanlardan Dede Korkut Hikâyeleri'ne kadar pek çok kültürel metinde güçlü bir biçimde yer bulmuştur (Banarlı, 1950, s. 97).

3.3. TÜRKLERDE AD VERMENİN TARİHSEL SÜREÇ İÇİNDEKİ DEĞİŞİMLERİ

Türk ad biliminin tarihsel gelişimini yüzyılımızın başlarına kadar izlemek mümkündür. Her toplumda belirli ad verme gelenekleri ve kuralları bulunur. Bu geleneklerin incelenmesi, insanoğlunun adlandırma konusunda birçok coğrafyada ortak eğilimler sergilediğini göstermekte; öte yandan toplumdan topluma değişen, tamamen o kültüre özgü uygulamaların da varlığını ortaya koymaktadır (Şenel, 2015, s. 125).

Kişi adları, kültür tarihi araştırmaları açısından ayrıca önem taşır. Nitekim Orhun yazıtlarında, Çinli adlarını benimseyerek ulusal kimliğini yitiren beyler eleştirilir. Yabancı kültürlerin etkisinin ilk kez görüldüğü alanların başında kişi ve yer adları gelir.

Bu bağlamda adlar, dilbilim açısından da dildeki yabancılaşmayı veya özleşmeye yönelik eğilimleri yansıtan göstergeler niteliğindedir. Türk kişi adlarının tespitinde mezar taşları, nüfus kayıtları, kadı (şeriye) sicilleri, vakfiyeler ve modern dönemde telefon rehberleri, okul ve evlilik kayıt defterleri, doğum ve ölüm kütükleri gibi çok çeşitli yazılı kaynaklardan yararlanılmaktadır (Gülensoy, 1999, s. 3).

Bir kişiye ad verilmesi, o toplumun kültürüyle doğrudan ilişkilidir. Her ülkede farklı adlandırma gelenekleri bulunmakla birlikte, insanlığın ortak eğilimleri olduğu kadar, toplumlara özgü ve ayırt edici uygulamalar da görülür. Adların verilme nedenleri dinî, millî ya da yerel unsurlara bağlı olarak değişebilir. Türklerde ad verme geleneği başlı başına bir kültür unsurudur; Türk kişi adları, tarih boyunca içinde bulunulan coğrafyanın ve yaşatılan törelerin etkisiyle çeşitli biçimlerde değişiklik göstermiştir (Gülensoy 1999, s. 3).

3.3.1. Eski Türklerde Ad Verme

İlk yazılı metinlerden ve destanlardan itibaren Türk kültüründe ad verme ve ad alma süreçlerine ilişkin çeşitli geleneklerin varlığı görülmektedir. Oğuz Kağan Destanı'nda kişilerin adları, gerçekleştirdikleri işler ve ortaya koydukları hüneler doğrultusunda verilir. Örneğin Oğuz Kağan, şehri başarıyla savunan Uruz Bey'in oğluna Saklap, ağaçtan sal yapan Uluğ Ordu Bey'e Kıpçak, atını karla kaplı dağlardan bulup getiren kişiye Karluk, altın duvarlı ve demir çatılı gizemli bir yapıyı açmayı başarana Kalaç ve kağıt yapan Barmaklıg Çosun Billig'e Kangalug adlarını vermiştir (Ögel, 1989, s. 121-124).

Ad verme geleneğinin en belirgin örnekleri ise Dede Korkut Hikâyeleri'nde karşımıza çıkar. Bu anlatılarda bir çocuğun ad alabilmesi için önemli bir kahramanlık sergilemesi, toplum içinde ses getirecek bir başarı elde etmesi gerekir. Çünkü metinde “Ol zamanda bir oğlan baş kesmese, kan dökmese ad komazlar idi” (Ergin, 1994, s. 83) denilerek ad almanın yiğitlikle ilişkilendirildiği açıkça ifade edilir. Bu durum, çocuğun toplumda yer edinebilmesi için kahramanlık göstermeye yönlendirildiğini göstermektedir. Nitekim Dirse Han Oğlu Boğaç Han, azgın bir boğayı öldürdükten sonra (Ergin, 1994, s. 83), Kam Püre oğlu Bamsı Beyrek ise babasının elçilerini düşman elinden kurtardıktan sonra (Ergin, 1994, s. 121) adlarını almışlardır. Bu destanlarda ad

koyan kişi Dede Korkut'tur ve ad verirken "adını ben verdim, yaşını Allah versin" diyerek hayır dileğinde bulunmaktadır.

Eski Türk toplumlarında çocuklara, doğum anında dikkat çeken nesnelerin ya da doğumla eş zamanlı gerçekleşen önemli olayların adlarının verildiği anlaşılmaktadır. Örneğin, düşmana karşı kazanılan bir zafer sırasında dünyaya gelen çocuklara Yağıbastı, Yağıbasan, Yağıgeldi veya Kurtulmuş gibi adlar verilmekteydi. Güneşin doğuşu esnasında doğan çocuklar ise Gündoğdu, Akkuyaş, Güngördü ya da Akgün gibi adlarla adlandırılmaktaydı. Benzer şekilde, koyun sürüsüne kurt saldırısının yaşandığı bir gecede doğan çocuklara Kurt, Kurtgeldi, Kurtbeg, Börübeg veya Börülny gibi adların verildiği görülmektedir (İnan, 1958, s. 491).

Benzer şekilde Yakut Türklerinde de çocuk doğduğunda hemen gerçek adı verilmez; önce geçici bir ad kullanılır. Çocuk ok atacak, yay çekecek duruma geldiğinde asıl adı konur ve bunun için bir yiğitlik göstermesi şarttır. Alpamış Destanı'nın Özbek varyantında kahramanın ilk adı Hakimbek'tir; ancak dedesinden miras kalan on dört batmanlık yayı çekip oku attıktan sonra Alpamış adını almaya hak kazanır. Aynı gelenek Altay ve Hakas Türklerinin Altın Toyçı destanlarında ve Şorların Kara Atlı Pergen destanında da görülür; çocuk bir başarı elde ettikten sonra düzenlenen törenle aksakal tarafından adlandırılır (Ergun, 1995, s. 95-96).

Eski Türklerde adın hem gerçek hem de kutsal bir nitelik taşıdığına inanılır; bu nedenle yeni doğan çocuk için özel bir ad verme töreni düzenlenirdi. Geleneksel bir uygulama olan bu tören, günümüzde de çeşitli biçimlerde devam etmektedir. Tören sırasında bebek beyaz bir keçeye sarılır ve keçe ile birlikte kapı eşiğinden üç, yedi ya da dokuz kez geçirilirdi. Bu ritüel, çocuğun yaşamı boyunca temiz (ak) kalması ve uzun ömürlü olması dileğini simgelerdi (Şenel, 2017, s. 74). Manas Destanı'nda da Manas, Semetey ve Seytek'in ad alma süreçleri dikkat çekicidir. Üç kahraman da uzun süre adsız kalır; ad verilmesi için bir toy düzenlenir ve halktan ad önerileri istenir. Ancak kimse ad veremezse, ak sakallı bir bilge ortaya çıkarak çocuğun adını belirler (İnan, 1991, s. 206). Manas'a adını dört peygamber, Semetey ve Seytek'e ise ansızın beliren ak sakallı bir ihtiyar vermiştir (Ergun, 1995, s. 98). Bugün Altay'ın kuzeyinde ve Yenisey Irmağı boyunca yaşayan Beltir ve Koybal Türklerinde ad verme, doğumu takip eden birkaç gün içinde gerçekleşir. Çocuğun ailesi bir ziyafet düzenler; yemeğin

ardından en yaşlı konuk çocuğa ad koyar. Teleüt, Kaç ve Abakan Türklerinde de benzer bir uygulama vardır.

Altay-Yenisey sahasına ait birçok destanda kahramanlar çoğu zaman atlarının adıyla birlikte anılır. Titof'un belirttiği üzere Minusin bölgesindeki Türk anlatılarında kahramanın adı ile bineğinin adı genellikle bir bütün oluşturur: Agoy Atlıg Aybatır, Akpor Atlıg Akmorat, Kök Han Kök Atlıg gibi. A. İnan, “ad” ile “at” sözcüklerinin köken bakımından ilişkili olduğunu ifade eder (İnan, 1991, s. 206). Kahramanların gerçek adlarını çoğu kez büyük bir yiğitlik gösterisinden sonra, atlarıyla birlikte aldıkları görülür.

Türklerde yeni doğan çocuğa verilen adın, onun yaşam bulmasına vesile olduğuna ve ana-babanın ata geleneklerine uygun biçimde seçildiğine inanılırdı. Verilen her ad mutlaka bir nedene dayanırdı. Çocuğun doğumu esnasında gerçekleşen bir olay, eve ya da obaya gelen bir misafir, ilk görülen nesne, hayvan veya bitki, kız ya da erkek çocuk için ad kaynağı olabilirdi (Gülensoy, 1994, s. 5). Bazı bölgelerde çocuğa doğar doğmaz ad verilmediği, yaşam açısından kritik sayılan birkaç günün geçmesinin beklendiği de görülür. Çocuk bu süreyi sağlıklı biçimde atlatırsa kalıcı ad ancak o zaman belirlenir. Ayrıca Anadolu'nun çeşitli yörelerinde “uğursuz” olarak kabul edilen günlerde ad konulmayıp, pazartesi, çarşamba, perşembe ve cuma gibi “uğurlu” sayılan günlerin beklenmesi geleneksel bir uygulamadır (Acıpayamlı 1992, s. 4).

Kalıcı adın verilmesi kimi zaman daha da uzun sürebilir; hatta bazı dönemlerde çocuğun gerçek adının onun göstereceği bir kahramanlığa bağlandığı bilinmektedir. Altay Türklerinde doğumdan üç ay sonra çocuğa geçici bir ad verilir, çocuk delikanlılık çağına erişip yay çekip ok atabilecek güce ulaştığında ancak gerçek adı konulurdu (Acıpayamlı 1992, s. 11). Oğuzlarda ise bir erkek çocuk düşman başı kesmedikçe, düşman kanı dökmedikçe veya bir yiğitlik göstermedikçe ad verilmezdi. Dede Korkut Kitabı'nda Dirse Han'ın oğluna ancak boğayı öldürdüğü zaman Boğaç adının verilmesi (Ergin 2014, s. 118) veya Bamsı Beyrek'in on beş yaşında bir yiğitlik gösterdikten sonra adlandırılması (Özdemir, 2020, s. 35) bu geleneğin en belirgin örnekleridir.

Eski Türklerde ve Moğollarda çocuklara ad verme biçimleri oldukça çeşitlilik göstermiştir. Çocuğun doğduğu sırada meydana gelen bir olay, doğum esnasında ilk görülen nesne, hayvan veya bitki adı çocuğa ad olarak verilebilirdi. Örneğin, doğduğu gün obaya gelen ilk kişi dilenci olduğu için bir çocuğa Tilençi adı verilmiş; Çinggis

Kağan'ın oğluna ise doğumdan sonra ilk görülen nesne olan aynadan hareketle Tuluy adı konmuştur. Çinggis Kağan'ın ilk adı olan Temuçin ise, doğumu sırasında esir edilen soylu bir kişinin demirci anlamına gelen adından alınmıştır; “Çinggis” unvanı sonradan verilmiştir (Gülensoy 1994, s. 5). Bu uygulamalar sayesinde, adlar aynı zamanda dönemseller olayların da bir çeşit tarihsel kaydı niteliğini taşımaktadır.

Uygur harfli Oğuz Kağan Destanı'nda, Oğuz Kağan'ın gökten ışık olarak inen eşinden olan çocuklarına Gün, Ay ve Yıldız; bir ağaç kovuğunda gördüğü ve tanrı kızı saydığı eşinden doğan çocuklarına ise Gök, Dağ ve Deniz adlarını vermesi (Ögel 1989, s. 117-118), eski Türklerin hem doğaya hem de Göktanrı inancına atfettikleri değerin güçlü bir göstergesidir. IX–XII. yüzyıllarda Uygurlarda etkili olan Budist inanç sistemi de ad verme geleneğini etkilemiş; Budist kültürde önemli kabul edilen Açıta, Burkan, Ratna, Bakşı, Tutung, Kiki Kursa, Toyın ve Çisoya gibi adlar özellikle eğitimli ve Budizm'i benimsemiş kesim tarafından tercih edilmiştir (Abdurrahman 2004, s. 128). Buna karşılık halkın büyük çoğunluğu geleneksel Türk kültüründen gelen Arslan, Buğra, Şunkar, Bulak ve Böken gibi adları kullanmayı sürdürmüştür (Abdurrahman 2004, s. 128).

Öte yandan bazı aileler erkek çocuk sahibi olma arzularını doğan kız çocuklarına Oğulhan, Ümithan, Dursunhan, Saadet, Kudret, Fikret ve Emre gibi erkek adı vererek ifade ederlerdi (Abdurrahman, 2004, s. 125). Tüm bu uygulamalar, ad verme geleneğinin Türk kültüründe çok eski dönemlere dayandığını ve ada kutsal bir değer yüklendiğini göstermektedir.

3.1.2. İslamiyet Sonrası Türklerde Ad Verme

Türklerin İslamiyet'i kabul etmeleri, birçok kültürel unsurda olduğu gibi ad verme geleneği üzerinde de belirleyici bir etki yaratmıştır. Türklerin İslamiyet'i kabul etmesiyle birlikte, Eski Türkçe adlar ile Müslüman adları bir arada kullanılmaya başlanmıştır. Gök Tanrı inancından sonra Türkleri etkileyen ikinci büyük din olan İslamiyet, Türklerin büyük bir bölümünün millî kimliğinin önemli bir unsuru hâline gelmiş; bu süreçte pek çok Arapça ve Farsça kişi adı, edebiyat ve sanat alanındaki kimi sözcüklerde olduğu gibi, Türkçeleştirilerek dile uyarlanmıştır (Şenel, 2021, s. 40).

İslamiyet'in benimsenmesinin ardından çocuklara Allah'ın sıfatları, peygamber ve sahabe isimleri, evliyalar ile saygı duyulan dinî şahsiyetlerin adlarının verilmesi yaygın

bir uygulama hâline gelmiştir. Bu süreçte hem İslamî içerikli hem de farklı alanlarla ilişkili pek çok Arapça isim, yeni oluşan Türk-İslam kültüründe sıkça tercih edilmiştir (Şenel, 2017, s. 74).

Türk kültürünün etkisi altında kalan ve Türklerin kullandığı şahıs adlarını benimseyen bazı gayrimüslim toplulukların kendi istekleriyle İslamiyet'e geçtikleri bilinmektedir. Bu kişilere Müslüman adları verilmiş; ayrıca baba adları nüfus kayıtlarına, "Allah'ın kulu" anlamına gelen Abdullah şeklinde işlenmiştir. Ancak, baba adı veya kendi adı Abdullah olan her bireyin sonradan Müslümanlığı seçtiği yönünde bir çıkarım yapmak doğru olmayacaktır (Güllüdağ, 2002, s. 82).

İslamiyet'in kabulünden sonra Türk kültüründe görülen ad verme geleneklerinden biri de ebcet hesabına dayalı ad koymadır. Bu yöntemde, anne ve babanın adlarındaki harflerin Arapçadaki sayısal karşılıkları hesaplanarak ortaya çıkan kelime çocuğa ad olarak verilir. Bu tür adların çocuğun kaderi üzerinde etkili olacağı yönündeki inanç, geleneğin devamını sağlamıştır. Ebcete göre ad verme, Arap harflerinin sayısal değerlerini bilen ve hesaplamayı yapabilen kişiler tarafından gerçekleştirilmektedir.

Benzer bir uygulama yıldıznâme ya da fâlnâme esas alınarak ad koyma geleneğinde de görülür. Örneğin, Mersin'in bazı yörelerinde çocuk doğduğunda aile bireyleri birkaç ad belirleyerek yıldız falı bakma konusunda bilgili olduğu düşünülen bir hocaya başvurmakta, hocanın fal kitabına bakarak uygun gördüğü ad çocuğa verilmektedir (Ağcalar, 2009, s. 154). Eğer aile tarafından seçilen adlar yıldız falına göre uygun bulunmazsa, hoca başka adlar önerir ve aile bu adlardan birini tercih eder. Bu uygulamada, hocanın önerdiği adın çocuk için en hayırlı ve uygun ad olduğu inancı hâkimdir. Ad seçimi sırasında yalnızca çocuğun doğum günü, doğum saati ve cinsiyeti göz önünde bulundurulmaktadır.

Uzun süre çocuk sahibi olamayan kadınların, bölgedeki yatırırları veya kutsal kabul edilen mekânları ziyaret ederek dua etmeleri ve çocukları olursa o mekânın ya da yatırım adını verme sözü vermeleri de yaygın bir uygulamadır. Bu tür adakların sonucunda dünyaya gelen çocuklara ilgili yatırım veya kutsal yerin adı (Hıdırellez'den türeyen Hıdır ve İlyas gibi) verilebilmektedir. Şayet yatırım özel bir adı yoksa Nezir, Eren, Dede, Derviş, Adak, Kurban gibi genel nitelikli adlar tercih edilebilmektedir. Bu geleneğin kökeni oldukça eski dönemlere kadar uzanmaktadır.

3.1.3. Cumhuriyet Dönemi ve Günümüzde Ad Verme

Günümüzde Türk toplumunda kullanılan kişi adları; Türkçe, Arapça, Farsça, Çince, Fransızca, İngilizce, Almanca ve Rusça kökenli sözcüklerden oluşan geniş bir yelpazeye sahiptir. Çince kökenli adların çoğu eski Çin unvan ve rütbelerine dayanırken; Arapça adlar ağırlıklı olarak İslamî geleneklerle ilişkilidir. Farsça adların kullanımının ise özellikle Selçukluların İran coğrafyasında devlet kurduğu dönemden itibaren yaygınlaştığı görülmektedir. Fransızca adlar Tanzimat sonrasında; İngilizce ve Almanca kökenli adlar ise XX. yüzyılda Amerika ve Almanya ile artan ilişkiler sonucunda bazı aileler tarafından benimsenmiştir. Rusça adların yaygınlığı ise büyük ölçüde Sovyetler Birliği yönetimi altında yaklaşık seksen yıl yaşamış Türk topluluklarında hem kız hem erkek çocuklara verilen adlarda görülmektedir (Gülensoy, 2011, s. 24).

Dil Devrimi'nin ardından yabancı kökenli adların Türkçede kullanımının giderek azaldığı gözlemlenmektedir. Ziya Gökalp başta olmak üzere pek çok sosyal bilimci bu dönüşümün öncüsü olmuştur. Her ne kadar Tanzimat sonrasında ortaya çıkan Batı hayranlığı tamamen ortadan kalkmamış olsa da, Dil Devrimi'nin Türkçe adların benimsenmesi bakımından önemli bir dönüm noktası niteliği taşıdığı ifade edilebilir (Ölmez, 2000, s. 108).

Son dönemlerde Türk toplumunda ad verme pratiklerini belirleyen en önemli unsurun, kitle iletişim araçları aracılığıyla beslenen popüler kültür olduğu görülmektedir. Bilindiği üzere popüler kültür, toplumların dünya görüşlerini, hayata ilişkin tutumlarını ve düşünsel yapılarını şekillendiren temel etkenlerden biridir; bu bağlamda çoğunluğun eğilimleri belirleyici bir rol oynar. Günümüzde özellikle kentlerde yaşayan bireyler, bir yandan popüler kültürün bir parçası olma ve toplumsal normlara aykırı görünmeme isteğiyle genel beğeniye uyum sağlamakta, diğer yandan ise toplum içinde dikkat çekmek ve sosyal statülerini güçlendirmek amacıyla daha önce duyulmamış, anlamı geniş kitlelerce bilinmeyen adlara yönelmektedir². Bunun yanı sıra güzellik, mutluluk gibi olumlu çağrışımlar içeren tür ve çiçek adlarının kız çocuklarına; olumlu karakter niteliklerini ifade eden ad ve sıfatların ise erkek çocuklarına verilmesinin yaygınlaştığı gözlenmektedir (Ögel, 2014, s. 138-141; Sakaoğlu, 2001, s. 275).

Günümüzde Türk toplumunda çocuklara ad verme sürecinde dizi ve filmlerin etkisi oldukça belirgindir. Popüler yapımlarda öne çıkan karakterlerin veya bu karakterleri canlandıran oyuncuların adları (Ertuğrul, Feride, Melisa, Deniz vb.) aileler tarafından sıkça tercih edilmektedir. Bu tür kültürel etkiler yalnızca Türkiye ile sınırlı kalmamakta, farklı ülkelerde de benzer biçimde görülebilmektedir. Özellikle belirli ülkelerde izlenen yabancı dizi ve filmler, o yapımlardaki karakter adlarının bazen olduğu gibi, bazen de küçük değişikliklerle çocuklara verilmesine yol açmaktadır. Bu durum, ortak kültürel geçmişe sahip toplumlarda daha belirgin şekilde ortaya çıkar. Nitekim Çalikuşu romanının diziye uyarlanması ardından, dizinin yayınlandığı dönemde Türkiye ve Azerbaycan'da doğan kız çocuklarına Feride adının yaygın biçimde verilmesi bu etkinin somut bir örneğidir (Doğru, 2020, s. 29).

Günümüzde kullanılan kişi adları; Türkçe başta olmak üzere Arapça, Farsça, Çince, Fransızca, İngilizce, Almanca ve Rusça kökenli sözcüklerden oluşmaktadır. Çince kökenli adlar çoğunlukla eski Çin'e ait unvan ve rütbelere türemiştir; Arapça adlar ise İslamiyet'in kabulüyle doğrudan ilişkilidir. Farsça kökenli kişi adlarının yaygınlaşması, Selçukluların İran coğrafyasında hâkimiyet kurduğu dönemle bağlantılıdır (Şenel, 2021, s. 40). Fransızca kökenli adlar Tanzimat Dönemi'nden sonra görülmeye başlanmış; İngilizce ve Almanca kökenli adlar ise XX. yüzyıldan itibaren Amerika ve Almanya ile kurulan yakın ilişkilerin etkisiyle bazı aileler tarafından tercih edilmiştir. Rusça kişi adları ise, Sovyetler Birliği egemenliği altında yaklaşık seksen yıl yaşamış Türk topluluklarında hem kız hem de erkek çocuklara verilen adlar arasında yer almıştır (Gülensoy, 2011, s. 24).

Son yıllarda ortaya çıkan dikkat çekici bir başka eğilim ise anne ve baba adlarının ilk hecelerinin birleştirilmesiyle oluşturulan yeni adlardır. Bu uygulama sonucunda, kimi zaman anlamsız adlar ortaya çıkmakla birlikte, anlamlı ve yeni adların da üretildiği görülmektedir (Emecan 1999, s. 47, 39).

4. BÖLÜM

ADBİLİM AÇISINDAN IĞDIR ÜNİVERSİTESİ ÖĞRENCİ ADLARININ İNCELENMESİ

Bu bölümde, Iğdır Üniversitesi öğrencilerinin adları adbilim (onomastik) perspektifiyle ele alınmakta ve elde edilen anket verileri doğrultusunda nicel analizler sunulmaktadır. Öğrencilerin adlarının anlamı, kökeni, verilme süreci ve adlarına yönelik tutumları; cinsiyet, doğum yeri ve bireysel farkındalık düzeyleri gibi değişkenlerle ilişkilendirilerek incelenmiştir. Bölümde yer alan bulgular, frekans ve çapraz tablo analizleri aracılığıyla yorumlanarak adların kültürel, toplumsal ve dilsel boyutlarına ışık tutmayı amaçlamaktadır.

4.1. TANIMLAYICI İSTATİSTİKLER

Bu başlıkta araştırmaya katılan öğrencilerin temel demografik ve adbilimsel özelliklerine ilişkin tanımlayıcı istatistikler sunulmaktadır. Öğrencilerin cinsiyeti, doğum yeri, adlarının anlamını ve kökenini bilme durumları, adlarını sevip sevmedikleri ve adlarının kim tarafından verildiğinin bilinmesi gibi durumlara ilişkin genel dağılımlar frekans değerleriyle ele alınmıştır.

Araştırmaya katılan öğrencilerden adı aynı olan en az 4 öğrencinin adları ve bu adların kullanım sıklığı Tablo 4'te verilmiştir. Araştırmaya katılan tüm öğrencilerin ad ve köken bilgileri EK 3'te verilmiştir.

Tablo 4. Adların kullanım sıklığı

Ad	Frekans (n)	Ad	Frekans (n)	Ad	Frekans (n)
Fatma	18	Murat	7	Sema	5
Merve	18	Rojin	7	Ahmet	4
Zeynep	17	Semanur	7	Ayşenur	4
Esra	16	Songül	7	Bünyamin	4
Elif	15	Yağmur	7	Cansu	4
Yusuf	14	Yunus	7	Dilara	4
Büşra	12	Dilek	6	Ebru	4
Ayşe	11	Esmâ	6	Eda	4
Muhammed	11	Ferhat	6	Edanur	4
Berfin	10	Sibel	6	Evin	4

Rabia	10	Aleyna	5	Filiz	4
Berivan	9	Çiğdem	5	İbrahim	4
Deniz	9	Gamze	5	Medine	4
Ömer	9	Hasan	5	Melek	4
Dilan	8	Hatice	5	Melike	4
Emine	8	Helin	5	Özgül	4
Kader	8	Hülya	5	Özlem	4
Zehra	8	İpek	5	Serhat	4
Zilan	8	Mustafa	5	Serkan	4
Aslı	7	Nazlıcan	5	Sevda	4
Hüseyin	7	Onur	5	Sevgi	4
Leyla	7	Rojbin	5	Ümit	4
Mehmet	7	Seher	5	Zerda	4

Tablo 4 incelendiğinde, kadın isimlerinin erkek isimlerine göre daha fazla sıklıkta kullanıldığı gözlemlenmektedir. En popüler iki isim olan Fatma (n=18) ve Merve (n=18), geleneksel ve güncel Türk kültürünün dini ve yaygın isim verme alışkanlıklarını yansıtmaktadır. Üçüncü sırada bulunan Zeynep (n=17), son yıllarda Türkiye genelinde en çok tercih edilen kadın isimlerinden biri olarak öne çıkmaktadır. Esra (n=16), Elif (n=15), Yusuf (n=14), Büşra (n=12), Ayşe (n=11) ve Muhammed (n=11) gibi isimler de dini ve geleneksel kültürel değerleri temsil etmektedir. Fatma, Ayşe, Esmâ, Rabia, Hatice, Emine, Muhammed, Ahmet, Yusuf, Hasan, Ömer gibi isimler, İslami geleneğin belirgin etkisini sergilemektedir. Merve, Zeynep, Büşra, Aleyna, Sema, Yağmur, Cansu, Dilara gibi isimler ise modern ve popüler kültür ile medya etkisine daha yakın bir konumda yer almaktadır. Berfin, Berivan, Rojin, Rojbin, Helin, Zilan, Zerda, Evin gibi çoğunlukla Kürtçe kökenli isimler, yerel etnik kimlik ve kültürel aidiyetin isim verme süreçlerinde ne denli etkili olduğunu göstermektedir. Kadın isimleri oldukça çeşitli ve sık kullanılırken, erkek isimleri daha sınırlı tekrarlarla karşımıza çıkmaktadır. Örnek vermek gerekirse; Yusuf (n=14), Mehmet (n=7), Murat (n=7), Yunus (n=7), Mustafa (n=5), Serhat (n=4), Serkan (n=4) gibi isimler, erkek isimlerinin genelde daha geleneksel ve kalıcı eğilimleri koruduğunu ortaya koymaktadır. Bu durum, erkek isimlerinde değişim sürecinin daha yavaş, kadın isimlerinde ise daha hızlı olduğunu göstermektedir.

Araştırmaya katılan öğrencilerin doğum yerlerine ilişkin dağılımı Tablo 5'te sunulmuştur.

Tablo 5. Öğrencilerin doğum yerlerine göre dağılımı

Doğum Yeri	Frekans (n)	Doğum Yeri	Frekans (n)	Doğum Yeri	Frekans (n)
Iğdır	204	Siirt	8	Kütahya	2
Van	155	Elazığ	7	Muğla	2
Ağrı	134	Hatay	7	Niğde	2
Diyarbakır	121	Konya	7	Ardahan	1
Şanlıurfa	83	Ankara	6	Artvin	1
Batman	47	Bingöl	5	Aydın	1
Hakkâri	47	Kayseri	5	Bayburt	1
Kars	31	Ordu	5	Bilecik	1
Mardin	30	Samsun	5	Bolu	1
Şırnak	25	Trabzon	5	Çorum	1
Erzurum	24	Giresun	4	Denizli	1
Muş	20	Antalya	3	Erzincan	1
Adıyaman	16	Balıkesir	3	Kırkkale	1
Gaziantep	16	Kocaeli	3	Kırşehir	1
İstanbul	15	Manisa	3	Osmaniye	1
Adana	14	Sivas	3	Rize	1
Bitlis	14	Tokat	3	Uşak	1
Kahramanmaraş	14	Amasya	2	Yozgat	1
Mersin	11	Bartın	2		
İzmir	10	Burdur	2		
Malatya	9	Bursa	2		

Tablo 5 incelendiğinde, öğrencilerin doğum bölgeleri belirgin bir şekilde bölgesel yığılma göstermektedir. Katılımcıların büyük bir kısmı Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgesi'ndeki illerde doğmuştur. Özellikle üniversitenin bulunduğu Iğdır (n=204 kişi) ve çevresindeki illerde doğan öğrencilerin sayısının yüksekliği, bölgede üniversite seçiminin net bir şekilde vurgulandığını göstermektedir. Yüksek sıklıkta görülen ilk 14 il (Iğdır, Van, Ağrı, Diyarbakır, Şanlıurfa, Batman, Hakkâri, Kars, Mardin, Şırnak, Erzurum, Muş, Adıyaman ve Gaziantep) sosyo-ekonomik olarak benzer özellikleri taşıyan Doğu-Güneydoğu illeridir. Bu durum, öğrencilerin çoğunluğunun ailelerinden çok uzaklaşmadan üniversite tercih ettiğini, coğrafi yakınlığın seçim üzerinde etkili olduğunu ve bölgesel üniversitelerin genel olarak bölge gençleri tarafından tercih edildiğini ifade edebilir.

Tablo 5'te frekansı 1 ve 2 olan pek çok il bulunmaktadır. Bu iller, özellikle Batı, İç Anadolu ve Karadeniz'deki uzak iller ile nüfusu az olan bazı doğu illeridir. Bu illerin düşük frekans göstermesinin olası sebepleri; Iğdır'a olan coğrafi mesafe, bölgesel

üniversitelerin tanınırlığının sınırlı olması ve öğrencilerin büyük şehirleri tercih etme eğilimidir. Özellikle İstanbul (n=15), İzmir (n=10), Ankara (n=6) gibi şehirlerden gelen öğrenci sayısının az olması, büyükşehirlerdeki öğrencilerin sosyo-ekonomik olarak daha yüksek tercihlere yönelme eğilimini göstermektedir.

Araştırmaya katılan öğrencilerin doğum yıllarına göre dağılımı Tablo 6'da sunulmuştur.

Tablo 6. Öğrencilerin doğum yılına göre dağılımı

Doğum yılı	Frekans (n)	Doğum yılı	Frekans (n)
2003	233	1988	3
2004	225	1992	3
2002	220	1983	2
2001	153	1984	2
2000	117	1990	2
2005	80	1995	2
1999	41	2006	2
1998	21	1973	1
1997	10	1975	1
1996	7	1976	1
1993	6	1978	1
1994	6	1979	1
1985	5	1980	1
1987	4	1991	1

Tablo 6 incelendiğinde, Iğdır Üniversitesi'nde yer alan öğrencilerin çoğunun 2000–2005 yılları arasında dünyaya geldiği ortaya çıkmaktadır. Bu durum, araştırmanın çoğunlukla 20-25 yaş arası öğrencilere odaklandığını göstermektedir. Özellikle 2003 yılında doğan 233 öğrenci, 2004 yılında doğan 225 öğrenci ve 2002 yılında doğan 220 öğrenci, araştırmaya katılanların önemli bir kısmını oluşturmuştur. Ayrıca 2001 doğumlu 153 öğrenci ve 2000 doğumlu 117 öğrenci, yüksek oranlarla dikkat çekmektedir. Bu yıllardaki yoğunluk, üniversitenin öğrenci profiline baktığımızda, genç ve yakın zamanda mezun olmuş lise öğrencilerinin çoğunlukta olduğunu ortaya koymaktadır. Bunlara ek olarak, 2005 yılında doğmuş 80 öğrenci, 1999 yılında doğmuş 41 öğrenci ve 1998 yılında doğmuş 21 öğrenci gelmektedir. 1996 ve önceki yıllarda doğan öğrencilerin sayısının belirgin bir şekilde azaldığı gözlemlenmektedir. Özellikle 1995 ve daha önce doğanların tabloda oldukça az sayıda (1–5 kişi arasında) temsil edildiği görülmektedir. 1980'ler ve 1970'ler doğumlu katılımcıların sayısının yalnızca bir veya iki kişi olması, bu bireylerin ikinci bir üniversite eğitimine devam edenler, geç

başlayan öğrenciler veya açık öğretim geçmişi olan ve örgün eğitime devam eden bireyler olduğuna işaret edebilir.

Araştırmaya katılan öğrencilerin cinsiyet dağılımı ise Tablo 7’de sunulmuştur.

Tablo 7. Cinsiyete göre araştırmaya katılan öğrencilerin sayısı

Cinsiyet	Frekans (n)
Kız	761
Erkek	390
Genel Toplam	1151

Tablo 7’ye baktığımızda, araştırmaya dahil olan 1151 öğrencinin 390’ının erkek, 761’inin ise kız olduğu görülmektedir. Bu durum, katılımcıların büyük kısmının kız öğrencilerden oluştuğunu ortaya koymaktadır. Üniversitedeki kız öğrenci sayısının erkeklerden fazla olması, pek çok bölüm veya fakültede kadınların daha ağır bastığı bir öğrenci yapısı olabileceğine işaret etmektedir.

Araştırmaya katılan öğrencilerin annelerinin isimlerinin en sık hangi isimlerden oluştuğu Tablo 8’de sunulmuştur.

Tablo 8. Öğrencilerin anne adlarına göre dağılımı

Anne Adı	Frekans (n)	Anne Adı	Frekans (n)	Anne Adı	Frekans (n)
Fatma	50	Şükran	7	Bahar	4
Emine	39	Yıldız	7	Besra	4
Ayşe	30	Zehra	7	Cemile	4
Hatice	26	Dilber	6	Elif	4
Zeynep	18	Filiz	6	Fadile	4
Songül	15	Makbule	6	Feride	4
Meryem	12	Nurcan	6	Fidan	4
Türkan	12	Rabia	6	Gülşen	4
Hacer	11	Saliha	6	Hatun	4
Halime	10	Zekiye	6	Hazime	4
Hanım	10	Adile	5	Kudret	4
Sakine	10	Canan	5	Naime	4
Aysel	9	Çiğdem	5	Nazime	4
Kadriye	9	Güler	5	Nuriye	4
Aynur	8	Gülsüm	5	Rukiye	4
İpek	8	Hülya	5	Saadet	4
Leyla	8	Necla	5	Sadiye	4
Medine	8	Nuran	5	Safiye	4
Melek	8	Perihan	5	Sevda	4
Ayten	7	Saniye	5	Sultan	4
Hediye	7	Semra	5	Şerbet	4
Nezahat	7	Sevim	5	Zahide	4

Özlem	7	Yüksel	5	Zeliha	4
Rahime	7	Adalet	4	Zübeyde	4
Remziye	7	Asiye	4		
Şefika	7	Aygül	4		

Tablo 8’de yer alan verilere göre, annelerin isimleri arasında en yaygın olanları Fatma (n=50), Emine (n=39), Ayşe (n=30) ve Hatice (n=26) gibi Türkiye genelinde bilinen, geleneksel ve dini kökenli isimlerdir. Bu, özellikle Iğdır ve çevresinde klasik Türk-İslam kültürünün adlandırma tercihlerini güçlü bir şekilde koruduğunu göstermektedir. Ayrıca Türkan, Hacer, Halime, Hanım, Sakine, Kadriye, Rabia, Saliha, Gülsüm, Safiye, Sultan, Rukiye gibi isimlerin fazlalığı, geleneksel Anadolu kültürüne ait ad tercihinin hala devam ettiğini ortaya koymaktadır. Daha nadir rastlanan ama dikkat çeken İpek, Özlem, Bahar, Çiğdem, Sevdâ, Perihan, Semra gibi isimler, modern veya doğa ile bağlantılı isimlerin belli bir ölçüde tercih edildiğini göstermektedir; fakat bu isimlerin az sayıda bulunması, modern adların kabulünün sınırlı olduğunu düşündürmektedir.

İsimlerin büyük çoğunluğunun Arapça veya Osmanlıca kökenli olması, bölgedeki toplumun kültürel ve dini değerlerine uygun adlandırma geleneğini benimsediğini gösterir. Dini figürlerden gelen isimlerin sıklığı, aile büyüklerinin, özellikle dini yaşamın, isim seçiminde önemli bir rol oynayabileceğini düşündürmektedir. “Hanım, Sultan, Şerbet, Zübeyde” gibi isimler, sadece dini değil, yerel kültürün ve halk geleneklerinin ad seçiminde de etkili olduğunu göstermektedir.

Araştırmaya katılan öğrencilerin annelerinin meslekleriyle ilgili dağılımı ise Tablo 9’da sunulmuştur.

Tablo 9. Annelerinin mesleklerine göre araştırmaya katılan öğrencilerin dağılımı

Meslek	Frekans (n)	Meslek	Frekans (n)
Ev Hanımı	1097	Serbest	2
İşçi	9	Tekstil	2
Emekli	6	İş Güvenliği Uzmanı	1
Hemşire	6	Koordinatör	1
Hizmetli	4	Kuaför	1
Memur	4	Serbest (Vefat Etti)	1
Öğretmen	4	Yaşlı Bakım	1
Aşçı	2	Yönetici	1
Esnaf	2	Sekreter	1
Aşçı Yardımcısı	2	Eğitmen	1
Kuran Öğreticisi	2	Emlakçı	1

Tablo 9'a bakıldığında, araştırmaya dahil olan öğrencilerin annelerinin iş dağılımı incelendiğinde, en fazla sayıda olan grubun açık ara ev hanımları olduğu gözlemlenmektedir. Ev hanımı olarak tanımlanan 1097 sayısı, annelerin büyük bir kısmının herhangi bir işte çalışmadığını ve bölgedeki kadın istihdam oranının oldukça düşük seyrettiğini göstermektedir. Ev hanımı dışındaki meslek gruplarına bakıldığında, işçi, hemşire, emekli, memur, öğretmen ve hizmetli gibi mesleklerin daha çok temsil edildiği dikkati çekmektedir. Bu durum, çalışan anneler arasında özellikle kamu personeli, sağlık ve eğitim gibi düzenli istihdam gerektiren sektörlerin belirgin olduğunu göstermektedir. Tablo, aşçı, kuaför, sekreter, esnaf, emlakçı, eğitimci gibi daha az sayıda temsil edilen başka mesleklerin de bulunduğunu ortaya koymaktadır; ancak bu mesleklerdeki sayıların sınırlı oluşu, çalışan annelerin çoğunluğunun daha az görülen veya tekil mesleklerde yer aldığını göstermektedir. Genel çerçevede tablo, bölgedeki annelerin büyük bir kısmının iş gücüne katılmadığını, çalışan anneler arasında ise yalnızca belli başlı meslek gruplarının öne çıktığını ortaya koymaktadır.

Baba isimlerine göre öğrenci dağılımı Tablo 10'da yer almaktadır.

Tablo 10. Baba adlarına göre öğrencilerin dağılımı

Baba Adı	Frekans (n)	Baba Adı	Frekans (n)	Baba Adı	Frekans (n)
Mehmet	85	Osman	9	Cevdet	4
Ahmet	48	Kemal	8	Ercan	4
Mustafa	27	Ramazan	8	Erdal	4
Ali	25	İsa	7	Fevzi	4
İbrahim	18	Orhan	7	Halil	4
Hüseyin	17	Adil	6	Hamza	4
İsmail	17	Hayrettin	6	Haydar	4
Mahmut	17	Kadir	6	İbrahim	4
Abdullah	16	Turan	6	Kerem	4
Murat	14	Zeki	6	Mehmet Şirin	4
Salih	14	Abdurrahman	5	Memet	4
Hasan	13	Adnan	5	Muzaffer	4
Yusuf	13	Aziz	5	Necmettin	4
Selahattin	12	Celal	5	Remzi	4
Süleyman	12	Cengiz	5	Sabri	4
Ömer	11	Ekrem	5	Selim	4
Emin	10	Hamit	5	Şeyhmus	4
Bayram	9	İrfan	5	Tahir	4
Cemal	9	Kasım	4	Veysel	4
Metin	9	Abdulkadir	4	Yahya	4

Musa	9	Arif	4
------	---	------	---

Tablo 10’u incelediğimizde en az 4 kez geçen baba isimleri gözlemlenmektedir. Öğrencilerin 85’inin babasının ismi Mehmet, 48’inin Ahmet, 27’sinin Mustafa, 25’inin Ali, 18’inin İbrahim, 17’sinin Hüseyin, 17’sinin İsmail, 17’sinin Mahmut ve 16’sının Abdullah olduğu görülmektedir. Bu isimlerin Türkiye genelinde tarihi ve kültürel olarak sıkça tercih edilen isimler olduğu ifade edilebilir. Bu bulgu, araştırma kapsamında yer alan öğrencilerin büyük çoğunluğunun babalarının geleneksel, dini ve toplumda yaygın olarak bilinen isimlere sahip olduğunu göstermektedir. Frekansı 8 ila 14 arasında değişen Murat, Salih, Hasan, Yusuf, Selahattin, Süleyman, Ömer, Emin, Osman, Kemal, Ramazan gibi isimler, toplumda yaygın ama en popüler isimler kadar sık kullanılmamaktadır. Bu durum, isim çeşitliliğinin orta seviyede sürdüğünü göstermektedir. Frekansı 4 ila 7 arasında olan birçok isim bulunmaktadır. Bu isimler; Kadir, Orhan, Adil, Hayrettin, Zeki, Turan, İsa, Abdülkadir, Cevdet, Fevzi, Halil, Hamza, Haydar, Ercan, Erdal, Kerem, Şeyhmus, Yahya vb. gibi sıralanabilir. Bu da grubun genişliği, katılımcıların babalarının isimlerinde belirli bir çeşitliliğin olduğunu, ancak genel olarak isimlerin çoğunlukla toplumca bilinen ve kabul gören isimler arasında yoğunlaştığını göstermektedir. Dağılım, bölgede isim verme geleneğinin büyük ölçüde dini, kültürel ve geleneksel isimler etrafında şekillendiğini ortaya koymaktadır. “Mehmet”, “Ahmet”, “Mustafa”, “Ali” gibi Türkiye genelinde öne çıkan isimlerin bu çalışmada da yüksek sayılarla temsil edilmesi, örneklemin toplumun genel isimlendirme eğilimleriyle uyumlu olduğunu göstermektedir. Frekansı düşük olan isimlerde bile geleneksel olanların baskın olması, modern ya da farklı kökenli isimlerin katılımcılar arasında sınırlı olduğunu göstermektedir.

Babaların mesleklerine göre katılımcı öğrenci dağılımı Tablo 11’de sunulmuştur.

Tablo 11. Babalarının mesleklerine göre araştırmaya katılan öğrencilerin dağılımı

Meslek	Frekans (n)	Meslek	Frekans (n)
Serbest	240	Marangoz	6
Çiftçi	175	Müteahhit	6
Emekli	156	Galerici	5
Esnaf	67	Muhtar	5
Şoför	65	Tesisatçı	5
Memur	62	Askeri Personel	4
Cevapsız	56	Kaynakçı	4
İşçi	45	Mobilyacı	4

İnşaat İşçisi	41	Mühendis	4
Ticaret	16	Nakliye	4
Serbest (Vefat Etti)	16	Şef	4
Aşçı	12	Tekstil	4
İmam	11	Tüccar	4
Özel Güvenlik	11	Bekçi	3
İnşaat Ustası	10	Elektrik Ustası	3
Hayvancılık	9	Garson	3
Emlakçı	8	Kasap	3
Öğretmen	8	Müdür	3
Güvenlik Korucusu	6	Polis	3
Hizmetli	6		

Tablo 11'e baktığımızda, araştırmaya katılan öğrencilerin babalarının meslek çeşitliliği, frekansı en az 3 olan meslekler göz önüne alındığında oldukça geniş bir yelpazeye yayılmaktadır. En yaygın meslek grupları serbest meslek (n=240), çiftçi (n=175), emekli (n=156), esnaf (n=67) ve şoför (n=65) olarak öne çıkmaktadır. Bu tablo, bölgedeki ekonomik etkinliklerin büyük ölçüde tarım, küçük ölçekli ticaret, serbest çalışma alanları ve hizmet sektörü üzerine kurulu olduğunu ortaya koymaktadır. Memurluk, işçilik, inşaat işçiliği ve ticaret gibi mesleklerin de önemli oranlarda yer aldığı görülmektedir. Bu durum, hem kamu sektörü hem de inşaat ve hizmet sektörünün dikkate değer istihdam imkanları sunduğunu göstermektedir. Frekansı daha az olan marangoz, müteahhit, galerici, muhtar, tesisatçı, kaynakçı, mobilyacı, mühendis, nakliye, şef, tekstil işçisi, tüccar, bekçi, elektrikçi, garson ve kasap gibi meslekler de tabloda bulunmaktadır. Bu durum, babalar arasında farklı uzmanlık alanlarına veya zanaat işlerine sahip olanların var olduğunu göstermektedir. Ayrıca, asker, imam, özel güvenlik, öğretmen, müdür, polis gibi mesleklerin bulunması, kamu hizmetlerinin değişik kısımlarında da temsil edildiğine işaret etmektedir. Genel olarak bu tablo, öğrencilerin babalarının mesleklerinin oldukça geniş bir diziye yayıldığını, fakat en yoğun sayıda tarım, serbest meslek, emeklilik ve küçük ölçekli ticaret-hizmet sektöründe yoğunlaştığını göstermektedir. Bu dağılım, bölgenin sosyoekonomik yapısının çeşitlilik gösterdiğini, ancak belirli alanlarda bir yoğunlaşmanın sürdüğünü ortaya koymaktadır.

Araştırmaya katılan öğrencilerin isimlerini kimin verdiğini bilip bilmediklerine göre dağılımı ise Tablo 12’de gösterilmektedir.

Tablo 12. Araştırmaya katılan öğrencilerin adlarına ilişkin dağılımlar

Sorular	Yanıt	Frekans
Adını kimin verdiğini bilme durumu	Evet	1060
	Hayır	91
Adını aile büyüklerinin birinin adından alma durumu	Evet	187
	Hayır	964
Kardeşe sahip olma durumu	Evet	1097
	Hayır	54
Adını sevmeye durumu	Evet	1033
	Hayır	118
Adının anlamını bilme durumu	Evet	934
	Hayır	217

Tablo 12 incelendiğinde, katılan öğrencilerin adlarına dair bilgilere ve bazı temel aile verilerine ilişkin dağılımlar görülmektedir. Öğrencilerin büyük bir kısmı (n=1060) adlarını kimin belirlediğini bildiklerini belirtirken, yalnızca 91’i bu bilgiye sahip değildir. Bu durum, öğrencilerin adlarıyla ilgili aile içindeki iletişimin genel olarak sağlam olduğunu göstermektedir. Aile büyüklerinden ismini alan öğrencilerin sayısı 187 iken, adının herhangi bir aile büyüğünden gelmediğini söyleyen 964 öğrenci olduğu belirlenmiştir. Bu durum, ailelerin çocuklarına daha çok özgün veya aile geçmişi ile bağlantısı olmayan isimler vermeyi tercih ettiklerini düşündürmektedir. Öğrencilerin 1097’sinin kardeşi bulunmaktadır; kardeşi olmayanların sayısı ise sadece 54’tür. Bu bulgu, araştırmanın yapıldığı bölgede geniş aile yapısının halen yaygın olduğuna işaret etmektedir. Ayrıca, öğrencilerin önemli bir bölümü (n=1033) kendi isimlerini sevdiklerini ifade ederken, isimlerini sevmeyenlerin sayısı 118’dir. Bu da, öğrencilerin büyük çoğunluğunun adına karşı olumlu bir duygu geliştirdiğini göstermektedir. Son olarak, katılımcıların çoğunluğu adlarının anlamını bildiklerini belirtmiş, 217’si ise isimlerinin anlamıyla ilgili bir bilgiye sahip olmadığını söylemiştir. Bu bulgu, öğrencilerin isimlerine dair farkındalık seviyelerinin genel olarak yüksek olduğunu ortaya koymaktadır.

Adını kimin verdiğini bilen öğrencilerin, isimlerini veren kişilerin yakınlık derecelerine göre dağılımı Tablo 13’te yer almaktadır.

Tablo 13. Adını kimin verdiğini bilen öğrencilerin adlarını veren bireylerin yakınlık derecesine göre dağılımları

Adı veren kişi	Frekans (n)	Adı veren kişi	Frekans (n)	Adı veren kişi	Frekans (n)
Baba	378	Teyze/Amca	1	Büyük Dede	1
Anne	177	Babamın Teyzesi	3	Büyükbaba	1
Dede	89	Enişte	3	Dede/Abla	1
Amca	70	Hemşire	3	Dede/Babaanne	1
Hala	67	Aile Dostu	2	Dedemin Amcası	1
Babaanne	44	Öğretmen	2	Enişte/Baba	1
Teyze	32	Aile Büyüğü	1	Halam	1
Dayı	26	Amca Oğlu	1	Hoca	1
Abi	20	Amca/Kuzen	1	İmam	1
Anne/Baba	18	Annemin Amcası Gelini	1	Kapıcı	1
Kuzen	17	Annemin Arkadaşı	1	Komşu Kızı	1
Nine	17	Annemin Ninesi	1	Komşu Oğlu	1
Anneanne	16	Baba/Babaanne	1	Nene	1
Abla	13	Babamın Arkadaşı	1	Nüfus Memuru	1
Yenge	13	Babamın Halası	1	Nüfus Müdürü	1
Ebe	9	Babamın Kuzeni	1	Seyit	1
Komşu	8	Ben Kendim	1		
Doktor	4	Şeyh	1		

Tablo 13, araştırmaya katılan öğrencilerin adlarının hangi şekilde belirlendiğine dair dağılımı ayrıntılı bir şekilde sunmaktadır. Veriler, isimlerin çoğunlukla çekirdek ve geniş aile bireyleri tarafından verildiğini göstermektedir. En sık rastlanan isimlerin babalar (n=378) ve anneler (n=177) tarafından konulduğu görülmektedir. Bu durum, aile içindeki isim verme kararının en çok ebeveynler tarafından alındığını ifade etmektedir. Ebeveynlerin ardından, daha geniş aileden dede (n=89), amca (n=70), hala (n=67), babaanne (n=44) ve teyze (n=32) gibi akrabalar yer almaktadır. Bu bilgiler, kültürel olarak isim koyma geleneğinde aile büyüklerinin önemli bir işlem olduğunu vurgulamaktadır. Daha az sıklıkta olsa bile, abi, abla, kuzen, dayı, nine, anneanne, yenge gibi aile çevresindeki diğer bireylere ait isimler de bulunmaktadır. Bu durum, bazen daha geniş sosyal çevrenin isim verme sürecine katıldığını göstermektedir. Çok az sayıda (1–3 kişi) temsil edilen kategoriler arasında, öğretmen, doktor, hemşire, aile dostu, imam, şeyh, nüfus memuru/nüfus müdürü gibi daha spesifik grup üyeleri yer almaktadır. Bu nadir sayılar, bu grupların isim verme sürecine istisnai olarak dahil olduklarını ortaya koymaktadır.

Aile büyüklerinden birine ait olan öğrencilerin isimlerini kimden aldıklarına dair dağılım Tablo 14’te görülmektedir.

Tablo 14. Öğrencilerin adını aldıkları bireylere göre dağılımları

Adın Alındığı Birey	Frekans (n)	Adın Alındığı Birey	Frekans (n)
Dede	40	Annemin Halası	1
Babaanne	35	Annemin Ninesi	1
Hala	20	Baba	1
Teyze	10	Baba/Dede	1
Amca	9	Babamın Kardeşi	1
Anneanne	8	Babamın Kuzeni	1
Büyükdede	8	Babamın Teyzesinin Kızı	1
Kuzen	7	Büyükbaba	1
Büyük babaanne	5	Büyük Babaanne	1
Nine	5	Büyük Dede	1
Dayı	4	Büyük anneanne	1
Abla	3	Dedemin Amcası	1
Babamın Halası	3	Dedemin Annesi	1
Babamın Ninesi	3	Dedemin Kardeşi	1
Büyükanne	3	Dedemin Kardeşi Oğlu	1
Yenge	2	Dedemin Ninesi	1
Amcamın Eşi	1	Enişte	1
Amcamın Kızı	1	Ninemmin Annesi	1
Anneanne/Babaanne	1	Şeyh Akraba	1

Tablo 14, araştırmaya katılanların adlarını kimlerden aldıklarına dair ayrıntılı bir bilgi sunmaktadır. Veriler, isim verme geleneğinde aile büyüklerinin belirleyici bir role sahip olduğunu açıkça ortaya koymaktadır. En yaygın verilen isimlerin dede (n=40) ve babaanne (n=35) gibi büyüklerden alınması, kültürel olarak geçmiş nesillere duyulan saygının ve aile büyüklerini anma geleneğinin güçlü olduğunu göstermektedir. Bu gruba hala (n=20), teyze (n=10), amca (n=9) ve anneanne (n=8) gibi diğer yakın akrabalar takip etmektedir. Bu durum, geniş aile bireylerinin isim koyma süreçlerinde önemli bir yer edindiğini göstermektedir. Daha düşük sıklıklarda (n=1–7 arası) görülen kuzen, büyükdede, büyükbabaanne, nine, dayı gibi akraba grupları, isim verme sürecine daha sınırlı ama hâlâ anlamlı bir katkı sağlandığını göstermektedir. Bu kişiler, aile içinde sevilen, saygı duyulan veya hatırlanması arzu edilen bireyler olabilir. Tablonun altında yer alan ve frekansı 1 olan farklı akrabalık bağları (örneğin, dedemin amcası, babamın kuzeni, ninemin annesi, babamın teyzesinin kızı) isim verme sırasında oldukça nadir olsa da, bazen özel anlam taşıyan aile üyelerinin isimlerinin seçildiğini

göstermektedir. Bu durum, ailelerin bazen geçmiş nesilleri ve geniş akraba çevresini onurlandırmak için bireysel tercihler yaptığını ortaya çıkarmaktadır.

Kardeşleri bulunan öğrencilerin kardeşlerinin adlarını kimin belirlediğine dair dağılımları Tablo 15'te sunulmuştur.

Tablo 15. Kardeşi olan öğrencilerin kardeşlerinin adlarını kimin koyduğuna ilişkin dağılım

Adı Veren Kişi	Frekans (n)	Adı Veren Kişi	Frekans (n)
Anne/Baba	311	Anne	113
Diğer	220	Baba/Diğer	67
Baba	198	Anne/Diğer	28
Anne/Baba/Diğer	131	Cevapsız	28

Tablo 15'e bakıldığında en fazla sayının anne ve babanın ortaklaşa ad koyduğu öğrencilerde olduğu görülmektedir (n=311 kişi). Bu durum, ailelerin çoğunluğunda isim verme kararının birlikte alındığını ve bu sürecin aile içinde bir işbirliğiyle yürütüldüğünü ortaya koymaktadır. Bunu, baba tarafından verilen isimlerin olduğu durumlar (n=198 kişi) takip etmektedir. Bu bulgu, ad verme geleneğinde babaların önemli bir rol üstlendiğini ve bazı ailelerde bu sorumluluğun genellikle babalar tarafından taşındığını göstermektedir. Diğer etiketinin (n=220 kişi) yüksek bir değer alması da dikkat çekicidir. Bu grup; dede, babaannenin, anneannenin, amca ve hala gibi geniş aile üyelerini ya da aile dışındaki kişiler, örneğin aile dostu veya din görevlisini içerebilir. Bu durum, kültürel anlamda geniş aile bireylerinin isim verme sürecine dahil olmasının yaygın olduğunu göstermektedir. Anne/Baba/Diğer kategorisi (n=131 kişi) ise isim verme işleminin hem ebeveynler hem de başka bir aile büyüğünün birlikte katkı sağladığını göstermektedir. Bu durum, kararın tek bir bireyden değil, aile büyüklerinin de katılımıyla ortak bir aile kararı olarak alındığı yerlerde gözlemlenecek bir uygulama olabilir. Baba/Diğer (n=67 kişi) ve Anne/Diğer (n=28 kişi) gibi karma kategoriler, ad koyma sürecinin hem ebeveynlerin hem de aile büyüklerinden birinin ortak etkisiyle şekillendiğini göstermektedir. Sadece anne tarafından adlandırılan kardeşler ise 113 kişi ile orta büyüklükte bir grubu temsil etmektedir. Bu durum, bazı ailelerde isim verme görevini annenin üstlenmiş olabileceğini göstermektedir. Nihayetinde, cevap vermeyen (n=28 kişi) grup da küçük bir kesimi oluşturmakta ve bu öğrenciler kardeşlerinin adını kimin verdiğini belirtmemiştir.

Adlarının anlamını bildiklerini söyleyen öğrencilerin isimlerinin anlamını doğru veya yanlış bilme durumlarına göre dağılımı Tablo 16’da gösterilmiştir.

Tablo 16. Öğrencilerin adlarının anlamını doğru-yanlış bilme durumuna ilişkin dağılım

Adının Anlamını Doğru-Yanlış Bilme Durumu	Frekans (n)
Doğru	748
Yanlış	186
Toplam	934

Tablo 16, adlarının anlamına dair bilgiye sahip olduğunu ifade eden öğrencilerin bu konudaki doğruluklarını değerlendiren önemli bir analiz sunmaktadır. Elde edilen verilere göre, anlamını bildiğini belirten 934 öğrenciden 748’i bu anlamı doğru şekilde tanımlamıştır. Bu oran oldukça yüksektir ve öğrencilerin büyük bir kısmının isimleri hakkında bilgi sahibi olduklarını göstermektedir. Diğer yandan, 186 öğrencinin adlarının anlamını yanlış bildiği görülmektedir. Bu durum, bazılarında adlarının anlamlarını yanlış öğrenme, eksik bilgi veya tahmine dayalı açıklamalar yapma gibi sorunların mevcut olduğunu ortaya çıkarmaktadır. Genel anlamda tablo, öğrencilerin adlarının anlamına dair yüksek bir farkındalığa sahip olduklarını, ancak yine de dikkate değer bir kısmının (yaklaşık %20) bu konuda yeterli bilgiye sahip olmadığını göstermektedir. Bu bulgu, öğrencilerin kültürel ve kişisel kimlikleriyle ilgili bilgilerin çoğunun doğru olduğunu, ancak bazı öğrencilerin ek bilgiye ihtiyaç duyduğunu vurgulamaktadır.

Öğrencilerin isimlerinin kökenlerine dair verdikleri cevapların dağılımı Tablo 17’de sunulmuştur.

Tablo 17. Öğrencilerin adlarının kökenine ilişkin verdikleri yanıtların dağılımı

Köken	Frekans (n)	Köken	Frekans (n)
Cevapsız	561	Türkçe+Farsça	2
Arapça	375	Arapça+Farsça	1
Farsça	68	Arapça+Türkçe	1
Türkçe	59	Farsça+Arapça	1
Kürtçe	49	Farsça+Kürtçe	1
İbranice	12	Kürtçe+Farsça	1
Farsça+Türkçe	4	Latince	1
Moğolca	4	Türkçe+Arapça	1
Rumca	3	Türkçe+Kürtçe	1
Fransızca	2	Yahudi	1
Osmanlıca	2	Yunanca	1

Tablo 17'nin incelenmesinde en dikkat çekici nokta, öğrencilerin büyük bir bölümünün (n=561 kişi) adlarının kökenine ilişkin soruya cevap vermemiş olmalarıdır. Bu durum, öğrencilerin önemli bir kısmının adlarının etimolojik kökeni hakkında bilgi sahibi olmadığını veya bu konuda belirsizlik yaşadıklarını göstermektedir. Cevapsız kalan oranın yüksekliği, ad kökenlerine dair farkındalığın genel olarak düşük olduğunu ortaya koymaktadır. Cevap veren öğrenciler arasında en yüksek oran, Arapça kökenli olduğu ifade edilen adlardadır (n=375 öğrenci). Bu sonuç, Türkiye’de yaygın olarak bulunan Arapça kökenli isimlerin öğrenciler arasında da ön planda olduğunu göstermektedir. Arapçayı, sırasıyla Farsça (n=68), Türkçe (n=59) ve Kürtçe (n=49) takip etmektedir. Bu dillerden gelen isimlerin öğrenciler arasında oldukça dikkat çekici bir çeşitlilik yarattığı gözlemlenmektedir. Adının kökenini “Kürtçe” olarak ifade eden öğrencilerin yanıtları, ad kökeni belirleme sürecinde dil, kültür ve etimoloji kavramlarının birbirine karıştırıldığını göstermektedir. “Kürtçe”, bir dil adıdır; ancak tarihsel ve etimolojik açıdan, özel adların kökeni belirlenirken tek başına dil adı olarak kullanılması bilimsel olarak yeterli değildir. Dilbilimsel sınıflandırmalara göre Kürtçe, Hint-Avrupa dil ailesi içinde İranî (Farsî) dil grubuna mensuptur. Bu nedenle, Kürtçe olarak nitelendirilen birçok özel adın kökeni esasen Farsça temellidir. Öğrencilerin “Kürtçe” biçimindeki yanıtları, adın gerçek etimolojik kökeninden ziyade, güncel kullanım dili, kültürel çevre ya da algılanan dilsel aidiyet üzerinden yapılmış bir değerlendirmeyi yansıtmaktadır. Bu durum, katılımcıların etimolojik köken bilgisi yerine, daha çok sosyokültürel ve dilsel algıya dayalı bir sınıflandırma yaptıklarını göstermektedir. Daha düşük sıklıklara sahip olan kökenler arasında İbranice (n=12), Moğolca (n=4), Rumca (n=3), Osmanlıca (n=2), Fransızca (n=2), Latince (n=1), Yunanca (n=1) ve Yahudi (n=1) gibi az rastlanan kökenlere dair yanıtlar bulunmaktadır. Bu durum, bazı öğrencilerin adlarının daha az bilinen veya farklı kültürlerden etkilenmiş kökenlere sahip olduğuna inandıklarını göstermektedir. “Yahudi” başlığı altında yer alan tek bir yanıt (n=1 kişi) bulunmaktadır. Ancak bu ifade, dil ve adbilim açısından değerlendirildiğinde, bir dil kökeni olmaktan çok dini veya etnik bir kimliği işaret etmektedir. Bu sebeple, bu yanıt bilimsel sınıflama açısından “İbranice kökenli (öğrenci tarafından ‘Yahudi’ olarak belirtilmiş)” biçiminde değerlendirilmelidir. Böylelikle tabloda geçen “Yahudi” ifadesi, ayrı bir köken kategorisi olarak değil, İbranice kökenin bir alt başlığı olarak düşünülmesi gereken bir kavramsal yanlışlık

olarak ele alınmaktadır. Tablo ayrıca bazı öğrencilerin isimlerine birden fazla köken atfettiği durumlarla da karşılaşmaktadır (ör. Arapça+Farsça, Farsça+Türkçe, Türkçe+Kürtçe). Bu durum, bazı adların farklı kültür ve dillerde ortak biçimde kullanılmasıyla ilişkili olabilir.

Adlarının kökenine dair verilen doğru, yanlış ve eksik cevapların dağılımı Tablo 18’de yer almaktadır.

Tablo 18. Adlarının kökenine ilişkin soruya doğru, yanlış ve eksik yanıt veren öğrencilerin dağılımı

Köken sorusuna eksik-yanlış-doğru yanıt verenler	Frekans (n)
Doğru	385
Yanlış	120
Eksik	85
Toplam	590

Bu tablo, öğrencilerin adlarının kökeniyle ilgili verdikleri yanıtlardaki doğruluk derecelerini ortaya koymakta ve bilgilerini değerlendirmeye olanak tanımaktadır. 590 öğrenci, adlarının kökeni hakkında bir yanıt vermiştir ve bu yanıtlar üç kategoriye ayrılarak incelenmiştir. En fazla olan oran, adlarının kökenini doğru bir şekilde bilen öğrencilerden oluşmaktadır. Bu durum, birçok öğrencinin adlarının hangi dil veya kültürel kökenden geldiği hakkında doğru bilgiye sahip olduğunu gösterir. Bu grup, 590 yanıt veren öğrencinin 385’ini kapsamaktadır. Öğrencilerin 120’si adlarının kökenini yanlış olarak belirtmiştir. Bu sonuç, bazı öğrencilerin ad kökenleri hakkında yanlış bilgilere sahip olabileceği veya benzer kökenli isimlerle karıştırılabileceği izlenimini vermektedir. Eksik bilgi verenler ise 85 öğrencidir. Bu grup, adlarının kökeni hakkında eksik veya belirsiz ayrıntılar vermiştir. Bu durum, öğrencilerin ad kökenleri hakkında yeterli bilgiye sahip olmadığını veya kesin olmayan yanıtlar verdiklerini ortaya koymaktadır.

Araştırmaya katılan öğrencilerin adlarının köken bilgileri hakkında doğru dağılımı Tablo 19’da gösterilmiştir.

Tablo 19. Doğru köken bilgilerinin dağılımı

Köken	Frekans	Köken	Frekans
Arapça	556	Farsça+Farsça	4
Türkçe	171	İbranice+Arapça	4
Farsça	145	Arapça+İbranice	3
Arapça+Arapça	71	Fransızca	2
İbranice	36	Arapça+Farsça+Farsça	1

Türkçe+Farsça	28	Arapça+Farsça+Türkçe	1
Farsça+Türkçe	27	Arapça+Moğolca	1
Arapça+Farsça	21	Arapça+Türkçe+Farsça	1
Arapça+Türkçe	19	Farsça+Türkçe+Arapça	1
Türkçe+Arapça	17	İbranice+Farsça	1
Farsça+Arapça	10	İbranice+Türkçe	1
Rumca	10	Türkçe+İbranice	1
Yunanca	9	Türkçe+Türkçe	1
Moğolca	8	Yunanca+Arapça	1

Bu tablo, araştırmacının incelediği öğrencilerin isimlerinin gerçek köken dağılımını yansıtmaktadır. Tablo, adların ait olduğu dil veya kültür kökenlerine dair önemli bilgiler sunarak çalışmanın ad kökeni yönünü aydınlatmaktadır. Burada en dikkat çeken bulgu, Arapça kökenli isimlerin belirgin bir sayıda bulunmasıdır. “Arapça” kökenli isimler, 556 bireye aittir. Bunun yanı sıra, Arapça ile diğer dillerin bir araya geldiği birçok kategori de mevcuttur (Arapça+Arapça, Arapça+Farsça, Arapça+Türkçe vb.). Bu durum, Arapça kökenli isimlerin kültürel ve dini etkileşimler nedeniyle grubun içinde yaygın olduğunu göstermektedir. Arapçanın ardından en fazla bulunan kökenler Türkçe (n=171) ve Farsça (n=145) olarak sıralanmaktadır. Ayrıca Türkçe-Farsça, Türkçe-Arapça gibi çok sayıda köken bağlantıları da ön plana çıkmaktadır. Bu veriler, Türk kültürünün tarihi ilişkileri çerçevesinde Türkçe ve Farsça isimlerin yaygın olarak kullanıldığını göstermektedir.

Tablo, Arapça+Farsça, Farsça+Türkçe, Arapça+Türkçe+Farsça gibi çoklu kökenli isimlerin varlığını da ortaya koymaktadır. Bu, bazı isimlerin zaman içerisinde birden fazla dil tarafından etkilendiğini göstermektedir. Özellikle İslami ve Osmanlı kültürünün etkili olduğu isimlerde bu tür köken karmaşasının yaygın olduğu görülmektedir. Arapça, Türkçe ve Farsçaya göre daha az sayıda olmakla birlikte İbranice (n=36), Rumca (n=10), Yunanca (n=9) ve Moğolca (n=8) gibi daha nadir kökenler de söz konusudur. Bu durum, bazı adların dinî, tarihî veya kültürel temellere dayalı daha özgün kullanımlarının olduğunu göstermektedir.

4.2. CİNSİYETE İLİŞKİN ÇAPRAZ DAĞILIMLAR

Bu başlık altında, öğrencilerin cinsiyetleri ile isimle ilgili değişkenler arasındaki bağlantılar çapraz tablolar yardımıyla araştırılmaktadır. Cinsiyet değişkeni, ismin anlamını ve kökenini bilme durumu, ismini sevmek, ayrıca ismin kimin tarafından

verildiğini bilmek gibi unsurlar bir arada değerlendirilmiştir. Bu sayede, erkek ve kız öğrenciler arasındaki isim bilgisi ve tutumları açısından benzerlikler ve farklılıklar ortaya konulmuştur.

Araştırmaya katılan öğrencilerin cinsiyetlerine göre isimlerini sevmekle ilgili dağılım Tablo 20’de sunulmuştur.

Tablo 20. Cinsiyete göre adını sevmeye durumunun dağılımı

Adı Sevmeye Durumu	Cinsiyet		Toplam
	Erkek	Kız	
Evet	365	668	1033
Hayır	25	93	118
Toplam	390	761	1151

Tablo 20’ye baktığımızda, katılan erkek öğrencilerin 365’i adını sevdiğini, 25’i ise sevmediğini ifade etmiştir. Kız öğrenciler arasında ise 668 kişi adını sevdiklerini belirtirken, 93 kişi adını sevmediğini söylemiştir. Genel bir değerlendirme yapıldığında, katılan öğrencilerin 1033’ü isimlerini sevdiklerini, 118’i ise sevmediklerini belirtmiştir. Bu sonuç, öğrencilerin önemli bir kısmının kendi isimleriyle olumlu bir ilişki kurduğunu ve isim aidiyetinin güçlü olduğunu gösterirken, isimlerinden genel olarak memnun olduklarını da ortaya koymaktadır.

Araştırmaya katılan öğrencilerin cinsiyetlerine göre isimlerini aile büyüklerinden alma durumları Tablo 21’de sunulmuştur.

Tablo 21. Cinsiyete göre adın aile büyüğünden alınma durumunun dağılımı

Adın Aile Büyüğünden Alınması	Cinsiyet		Toplam
	Erkek	Kız	
Evet	72	115	187
Hayır	318	646	964
Toplam	390	761	1151

Tablo 21’de görüldüğü gibi, katılan erkek öğrencilerden 72’si adını bir aile büyüğünden aldığını belirtirken, 318’i adını aile büyüğünden almadığını ifade etmiştir. Katılan kız öğrencilerin 115’i adını bir aile büyüğünün adından aldığını, 646’sı ise almadığını belirtmiştir. Genel olarak bakıldığında, katılımcıların 187’si adlarını bir aile büyüğünün adından aldıklarını, 964’ü ise böyle bir durumun olmadığını ifade etmiştir. Bu bulgu, araştırmaya katılan grupta isim verme aşamasında aile büyüklerinin etkisinin sınırlı olduğunu ve isimlerin büyük oranda farklı kriterlere göre belirlendiğini

göstermektedir. Ancak erkek öğrencilerde (%18,5) isimlerin aile büyüklerinden alınma oranının kızlara (%15,1) kıyasla biraz daha yüksek olduğu da dikkat çekmektedir.

Araştırmaya katılan öğrencilerin cinsiyetlerine göre isimlerini kimin verdiğini bilme durumları Tablo 22’de gösterilmiştir.

Tablo 22. Cinsiyete göre adını kimin verdiğini bilme durumunun dağılımı

Adını Kimin Verdiğini Bilme Durumu	Cinsiyet		Genel Toplam
	Erkek	Kız	
Evet	338	722	1060
Hayır	52	39	91
Genel Toplam	390	761	1151

Tablo 22’ye bakıldığında, öğrencilerin büyük bir kısmının adını kimin koyduğunu bildiği anlaşılmaktadır. Erkek öğrencilerin %86,7’si (338 kişi), kız öğrencilerin ise %94,9’u (722 kişi) adını kimin verdiğini bildiklerini ifade etmiştir. Bununla birlikte, adını kimin verdiğini bilmediğini söyleyenlerin oranı oldukça düşüktür; erkeklerde %13,3 (52 kişi), kızlarda ise %5,1 (39 kişi) seviyesindedir. Bu sonuçlar, kız öğrencilerin erkek öğrencilere kıyasla adlarının kim tarafından belirlendiği konusunda daha fazla bilgiye sahip olduklarını göstermektedir. Toplamda öğrencilerin %92,1’i adını kimin koyduğunu bilmektedir. Bu, ailelerin çocuklarına ad verme sürecini aktarmada oldukça açık olduklarını ve ad verme geleneğinin büyük ölçüde bilinir olduğunu ortaya koymaktadır.

Araştırmaya katılan öğrencilerin cinsiyetlerine göre adını veren kişinin dağılımı Tablo 23’te sunulmuştur.

Tablo 23. Cinsiyete göre öğrencilerin adını veren kişilerin dağılımı

Adı Veren	Cinsiyet		Genel Toplam
	Erkek	Kız	
Baba	118	260	378
Anne	48	129	177
Bilmeyenler	52	39	91
Dede	46	43	89
Amca	26	44	70
Hala	14	53	67
Babaanne	11	33	44
Teyze	5	27	32
Dayı	10	16	26
Abi	9	11	20
Anne/Baba	7	11	18
Kuzen	6	11	17

Nine	10	7	17
Anneanne	2	14	16
Yenge	2	11	13
Abla	1	12	13
Ebe	2	7	9
Komşu	2	6	8
Doktor	4		4
Babamın Teyzesi		3	3
Enişte	2	1	3
Hemşire	1	2	3
Öğretmen	1	1	2
Aile Dostu	1	1	2
Aile Büyüğü		1	1
Amca Oğlu		1	1
Amca/Kuzen		1	1
Nene	1		1
Annemin Amcası Gelini		1	1
Annemin Arkadaşı		1	1
Annemin Ninesi		1	1
Baba/Babaanne		1	1
Babamın Arkadaşı		1	1
Babamın Halası	1		1
Babamın Kuzeni		1	1
Ben Kendim		1	1
Büyük Dede		1	1
Büyükbaba	1		1
Dede/Abla		1	1
Dede/Babaanne	1		1
Dedemin Amcası	1		1
Enişte/Baba		1	1
Halam		1	1
Hoca		1	1
İmam	1		1
Kapıcı	1		1
Komşu Kızı		1	1
Komşu Oğlu		1	1
Nüfus Memuru		1	1
Nüfus Müdürü	1		1
Seyit	1		1
Şeyh		1	1
Teyze/Amca	1		1
Genel Toplam	390	761	1151

Tablo 23 incelendiğinde, öğrencilerin adını veren kişilerin çoğunluğunun aile üyeleri olduğu görülmektedir. Hem erkek hem de kız öğrencilerde ad veren kişinin genellikle baba olduğu gözlemlenmektedir; erkeklerden 118, kızlardan ise 260 olmak üzere toplam 378 öğrencinin adını babası koymuştur. Bunu sırasıyla anne (177 kişi), amca (70 kişi), dede (89 kişi), babaanne (44 kişi) ve hala (67 kişi) izlemektedir. Bu durum, ad verme sürecinde özellikle çekirdek aile üyelerinin ve ataerkil aile yapısında babanın belirgin bir rol üstlendiğini gösteriyor. Kız öğrencilerde anne, babaanne, hala, teyze ve anneanne gibi kadın akrabaların etkisi, erkek öğrencilere göre daha fazla görülmektedir. Öte yandan, erkek öğrencilerin adlarını daha fazla babanın, dedenin ve amcanın koyduğu dikkat çekmektedir. Ayrıca, az sayıda da olsa, öğretmen, komşu, doktor, ebe, imam gibi aile dışından kişilerin ad verme işlemine dâhil olduğu görülmektedir. Genel olarak sonuçlar, öğrencilerin büyük bölümünün adlarının yakın aile üyeleri tarafından verildiğini ve ad verme geleneğinin güçlü bir şekilde devam ettiğini ortaya koymaktadır.

Araştırmaya dâhil olan öğrencilerin cinsiyetlerine göre adlarının anlamını bilme durumu Tablo 24'te verilmiştir.

Tablo 24. Cinsiyete göre adının anlamını bilme durumunun dağılımı

Adının Anlamını Bilme	Cinsiyet		Toplam
	Erkek	Kız	
Evet	265	669	934
Hayır	125	92	217
Toplam	390	761	1151

Tablo 24'te görüldüğü üzere araştırmaya katılan erkek öğrencilerin 265'i (%67,9) adının anlamını bildiğini belirtirken, 125'i (%32,1) adının anlamını bilmediğini belirtmiştir. Araştırmaya katılan kız öğrencilerin 669'u (%87,9) adının anlamını bildiğini belirtirken, 92'si (%12,1) adının anlamını bilmediğini belirtmiştir. Genel olarak incelendiğinde araştırmaya katılan öğrencilerin 934'ü adının anlamını bildiğini, 217'si ise adının anlamını bilmediğini belirtmişlerdir. Bu sonuç, araştırma grubundaki öğrencilerin büyük çoğunluğunun kendi isimleri hakkında bilgi sahibi olduğunu göstermektedir. Ayrıca kız öğrencilerin, erkek öğrencilere göre adlarının anlamını bilme konusunda daha yüksek bir farkındalığa sahip olduğu görülmektedir. Bu durum, kız öğrencilerin isimlerine yönelik ilgilerinin ya da ailelerin kız çocuklarına anlam açıklama eğilimlerinin daha güçlü olabileceğine işaret etmektedir.

Araştırmaya katılan öğrencilerin cinsiyetlerine göre adlarının anlamını doğru-yanlış bilme durumuna ilişkin dağılım Tablo 25’te verilmiştir.

Tablo 25. Cinsiyete göre adının anlamını doğru-yanlış bilenlerin dağılımı

Adın anlamını doğru-yanlış bilme	Cinsiyet		Genel Toplam
	Erkek	Kız	
Yanlış	66	120	186
Doğru	324	641	965
Genel Toplam	390	761	1151

Tablo 25’e bakıldığında, öğrencilerin isimlerinin ne anlama geldiğini doğru ya da yanlış bildiklerinde cinsiyete göre farklılıklar olduğu görülüyor. Genel toplamda 1151 öğrencinin, 965’i adın anlamını doğru bildiğini, 186’sı ise yanlış bildiğini belirtmektedir. Bu sonuç, öğrencilerin büyük çoğunluğunun isimlerinin ne anlama geldiğini doğru bir şekilde bilmeyi sağladığını göstermektedir. Erkek ve kız öğrencilerde doğru bilme oranı, yanlış bilme oranından çok daha yüksektir. 324 erkek öğrenci, adlarının anlamını doğru biliyorken, 66 kişi yanlış bilmiş durumda. Kız öğrencilerin 641 tanesi doğru cevap vermişken, 120 tanesi yanlış cevap vermiştir. Sayısal olarak kız öğrencilerin doğru cevap verenlerinin sayısı daha fazla olmakla birlikte, bunun temel sebebi kız öğrencilerin toplam sayılarının erkeklerden daha fazla olmasıdır. İnsanların adlarının anlamını doğru bilmeleri, hem erkeklerde hem de kızlarda yaygın bir durum olarak öne çıkıyor; her iki cinsiyette de benzer bir eğilim gözlemleniyor. Bu bulgu, cinsiyet farkı gözetmeksizin genel olarak ad bilincinin yüksek olduğunu ortaya koymaktadır.

Araştırmaya katılan öğrencilerin cinsiyetlerine göre adlarının bilindiği kökenlerinin dağılımı Tablo 26’da gösterilmiştir.

Tablo 26. Cinsiyete göre adların köken dağılımı

Bilinen Köken	Cinsiyet		Toplam
	Erkek	Kız	
Cevapsız	227	334	561
Arapça	109	266	375
Farsça	10	58	68
Türkçe	23	36	59
Kürtçe	4	45	49
İbranice	9	3	12
Farsça+Türkçe	1	3	4
Moğolca	1	3	4
Rumca	0	3	3

Osmanlıca	2	0	2
Fransızca	0	2	2
Türkçe+Farsça	1	1	2
Arapça+Farsça	0	1	1
Arapça+Türkçe	0	1	1
Farsça+Arapça	1	0	1
Farsça+Kürtçe	0	1	1
Kürtçe+Farsça	0	1	1
Latince	0	1	1
Türkçe+Arapça	1	0	1
Türkçe+Kürtçe	0	1	1
Yahudi	1	0	1
Yunanca	0	1	1
Genel Toplam	390	761	1151

Tablo 26, öğrencilerin isimlerinin kökenlerinin cinsiyete göre nasıl dağıldığını göstermektedir ve bu verilerde bazı önemli eğilimler görülmektedir. Veriler göre en dikkat çeken durum, “cevapsız” kategorisinin hem erkeklerde hem de kızlarda en çok görülen kategori olmasıdır; bu durum, öğrencilerin çoğunun adlarının kökenini bilmediğini ya da soruyu yanıtlamadığını göstermektedir. Cevapsızların ardından en çok görülen ad kökeni Arapçadır ve özellikle kız öğrencilerde daha fazla kullanılmaktadır. Farsça ve Türkçe kökenli isimlerde kız öğrencilerin sayısı erkek öğrencilerden daha fazladır. Kürt kökenli isimler özellikle kız öğrencilerde tercih edilirken, erkek öğrencilerde daha az tercih edilmiştir. Bu durumda İbranice ve Osmanlıca kökenli isimler daha çok erkek öğrencilerde kullanılmıştır. Çok sayıda kök taşıyan isimler (örneğin Arapça+Farsça veya Farsça+Türkçe gibi) çok sınırlıdır ve genellikle kız öğrencilerde kullanılmaktadır. Fransızca, Rumca veya Latince gibi nadir kökenli isimler, çok az sayıda öğrenci tarafından kullanılmakta ve bu isimlerin çoğunluğu kızlarda görülmektedir. Tabloda yer alan “Yahudi” kökenli ad ifadesi, erkek öğrencilerden birinin verdiği tek bir yanıt olarak belirtildi (1 kişi). Ancak bu ifade, akademik ve dilbilimsel açıdan, adın dilsel kökenini işaret eder ve etnik veya dini bir kökeni değil. Bu nedenle, söz konusu yanıtı “İbranice kökenli (Yahudi olarak ifade edilen)” şeklinde değerlendirmek, daha doğru ve bilimsel bir yaklaşımdır. Tabloda ayrıca, İbranice kökenli adlar hem erkek (9 kişi) hem de kız öğrenciler (3 kişi) tarafından söylendiği görülmektedir. Bu durum, ilgili yanıtın öğrencinin kavramsal düzeyde dil ile kültürel kimliğini eşitlemesinden kaynaklanabilir olabileceğini

düşündürmektedir. Genel olarak değerlendirildiğinde kız öğrenci sayısının erkeklerden çok fazla olduğu ve bu durumun kökenlerinin dağılımını da etkilediği görülmektedir. Bu bulgular, öğrencilerin adlarının kökenlerinde kültürel, bölgesel ve toplumsal eğilimlerin etkili olduğunu ve bazı kökenlerin cinsiyete göre farklılaştığını ortaya koymaktadır.

Araştırmaya katılmış öğrencilerin cinsiyetlerine göre isimlerinin kökeni hakkındaki doğru-yanlış ve eksik bilgi durumlarının dağılımı, Tablo 27’de yer almıştır.

Tablo 27. Cinsiyete göre adın kökenini doğru-yanlış eksik bilme durumuna ilişkin dağılım

Kökeni Doğru-Yanlış Eksik Bilme Durumu	Cinsiyet		Genel Toplam
	Erkek	Kız	
Kökeni Bilmeyenler	227	334	561
Doğru	104	281	385
Yanlış	37	83	120
Eksik	22	63	85
Genel Toplam	390	761	1151

Tablo 27’de, öğrencilerin isimlerinin kökenini bilme düzeylerinin cinsiyetlere göre nasıl dağıldığı gösterilmektedir. Genel olarak 1151 öğrencinin 561’inde adının kökenini bilmiyor, 385’inde doğru bilgi var, 120’sinde yanlış bilgi verilmiş ve 85’inde ise bilgi eksik kalmış. Bu durum, öğrencilerin yaklaşık yarısının adlarının kökeni hakkında herhangi bir bilgiye sahip olmadığını göstermektedir. Cinsiyet açısından bakıldığında, hem erkek hem de kız öğrencilerde kökeni bilinmeyenlerin sayısı diğer gruplara göre çok daha fazladır. Erkek öğrencilerin 227 tanesi, kız öğrencilerin 334’ü ise kendi isimlerinin kökenini bilmiyordu. Grup içinde kökeni doğru bilenler arasında kız öğrenciler 281 kişi olurken erkek öğrenciler ise 104 kişi olup kız öğrenciler sayısından daha fazladır. Yanlış veya eksik bilgi veren kaynaklarda da kız öğrencilerin sayısının erkeklerden fazla olduğu görülmektedir; bu durum, kız öğrencilerin toplam sayılarının daha yüksek olmasıyla ilgilidir. Genel olarak tablo, öğrencilerin adlarının kökeni hakkında ne kadar bilgi sahibi olduklarını göstermektedir ve bu konuda bilgilerinin sınırlı olduğu görülmektedir. Ayrıca özellikle “bilmiyorum” cevabının çok yaygın olduğu da ortaya çıkmaktadır. Buna rağmen, kökeni bildiren kişiler arasında doğru cevap verme oranı, yanlış veya eksik cevap verenlere göre daha yüksek olmasının, bazı gruplarda bilinçli farkındalık var olduğunu göstermektedir.

4.3. DOĞUM YERİNE İLİŞKİN ÇAPRAZ DAĞILIMLAR

Bu başlık altında, öğrencilerin doğduğu yerler ile adbilimsel özelliklerinin nasıl yayılmış olduğuna bakılmaktadır. Farklı illerden gelen öğrencilerin adlarının ne anlama geldiğini ve nereden geldiğini bilmeleri, adlarını sevmeleri ve ad verilme sürecine dair ne düşündükleri karşılaştırmalı olarak incelenmiştir. Bu dağılımlar, isimlerin bölgesel, kültürel ve geleneksel özelliklerle ne kadar bağlantılı olduğunu anlamamıza yardımcı olur.

Tablo 28, araştırmaya katılan öğrencilerin doğum yerlerine göre adlarını sevmeye ilişkin dağılımını göstermektedir.

Tablo 28. Doğum yerinin adını sevmeye durumuna göre dağılımı

Doğum Yeri	Adın Sevmeye Durumu		Toplam
	Evet	Hayır	
Iğdır	179	25	204
Van	138	17	155
Ağrı	122	12	134
Diyarbakır	107	14	121
Şanlıurfa	77	6	83
Batman	45	2	47
Hakkari	37	10	47
Kars	30	1	31
Mardin	29	1	30
Şırnak	22	3	25
Erzurum	21	3	24
Muş	17	3	20
Adıyaman	14	2	16
Gaziantep	15	1	16
İstanbul	14	1	15
Adana	12	2	14
Bitlis	14		14
Kahramanmaraş	14		14
Mersin	8	3	11
İzmir	10		10
Malatya	9		9
Siirt	7	1	8
Hatay	6	1	7
Elazığ	7		7
Konya	7		7
Ankara	6		6
Ordu	4	1	5
Samsun	2	3	5

Bingöl	5		5
Kayseri	4	1	5
Trabzon	5		5
Giresun	4		4
Antalya	3		3
Balıkesir	2	1	3
Kocaeli	3		3
Manisa	3		3
Sivas	2	1	3
Tokat	2	1	3
Amasya	2		2
Bartın	2		2
Burdur	1	1	2
Bursa	2		2
Kütahya	2		2
Muğla	2		2
Niğde	1	1	2
Ardahan	1		1
Artvin	1		1
Aydın	1		1
Bayburt	1		1
Bilecik	1		1
Bolu	1		1
Çorum	1		1
Denizli	1		1
Erzincan	1		1
Kırıkkale	1		1
Kırşehir	1		1
Osmaniye	1		1
Rize	1		1
Uşak	1		1
Yozgat	1		1
Genel Toplam	1033	118	1151

Tablo 28, öğrencilerin doğdukları yerlere göre isimlerini sevdiğini veya sevmediğini göstermektedir. Genel toplamda 1151 öğrenciden 1033'ü (%89,7), adını sevdiğini söylüyor ve 118'i (%10,3) adını sevmediğini belirtir. Bu sonuç, genel olarak öğrencilerin büyük bir bölümünün kendi adlarına olumlu bir bağ kurduğunu göstermektedir. Doğu ve Güneydoğu Anadolu'daki illerde (Ağrı, Iğdır, Van, Diyarbakır, Batman, Hakkari, Şanlıurfa, Kars gibi) katılmaya çok sayıda kişi katılmıştır. Bu yüzden bu illerde, adını sevdiğini söyleyenlerin sayısı da yüksek olmuştur. Özellikle Iğdır'da (179), Van'da (138), Ağrı'da (122) ve Diyarbakır'da (107) adını sevme oranı çok

yüksektir. Bu yüksek oranlar, bu bölgelerde ad verme geleneğine bağlı kalınan ve adlarla kurulan bağın güçlü olabileceğini göstermektedir. İstanbul, İzmir ve Ankara gibi büyük şehirlerde adını sevenlerin oranı hala yüksek olmasına rağmen, toplam katılan daha kısıtlıdır. Örneğin İstanbul'da 15 kişiden 14'ü kendi adını sevdiklerini söylemiştir. Bu durum, büyük şehirlerde de memnuniyetin genel olarak yüksek seviyede olduğunu ortaya koymaktadır. 118 öğrencinin adını sevmediği görülmektedir. Bu öğrencilerin dağılımı bazı illerde daha fazla dikkat çeker. Bu iller arasında Iğdır (25), Van (17), Ağrı (12), Diyarbakır (14) ve Hakkâri (10) yer almaktadır. Bu illerde, adını sevmeyen öğrenci sayısı diğer illere göre daha yüksek. Bu durum, bu illerde daha fazla katılımcı olması nedeniyle ortaya çıkmıştır. Oransal olarak bakıldığında da adını sevme oranı diğerlerine göre daha fazladır. Tüm illerde "Evet" cevabı açık şekilde öne çıkmaktadır; adını sevmek Türkiye genelinde yaygın bir eğilimdir. Katılımcı sayısı fazla olan illerde adını sevmeyenlerin sayısı da doğal olarak artar; ancak bu illerde de olumlu tutumlar hâkim kalır. Veriler, isimle bireyin kimlik bağının genel olarak pozitif bir şekilde ilişkili olduğunu göstermektedir. Sonuç olarak, tablo öğrencilerin büyük çoğunluğunun kendilerine karşı olumlu bir tutum geliştirdiğini, doğum yerlerindeki farklılıkların bu genel eğilimi büyük ölçüde etkilemeden kaldığını göstermektedir.

Araştırmaya katılan öğrencilerin, doğduğu yerlerine göre adlarını büyüklerinden birinin adından aldığını gösteren durumların dağılımı Tablo 29'da bulunmaktadır.

Tablo 29. Doğum yerinin adın aile büyüklerinden alınma durumuna göre dağılımı

Doğum Yeri	Adın Aile Büyüklerinden Birinin Adı Olması		Toplam
	Evet	Hayır	
Iğdır	27	177	204
Van	15	140	155
Ağrı	17	117	134
Diyarbakır	21	100	121
Şanlıurfa	25	58	83
Batman	5	42	47
Hakkari	4	43	47
Kars	7	24	31
Mardin	8	22	30
Şırnak	6	19	25
Erzurum	1	23	24
Muş	2	18	20
Adıyaman	2	14	16
Gaziantep	6	10	16
İstanbul		15	15

Adana	4	10	14
Kahramanmaraş	4	10	14
Bitlis		14	14
Mersin	5	6	11
İzmir	2	8	10
Malatya	2	7	9
Siirt		8	8
Elazığ	1	6	7
Hatay	2	5	7
Konya	1	6	7
Ankara	2	4	6
Bingöl	1	4	5
Kayseri	1	4	5
Ordu	2	3	5
Samsun		5	5
Trabzon	1	4	5
Giresun	2	2	4
Antalya		3	3
Balıkesir	2	1	3
Kocaeli		3	3
Manisa		3	3
Sivas	1	2	3
Tokat		3	3
Burdur		2	2
Bursa		2	2
Bartın		2	2
Amasya		2	2
Kütahya	1	1	2
Muğla		2	2
Niğde	1	1	2
Ardahan	1		1
Artvin		1	1
Aydın		1	1
Bayburt	1		1
Bilecik		1	1
Bolu		1	1
Çorum		1	1
Denizli	1		1
Erzincan		1	1
Kırıkkale		1	1
Kırşehir	1		1
Osmaniye	1		1
Rize		1	1
Uşak		1	1
Yozgat	1		1

Toplam	187	964	1151
---------------	------------	------------	-------------

Tablo 29’da görüldüğü gibi, aile büyüklerinden birinin adından isim alarak okula başlayan öğrencilerin sayısı en yüksek olan 10 il sırasıyla Iğdır, Şanlıurfa, Diyarbakır, Ağrı, Van, Mardin, Kars, Gaziantep, Şırnak, Batman ve Mersin olarak belirlenmiştir. Doğum yeri Iğdır olan 27 öğrenci, Şanlıurfa olan 25 öğrenci, Diyarbakır olan 21 öğrenci, Ağrı olan 17 öğrenci, Van olan 15 öğrenci, Mardin olan 8 öğrenci, Kars olan 7 öğrenci, Gaziantep olan 6 öğrenci, Şırnak olan 6 öğrenci, Batman olan 5 öğrenci ve Mersin olan 5 öğrenci, adlarının aile büyüklerinden birinin adı olduğunu belirtmişlerdir. Doğu ve Güneydoğu Anadolu’da, aile içinde büyüklerden isim alma geleneği daha yaygın olarak görülmektedir. Bu bölgelerde aile ve soy bağları kültürel açıdan daha büyük önem taşır. Amasya, Antalya, Artvin, Aydın, Bartın, Bilecik, Bitlis, Bolu, Burdur, Bursa, Çorum, Erzincan, İstanbul, Kırıkkale, Kocaeli, Manisa, Muğla, Rize, Samsun, Siirt, Tokat ve Uşak illerinden gelen öğrenciler, isimlerinin aile büyüklerinden birinin adıyla aynı olmadığını belirtmişlerdir. Bu durum, söz konusu illerde ad seçimlerinin daha çok bireysel tercihlerine, modern isim anlayışına veya popüler kültürel etkilere dayandığını göstermektedir. Özellikle büyükşehirlerde (İstanbul) ve turistik-kültürel olarak yoğun olan illerde (Antalya, Muğla, Aydın, Bursa gibi), aile adı geçişi yavaşlamaya başlamıştır. Çekirdek aile yapısı daha yaygın hale gelirken, kültürel çeşitlilik ve toplumun modernleşmesi bu değişimlerle bağlantılı olarak düşünülebilir. Ayrıca bazı küçük illerde (Bilecik, Bartın, Çorum, Erzincan, Tokat vb.) bu durum da dikkat çekicidir: Bu illerde katılımcı sayısı az olmasına rağmen, aile adı verme âdetinin tüm katılımcılar arasında tercih edilmesi sağlanmamıştır. Bu, bazı yerlerde kültürel dönüşümün sadece büyük şehirlerde değil, aynı zamanda küçük şehirlerde de yaşandığını ve yerel adların genç nesillerde hızla değiştiğini göstermektedir.

Tablo 30, araştırmaya katılan öğrencilerin adlarının kimin verdiğini belirten bilgilerini, doğum yerlerine göre göstermektedir.

Tablo 30. Doğum yerinin adı kimin verdiğinin bilinme durumuna göre dağılımı

Doğum Yeri	Adı Kimin Verdiğinin Bilinmesi		Toplam
	Evet	Hayır	
Iğdır	186	18	204
Van	149	6	155
Ağrı	122	12	134
Diyarbakır	111	10	121

Şanlıurfa	75	8	83
Batman	45	2	47
Hakkari	44	3	47
Kars	29	2	31
Mardin	27	3	30
Şırnak	24	1	25
Erzurum	20	4	24
Muş	19	1	20
Adıyaman	14	2	16
Gaziantep	15	1	16
İstanbul	14	1	15
Adana	14		14
Bitlis	14		14
Kahramanmaraş	12	2	14
Mersin	9	2	11
İzmir	8	2	10
Malatya	7	2	9
Siirt	6	2	8
Elazığ	6	1	7
Hatay	7		7
Konya	6	1	7
Ankara	5	1	6
Ordu	4	1	5
Bingöl	5		5
Kayseri	5		5
Samsun	5		5
Trabzon	4	1	5
Giresun	4		4
Antalya	2	1	3
Balıkesir	3		3
Kocaeli	3		3
Manisa	3		3
Sivas	3		3
Tokat	3		3
Amasya	2		2
Bartın	2		2
Burdur	2		2
Bursa	2		2
Kütahya	2		2
Muğla	2		2
Niğde	2		2
Ardahan		1	1
Artvin	1		1
Aydın	1		1
Bayburt	1		1

Bilecik	1	1
Bolu	1	1
Çorum	1	1
Denizli	1	1
Erzincan	1	1
Kırıkkale	1	1
Kırşehir	1	1
Osmaniye	1	1
Rize	1	1
Uşak	1	1
Yozgat	1	1
Toplam	1060	91
		1151

Tablo 30, katılımcıların doğdukları yerlere göre adlarını kimin verdiklerini biliyor olup olmadığını göstermektedir. Toplam 1151 öğrenciden 1060'ı (%92) adını kimin verdiklerini biliyordu, 91'isi (%8) bunu bilmediğini söylediler. Bu sonuç, büyük çoğunlukla öğrencilerin adlarının nasıl verildiğini bilmesi gerektiğini göstermektedir. Tablo 30'a göre, doğum yerine göre adını kimin verdiğini bilen öğrencilerin en fazla olduğu iller; Iğdır, Van, Ağrı, Diyarbakır, Şanlıurfa, Batman, Hakkari, Kars, Mardin ve Şırnak olarak belirlenmiştir. Doğum yeri bu on ilden biri olan 812 öğrencinin adlarını kimin verdiklerini biliyor. Bu grup, 1151 öğrencinin yaklaşık %70,5'ini temsil eden büyük bir kısmını içermektedir. Bu illerde ad verme, aile içi konuşmayla aktarılan bilinçli bir kültürel miras örneğidir. Adlar, kimlerin tarafından verildiği, aidiyeti ve hatırlanması açısından önem arz etmektedir. Tablo 30'a göre, doğum illerine göre adlarını kimin verdiğini bilmeden geçen öğrencilerin sayısı en fazla olan iller; Iğdır, Ağrı, Diyarbakır, Şanlıurfa, Van, Erzurum, Mardin, Batman, Kars ve İzmir'dir. Doğum yeri bu illerden biri olan 91 öğrenci, adının kim tarafından verildiğini bilmiyor. "Öğrenci sayısı fazla olan illerde bilmeme durumları daha çok görülmektedir (Iğdır, Diyarbakır, Van)." Bu durum, aile içi iletişim kopukluğundan kaynaklanmamakta ve örneklem büyüklüğüne bağlı olarak doğal bir dağılım göstermektedir. İstanbul, Ankara, Antalya ve İzmir gibi büyük şehirlerde görülen "bilmeme" durumu, kentleşmenin ve çekirdek aile yapısının, adın hikâyesini aktarmayı zayıflattığını düşündürmektedir. Genel olarak bakıldığında Türkiye'de neredeyse her ilde "Evet" cevabı öne çıkmaktadır. Bu durum, ailelerin çocuklarına isim verirken bunu bir anlam taşıyan bir süreç olarak gördüklerini ve çocukların da genellikle bu bilgiyi öğrendiklerini göstermektedir.

Tablo 31, araştırmaya katılan öğrencilerin doğum yerlerine göre adlarının anlamını bilip bilmediği dağılımını göstermektedir.

Tablo 31. Doğum yerinin adının anlamını bilme durumuna göre dağılımı

Doğum Yeri	Adının Anlamını Bilme Durumu		Genel Toplam
	Evet	Hayır	
Iğdır	160	44	204
Van	130	25	155
Ağrı	105	29	134
Diyarbakır	100	21	121
Şanlıurfa	65	18	83
Batman	40	7	47
Hakkari	40	7	47
Kars	23	8	31
Mardin	25	5	30
Şırnak	19	6	25
Erzurum	18	6	24
Muş	16	4	20
Adıyaman	13	3	16
Gaziantep	14	2	16
İstanbul	12	3	15
Bitlis	12	2	14
Adana	11	3	14
Kahramanmaraş	13	1	14
Mersin	10	1	11
İzmir	6	4	10
Malatya	6	3	9
Siirt	8		8
Elazığ	6	1	7
Hatay	6	1	7
Konya	6	1	7
Ankara	5	1	6
Bingöl	5		5
Kayseri	5		5
Ordu	5		5
Samsun	4	1	5
Trabzon	3	2	5
Giresun	2	2	4
Antalya	2	1	3
Balıkesir	2	1	3
Kocaeli	3		3
Manisa	3		3
Sivas	3		3
Tokat	3		3
Amasya	1	1	2

Bartın	2		2
Burdur	2		2
Bursa	2		2
Kütahya	2		2
Muğla	2		2
Niğde	2		2
Ardahan		1	1
Artvin	1		1
Aydın	1		1
Bayburt	1		1
Bilecik	1		1
Bolu	1		1
Çorum		1	1
Denizli	1		1
Erzincan		1	1
Kırıkkale	1		1
Kırşehir	1		1
Osmaniye	1		1
Rize	1		1
Uşak	1		1
Yozgat	1		1
Genel Toplam	934	217	1151

Tablo 31, öğrencilerin doğum yerlerine göre isimlerinin ne anlama geldiğini bilip bilmediğini göstermektedir. Genel toplamda 1151 öğrencinin 934'ü adının anlamını bildiğini, 217'si ise bilmediğini belirtmiştir. Bu bulgu, öğrencilerin büyük çoğunluğunun adlarının ne anlama geldiğini biliyor olmalarını göstermektedir. Doğum yerine göre incelendiğinde, öğrenci sayısı fazla olan illerde "adının anlamını bilenler" grubunun da sayıda daha fazla olduğu görülüyor. Özellikle Iğdır'da adının anlamını bilen öğrenci sayısı 160 evet ve 44 hayır şeklinde yüksek seviyede olurken, Van'da 130 evet ve 25 hayır, Ağrı'da 105 evet ve 29 hayır, Diyarbakır'da 100 evet ve 21 hayır, Şanlıurfa'da ise 65 evet ve 18 hayır ile bu konuda bilinçli öğrenci sayıları dikkat çekmektedir. Buna karşılık bazı illerde öğrenci sayısının az olması nedeniyle dağılımlar sınırlı kalmıştır. Genel olarak tablodaki bulgular, doğum yeri ayırt etmeksizin öğrencilerin çoğunluğunun adlarının anlamını bildiğini ortaya koymaktadır. Bazı illerde hayır cevabının evet cevabına göre daha fazla olması, adın anlamına ilişkin bilginin kültürel farkındalık ve aile içi aktarım durumuna göre farklılaştığını göstermektedir. Buna karşılık, tüm iller açısından adının anlamını bilen öğrencilerin sayısının yüksek

olduğu görülmekle birlikte; bu durum bu konudaki bilinç düzeyinin yüksek olduğuna işaret etmektedir.

Araştırmaya katılan öğrencilerin doğum yerlerine göre adlarının anlamını doğru-yanlış bilme durumuna ilişkin dağılım Tablo 32’de verilmiştir.

Tablo 32. Doğum yerine göre adının anlamını doğru yanlış bilme durumunun dağılımı

Doğum Yeri	Adının Anlamını Doğru-Yanlış Bilme Durumu		Genel Toplam
	Yanlış	Doğru	
Iğdır	33	171	204
Van	23	132	155
Ağrı	21	113	134
Diyarbakır	23	98	121
Şanlıurfa	13	70	83
Batman	16	31	47
Hakkari	9	38	47
Kars	5	26	31
Mardin	5	25	30
Şırnak		25	25
Erzurum	3	21	24
Muş	5	15	20
Adıyaman	2	14	16
Gaziantep	2	14	16
İstanbul	2	13	15
Adana		14	14
Bitlis	3	11	14
Kahramanmaraş	2	12	14
Mersin	2	9	11
İzmir	1	9	10
Malatya		9	9
Siirt	3	5	8
Elazığ		7	7
Hatay		7	7
Konya		7	7
Ankara	1	5	6
Kayseri	1	4	5
Bingöl	2	3	5
Ordu	1	4	5
Samsun		5	5
Trabzon	2	3	5
Giresun		4	4
Antalya		3	3
Balıkesir	1	2	3
Kocaeli		3	3

Manisa		3	3
Tokat		3	3
Sivas	1	2	3
Amasya		2	2
Bartın		2	2
Burdur	2		2
Bursa		2	2
Kütahya		2	2
Muğla		2	2
Niğde		2	2
Ardahan		1	1
Artvin		1	1
Aydın	1		1
Bayburt		1	1
Bilecik		1	1
Bolu		1	1
Çorum		1	1
Denizli		1	1
Erzincan		1	1
Kırıkkale		1	1
Kırşehir		1	1
Osmaniye		1	1
Rize		1	1
Uşak		1	1
Yozgat	1		1
Genel Toplam	186	965	1151

Tablo 32, öğrencilerin doğum yerlerine göre adlarının anlamlarını doğru veya yanlış bilip bilmediklerini göstermektedir. Toplamda 1151 öğrenciden 965'i isimlerinin anlamını doğru bildiğini belirtirken, 186'sı yanlış bildiğini belirtmiştir. Bu bulgu, adlarının anlamını bildiklerini ifade eden öğrenciler arasında doğru bilme oranının oldukça yüksek olduğunu göstermektedir. Doğum yeri açısından incelendiğinde, öğrenci sayısının fazla olduğu illerde doğru bilme sayılarının da yüksek olduğu gözlemlenmektedir. Özellikle Iğdır (171 doğru, 33 yanlış), Van (132 doğru, 23 yanlış), Ağrı (113 doğru, 21 yanlış), Diyarbakır (98 doğru, 23 yanlış) ve Şanlıurfa (70 doğru, 13 yanlış) illerinde adının anlamını doğru bir şekilde bilen öğrencilerin sayısı oldukça yüksektir. Bu illerde yanlış bilgi oranı oldukça düşük seviyelerde kalmıştır. Öğrenci sayısının düşük olduğu bazı illerde (Amasya, Ardahan, Artvin, Bartın, Bayburt gibi) ismin anlamını yanlış bilen öğrenci olmaması dikkat çekmektedir; ancak bu durumun, örneklem büyüklüğünün küçük olmasından kaynaklandığı belirtilebilir. Batman,

Hakkâri ve Siirt gibi illerde yanlış bilgi oranları diğer illere göre daha yüksek olsa da, bu illerde de doğru bilgi oranı önemli ölçüde devam etmektedir. Genel itibarıyla tablo, öğrencilerin çoğunluğunun doğum yerinden bağımsız olarak isimlerinin anlamını doğru bildiğini ortaya koymaktadır. Bu durum, isimlerin anlamına dair bilgilerin öğrenciler arasında geniş bir şekilde ve büyük oranda doğru bir şekilde iletilildiğini göstermektedir.

Araştırmaya katılan öğrencilerin doğum yerlerine dayanarak adlarının kökenine dair doğru, yanlış veya eksik bilgi sahibi olma durumlarının dağılımı Tablo 33'te sunulmuştur.

Tablo 33. Doğum yerine göre adının kökenini doğru-yanlış-eksik bilme durumunun dağılımı

Doğum Yeri	Adının Kökenini Doğru-Yanlış-Eksik Bilme			Kökeni Bilmeyenler	Genel Toplam
	Eksik	Yanlış	Doğru		
Iğdır	22	18	62	102	204
Van	10	25	55	65	155
Ağrı	12	12	46	64	134
Diyarbakır	5	15	41	60	121
Şanlıurfa	3	5	28	47	83
Hakkari	2	8	9	28	47
Batman	6	6	16	19	47
Kars	5	1	10	15	31
Mardin	3	4	11	12	30
Şırnak		2	13	10	25
Erzurum	2	2	7	13	24
Muş	1	2	8	9	20
Gaziantep		1	8	7	16
Adıyaman			10	6	16
İstanbul	2	1	6	6	15
Adana		2	4	8	14
Bitlis	3	2	3	6	14
Kahramanmaraş	2		4	8	14
Mersin		1	3	7	11
İzmir		2	1	7	10
Malatya			2	7	9
Siirt		2	3	3	8
Elazığ		1	3	3	7
Hatay	1	1	1	4	7
Konya		2	4	1	7
Ankara	2		1	3	6
Bingöl		2	2	1	5
Kayseri	1		3	1	5
Ordu		1	1	3	5

Samsun	1		1	3	5
Trabzon		1		4	5
Giresun			1	3	4
Antalya			1	2	3
Balıkesir			1	2	3
Kocaeli				3	3
Manisa			3		3
Sivas	1		1	1	3
Tokat			1	2	3
Amasya				2	2
Burdur			1	1	2
Bursa			2		2
Bartın			1	1	2
Kütahya				2	2
Muğla			1	1	2
Niğde		1	1		2
Ardahan				1	1
Artvin				1	1
Aydın			1		1
Bayburt				1	1
Bilecik				1	1
Bolu	1				1
Çorum				1	1
Denizli			1		1
Erzincan				1	1
Kırıkkale				1	1
Kırşehir			1		1
Osmaniye				1	1
Rize			1		1
Uşak				1	1
Yozgat			1		1
Genel Toplam	85	120	385	561	1151

Tablo 33, öğrencilerin doğum yerlerine göre isimlerinin kökenini bilme durumlarını (doğru, yanlış, eksik) ve kökeni hiç bilmeyenleri bir arada göstermektedir. Genel olarak toplam 1151 öğrenci içinde 385'i adının kökenini doğru bir şekilde bilmekte, 120'si yanlış bilgi vermekte, 85'i ise bu konuda eksik bilgiye sahipken, 561 öğrenci adının kökenini hiç bilmediğini ifade etmiştir. Bu durum, öğrencilerin isimlerin kökeniyle ilgili bilgileri, ismin anlamına kıyasla daha az sahip olduğunu ortaya koymaktadır. Doğum yeri açısından yapılan incelemelerde, öğrenci sayısının fazla olduğu illerde nereden geldiklerini bilmeyenlerin sayısının da arttığı tespit edilmektedir.

Özellikle Iğdır (102 kişi), Van (65 kişi), Ağrı (64 kişi), Diyarbakır (60 kişi) ve Şanlıurfa (47 kişi) doğumlu öğrenciler içinde kökeni bilinmeyenlerin sayısı oldukça göze çarpmaktadır. Bu illerde kökenini doğru bir şekilde bilen öğrenci sayısı da oldukça fazladır; örneğin, Iğdır'da 62, Van'da 55, Ağrı'da 46 ve Diyarbakır'da 41 öğrenci adına kökeni hakkında doğru bilgiye sahiptir. Yanlış ve eksik bilgi durumları bazı illerde daha belirgin hale gelmektedir. Van (25 hata, 10 eksik), Iğdır (18 hata, 22 eksik), Ağrı (12 hata, 12 eksik) ve Batman (6 hata, 6 eksik) gibi illerde, köken bilgisiyle ilgili belirsizlik veya yanlış bilgi oranları dikkat çekmektedir. Buna karşın, öğrenci sayısının düşük olduğu illerde (Amasya, Ardahan, Artvin, Bayburt gibi) genellikle kökeni bilinmeyenlerin ya da yalnızca doğru bilgiyi bilenlerin bulunduğu, ancak bu durumun az sayıda örnekten kaynaklandığı ifade edilebilir. Genel olarak tablo, öğrencilerin büyük bir kısmının adlarının kökeni hakkında bilgi sahibi olmadığını veya yanlış ya da eksik bilgiye sahip bulunduğunu göstermektedir. Bu bulgu, ismin kökenine dair bilginin aile içinde yeterince iletilmediğini ya da anlam bilgisinin aksine daha karmaşık bir bilgi alanı olduğunu ortaya koymaktadır.

4.4. ADIN ANLAMINI BİLME DURUMUNA İLİŞKİN ÇAPRAZ DAĞILIMLAR

Bu başlık altında, öğrencilerin isimlerinin anlamını bilme durumları göz önüne alınarak oluşturulan çapraz dağılımlar incelenmiştir. Adının anlamını bildiklerini belirten öğrencilerin, bu bilgiyi doğru veya yanlış bilme durumu, adını sevme durumu, ismin aile büyüklerinden birinden alınma durumu ve adı veren kişinin bilinmesi gibi değişkenlerle birlikte incelenmiştir. Bu şekilde, öğrencilerin ad anlamına yönelik farkındalıklarının seviyesi ve doğruluğu ayrıntılı bir şekilde ortaya konulmaktadır.

Araştırmaya katılan öğrencilerin isimlerinin anlamını bilme durumuna göre isimlerinden hoşlanma durumlarının dağılımı Tablo 34'te sunulmuştur.

Tablo 34. Öğrencilerin adının anlamını bilme durumuna göre adını sevme durumuna ilişkin dağılım

Adın Anlamının Bilinmesi	Adını Sevme Durumu		Toplam
	Evet	Hayır	
Evet	840	94	934
Hayır	193	24	217
Toplam	1033	118	1151

Tablo 34'te yer alan verilere göre, adının anlamını bilen öğrencilerin önemli bir kısmı (840 öğrenci) adlarını sevmektedir. Bu, anlam bilgisinin sevgi üzerinde olumlu bir etkisi olduğunu ortaya koymaktadır. Adının ne anlama geldiğini bilen ancak adını sevmeyen öğrenci sayısı (94 öğrenci) azdır. Bu rakam, anlamı bilinse bile, bazı isimlerin kişisel tercihler, moda, dini inançlar veya aile baskısı sebebiyle hoş karşılanmayabileceğini ima etmektedir. Adının anlamını bilmeyen öğrencilerin adını sevenler (193 öğrenci) sayısı daha azdır. Bilgi eksikliği, yine de çoğu kişiyi olumsuz etkilememekte; ancak anlamın bilinmemesi, sevginin biraz azalmasına neden olabilmektedir. Hem ismini bilmeyen hem de adını sevmeyen öğrenci sayısı (24 öğrenci) oldukça azdır. Bu durum, isim sevgisi davranışının yaygın olmadığını ve kültürel olarak “isminin kabul gördüğünü” ortaya koymaktadır.

Araştırmaya katılan öğrencilerin isimlerinin anlamını bilme durumlarına göre aile büyüklerinden isim alıp almadıklarına ilişkin dağılım Tablo 35'te gösterilmiştir.

Tablo 35. Öğrencilerin adının anlamını bilme durumuna göre adın aile büyüğünden alınma durumuna ilişkin dağılım

Adın Anlamının Bilinmesi	Adını Aile Büyüklerinin Birinin Adından Alma Durumu		Toplam
	Evet	Hayır	
Evet	150	784	934
Hayır	37	180	217
Toplam	187	964	1151

Tablo 35'te yer alan bilgiler ışığında, aile büyüklerinden aldıkları isimlerin anlamını bildiklerini belirten öğrencilerin sayısı oldukça fazladır (150 öğrenci). Bu durum, aile büyüklerinden gelen adların anlamlarının daha çok açıklanma veya bilinme eğiliminde olduğunu göstermektedir.

Aile büyüklerinden isim almamış öğrencilerin yüksek bir kısmı (784 öğrenci) isimlerinin anlamını bilmektedir. Bu durum, anlam bilgisinin yalnızca geleneksel aile mirasıyla sınırlı olmadığını, modern isimlerde de anlam bilgisinin önemli bir yer tuttuğunu ortaya koymaktadır. Aile büyüklerinden ismini alıp anlamını bilmeyenlerin sayısı (37 öğrenci) oldukça azdır. Bu doğrultuda, aile büyüklerinin isim verme geleneği bilgilere eşlik ederek miras alınabilir. Aile büyüklerinden ismini almayan öğrenciler arasında anlamını bilmeyenlerin sayısı (180 öğrenci) daha fazladır. Aile bireylerinden alınan isimler, genellikle bilinçli ve kültürel bir anlam taşıyan isimlerdir. Bu nedenle bu

isimleri taşıyan öğrenciler, adlarının anlamını daha fazla bilmektedirler. Aileden alınmayan isimler ise daha popüler ya da rastgele tercih edilebilecek isimler olabilir. Bu tür isimlere sahip olan öğrenciler arasında, isimlerinin anlamını bilmeyenlerin oranı daha yüksektir. Bu nedenle, isim verme yöntemi (geleneksel mi, rastgele/popüler mi) öğrencinin isminin anlamını bilmesiyle bağlantılıdır. Aile geleneğiyle verilen isimler, anlam bilgilerini de nesilden nesile taşımaktadır.

Araştırmaya katılan öğrencilerin isimlerinin anlamını bilme durumuna bağlı olarak, isimlerini kimin verdiğini bilme durumlarına ilişkin dağılım Tablo 36'da sunulmuştur.

Tablo 36. Öğrencilerin adının anlamını bilme durumuna göre adını kimin verdiğini bilme durumuna ilişkin dağılım

Adın Anlamının Bilinmesi	Adı Veren Bilinmesi		Toplam
	Evet	Hayır	
Evet	879	55	934
Hayır	181	36	217
Toplam	1060	91	1151

Tablo 36'da yer alan araştırmaya katılan öğrencilerin büyük bir kısmı (934 öğrenci) isimlerinin anlamını bildiklerini belirtmiştir. Bu durum, Iğdır Üniversitesindeki öğrencilerin kendi isimleri konusunda yüksek bir farkındalığa sahip olduklarını göstermektedir. Adını kimin verdiğini bilen öğrencilerin yüksek orandaki sayısı (1060 öğrenci), aile içinde ad verme sürecinin hatırlanan ve değer verilen bir gelenek olduğunu göstermektedir. Adının ne anlama geldiğini bilen öğrencilerin büyük bir kısmı (879 öğrenci) aynı zamanda adlarına kimin karar verdiğini de bilmektedir. Bu bilgi, adını veren kişi ile adın anlamının öğrencinin bağlamında öğrenildiğini düşündürmektedir. Hem adını veren şahsı hem de adının anlamını bilmeyen öğrenci sayısı (36 öğrenci) oldukça fazladır. Bu oran, geleneksel kültürde adın aktarımının aile içinde paylaşılan ve konuşulan bir bilgi olduğunu göstermektedir. Adının anlamını bilmeyen öğrencilerin büyük bir kısmı (181 öğrenci) yine de adını kimin koyduğunu bilmektedir. Bu bulgu, bazı çocuklara adın anlamı açıklanmadan yalnızca kimin verdiğinin belirtildiğini ortaya koymaktadır.

Araştırmaya katılan öğrencilerin isimlerinin anlamlarını bilme durumlarına göre doğru bilme oranları Tablo 37'de sunulmuştur.

Tablo 37. Öğrencilerin adının anlamını bilme durumunun göre anlamı doğru bilme durumuna ilişkin dağılım

Adın Anlamının Bilinmesi	Anlamın Doğru Bilinme Durumu		Toplam
	Yanlış	Doğru	
Evet	186	748	934
Hayır	-	217	217
Toplam	186	965	1151

Tablo 37'ye göre, öğrencilerin çoğunluğu (934 öğrenci) isimlerinin anlamını bildiklerini belirtmektedir ve bu gruptan 748 öğrenci ise adlarının anlamını doğru bir şekilde bilmektedir. 186 öğrenci, adının anlamını hatalı bir şekilde bilmektedir. Yani, adının anlamını bildiğini belirtenlerin yaklaşık %20'si (186/934) gerçekte yanlış bilgiye sahiptir. 217 öğrenci, isimlerinin anlamını bilmediklerini ifade etmiştir. Bu grup, anlam bilgisi bulunmadığını belirttiği için doğru-yanlış ayrımı yapılmamıştır. Bu durum, isimlerin anlamları hakkında bilgi sahibi olmanın öğrenciler arasında kayda değer bir farkındalık alanı oluşturduğunu göstermektedir. Toplam 1151 öğrenciden 965'i doğru bilgilere ulaşmış durumdadır ve bu oran yaklaşık %83,8'dir. Diğer taraftan, %16,1 oranında bir grubun ya yanlış bilgiye sahip olduğu (186 öğrenci) ya da hiç bilgi edinmediği (217 öğrenci) gözlemlenmektedir.

Araştırmada yer alan öğrencilerin bölümleri göz önünde bulundurularak, isimlerinin anlamını bildiğini ifade eden öğrencilerin, bu anlamları doğru veya yanlış bilme durumlarının dağılımı Tablo 38'de sunulmuştur.

Tablo 38. Bölüm bazında adın anlamını bildiğini belirten öğrencilere göre adın anlamını doğru-yanlış bilme durumuna ilişkin dağılım

Adının Anlamını Bildiğini Belirten Öğrencilerin Bölümleri	Anlamın Doğru-Yanlış Bilinme Durumu		Genel Toplam
	Yanlış	Doğru	
İlahiyat	24	123	147
Çocuk Gelişimi	11	77	88
Evde Hasta Bakım	22	45	67
Hemşirelik	12	47	59
İngiliz Dili Ve Edebiyatı	11	43	54
Yaşlı Bakım	11	42	53
Tıbbi Sekreterlik	9	44	53
Matematik	8	39	47
Laborant Vet. Sağlık	9	31	40
Tarih	8	20	28
İlk Ve Acil Yardım	7	19	26
Türk Dili Ve Edebiyatı	2	23	25
Bilgisayar Mühendisliği	9	14	23

Sivil Havacılık Ulaştırma	6	16	22
Coğrafya	2	17	19
Sağlık Yönetimi	3	16	19
Adalet	3	15	18
Spor Yöneticiliği	4	12	16
Beslenme Ve Diyetetik		13	13
Gastronomi	2	10	12
Halkla İlişkiler	2	10	12
Sivil Havacılık Kabin		12	12
Sosyal Hizmet	4	8	12
Resim	2	8	10
Sivil Savunma	3	7	10
Aşçılık	1	6	7
İnşaat Teknolojisi	3	4	7
Lojistik Yönetimi	1	6	7
Özel Güvenlik	1	6	7
Paramedik	1	6	7
Çağrı Merkezi Hiz.	2	2	4
Fizyoterapi		2	2
Tarım Ekonomisi	1	1	2
Optisyenlik	1	1	2
Tıbbi Görüntüleme Tek.		1	1
Tıbbi Laboratuvar	1		1
Bahçe Bitkileri		1	1
Genel Toplam	186	748	934

Tablo 38, adının anlamını bildiklerini belirten öğrencilerin, eğitim aldıkları bölümlere göre bu anlamı doğru ya da yanlış bilme durumlarını göstermektedir. Toplamda 934 öğrenci, adının anlamını bildiğini ifade etmiştir; bunlardan 748'i doğru, 186'sı ise yanlış bilgi vermiştir. Bu sonuç, öğrencilerin büyük bir kısmının adlarının anlamını doğru bir şekilde bildiğini ortaya koymaktadır. Bölümler özelinde değerlendirildiğinde, öğrenci sayısının fazla olduğu programlarda doğru yanıt oranının da yüksek olduğu gözlemlenmektedir. Özellikle İlahiyat (123 doğru, 24 yanlış), Çocuk Gelişimi (77 doğru, 11 yanlış), Evde Hasta Bakım (45 doğru, 22 yanlış), Hemşirelik (47 doğru, 12 yanlış), İngiliz Dili ve Edebiyatı (43 doğru, 11 yanlış) ve Tıbbi Sekreterlik (44 doğru, 9 yanlış) programlarında doğru cevapların belirgin bir şekilde önde olduğu gözlemlenmektedir. Bu durum, dil, kültür ve insanla doğrudan bağlantılı alanlarda eğitim alan öğrencilerin adların anlamlarına ilişkin farkındalıklarının daha fazla olabileceğine işaret etmektedir. Buna karşılık bazı kısımlarda yanlış anlama oranının

oldukça yüksek olduğu gözlemlenmektedir. Evde Hasta Bakım, İlahiyat, Bilgisayar Mühendisliği (9 yanlış) ve Yaşlı Bakım (11 yanlış) gibi alanlarda, doğru cevap verenlerin çoğunlukta olmasına rağmen yanlış cevap sayısı göz ardı edilemeyecek kadar fazladır. Öğrenci sayısının oldukça sınırlı olduğu bölümlerde (örneğin Ağız ve Diş Sağlığı, Bahçe Bitkileri, Fizyoterapi gibi) tüm öğrencilerin adların anlamlarını doğru bildiği gözlemlenmektedir; ancak bu durumun düşük örneklemden kaynaklandığı dikkate alınmalıdır. Genel itibarıyla, tablo, isminin anlamını bildiğini düşünen öğrencilerin büyük çoğunluğunun bu bilgiyi doğru şekilde bildiğini, ancak farklı bölümler arasında yanlış bilme oranlarının değişiklik gösterdiğini göstermektedir. Bu bulgu, ad bilincinin her bölümde yaygın olduğunu, ancak kültürel ve dilsel farkındalığın yüksek olduğu alanlarda doğru bilme oranının daha belirgin hale geldiğini ortaya koymaktadır.

4.5. ADIN KÖKENİNE İLİŞKİN ÇAPRAZ DAĞILIMLAR

Bu başlık altında, öğrencilerin isimlerinin kökeniyle ilgili bilgi düzeyleri incelenmektedir. Öğrencilerin bildiği ad kökeni, bu kökenin doğru, yanlış veya eksik bilinmesi, adına duyulan sevgi, ismin anlamının bilinmesi ve adı veren kişinin tanınması gibi farklı değişkenlerle bir arada değerlendirildi. Bu bağlamda, ad kökeni bilgisinin kültürel geçiş ve bireysel bilinçlilik açısından nasıl bir biçim aldığını analiz edilmektedir.

Araştırmaya dahil olan öğrencilerin bilinen ad kökenlerine ilişkin isimleri sevmeleriyle ilgili dağılım Tablo 39'da sunulmuştur.

Tablo 39. Öğrencilerin bilinen ad kökeninin adını sevmeye durumuna göre dağılımı

Bilinen Köken	Adını Sevmeye Durumu		Genel Toplam
	Evet	Hayır	
Cevapsız	501	60	561
Arapça	335	40	375
Farsça	63	5	68
Türkçe	54	5	59
Kürtçe	44	5	49
İbranice	10	2	12
Farsça+Türkçe	4		4
Moğolca	3	1	4
Rumca	3		3
Türkçe+Farsça	2		2
Fransızca	2		2

Osmanlıca	2	2
Arapça+Farsça	1	1
Arapça+Türkçe	1	1
Farsça+Arapça	1	1
Farsça+Kürtçe	1	1
Kürtçe+Farsça	1	1
Latince	1	1
Türkçe+Arapça	1	1
Türkçe+Kürtçe	1	1
Yahudi	1	1
Yunanca	1	1
Genel Toplam	1033	118
		1151

Tablo 39, öğrencilerin ifade ettikleri ad kökenleri ile adlarına olan sevgileri arasındaki bağı göstermektedir. Genel olarak, öğrencilerin büyük bir kısmının (1033 kişi) isimlerini beğendiği, yalnızca 118 öğrencinin ise isimlerinden memnun olmadığı gözlemlenmektedir.

Bu durum, adlara karşı genel tutumun oldukça olumlu olduğunu göstermektedir. Köken analizi yapıldığında, en sık rastlanan grup Arapça kökenli isimlerdir. Bu gruptaki öğrencilerden 335'i ismini sevdiğini, 40'ı ise sevmediğini ifade etmiştir. Benzer şekilde, Farsça kökenli isimlerde (63 evet, 5 hayır), Türkçe kökenli isimlerde (54 evet, 5 hayır) ve Kürtçe kökenli isimlerde (44 evet, 5 hayır) isimlere olan sevgi oranı belirgin şekilde yüksektir. Bu bulgu, sıkça kullanılan kökenlere sahip isimlerin öğrenciler tarafından daha fazla kabul gördüğünü ortaya koymaktadır. Kökeni cevapsız olarak belirtilen gruptaki adını sevenlerin sayısı epey yüksektir (501 evet, 60 hayır). Bu durum, öğrencilerin isimlerinin kökenini bilmeseler bile adlarına karşı olumlu bir yaklaşım geliştirebileceklerini göstermektedir. Daha az temsil edilen dillerde (İbranice, Moğolca, Rumca, Osmanlıca, Latince, Yunanca vb.) sayıların az olmasına rağmen, bu dilleri sevenlerin sayısının fazla olduğu gözlemlenmektedir. Ayrıca daha önce belirtildiği gibi, öğrenci tarafından "Yahudi" terimiyle ifade edilen kökenin "İbranice" olarak değerlendirilmesi gerekmektedir. Genel olarak, tablo, adının kökeni ne olursa olsun öğrencilerin çoğunluğunun adlarını beğendiğini ve köken bilgisiyle ad beğenisi arasında belirleyici bir olumsuz etki olmadığını göstermektedir. Bu keşif, ismin bireysel kimlik ve aidiyet açısından kabul edildiğini ve kökene bağlı olmaksızın pozitif bir izlenim yarattığını ortaya koymaktadır.

Araştırmaya katılan öğrencilerin, adlarının kökenlerinin aile bireylerinden birinin adıyla ilişkili olma durumuna dair dağılımı Tablo 40'ta sunulmuştur.

Tablo 40. Öğrencilerin ad kökeninin adın aile büyüğünden alınma durumuna göre dağılımı

Bilinen Köken	Adın Aile Büyüklerinin Birinden Alınması		Toplam
	Evet	Hayır	
Arapça	71	304	375
Arapça+Farsça		1	1
Arapça+Türkçe	1		1
Cevapsız	101	460	561
Farsça	2	66	68
Farsça+Arapça		1	1
Farsça+Kürtçe		1	1
Farsça+Türkçe		4	4
Fransızca		2	2
İbranice	4	8	12
Kürtçe	3	46	49
Kürtçe+Farsça		1	1
Latince		1	1
Moğolca		4	4
Osmanlıca		2	2
Rumca		3	3
Türkçe	5	54	59
Türkçe+Arapça		1	1
Türkçe+Farsça		2	2
Türkçe+Kürtçe		1	1
Yahudi		1	1
Yunanca		1	1
Genel Toplam	187	964	1151

Tablo 40 incelendiğinde, öğrencilerin isimlerinin kökenleri ile bu isimlerin aile büyüklerinden alınma durumu arasında belirgin bir ilişki olduğu gözlemlenmektedir. Arapça kökenli isimler, hem genel toplam içinde en yüksek sıklığa (375) sahipken hem de aile büyüklerinden alınan oranıyla en fazla olan gruba aittir (71 öğrenci). Bu durum, Arapça kökenli isimlerin geleneksel olarak nesilden nesile geçen adlar arasında daha fazla bulunduğunu göstermektedir. Cevapsız kategorisinde yer alan 561 öğrenci, kökeninin bilinmediği durumlarda, adlarının aile büyüklerinden verilme oranının oldukça düşük olduğunu göstermektedir (101 öğrenci). Bu bulgu, adlarının kökenini bilmeyen öğrencilerin önemli bir bölümünün isimlerinin aile büyükleriyle olan

bağlantısının da olmadığını gösteriyor. Farsça, Kürtçe ve Türkçe kökenli isimlere sahip öğrencilerde aile büyüklerinden isim alma oranı düşük olsa da, belirli bir dağılım sergilemektedir. Örneğin, Türkçe kökenli isimlerin sadece 5'i aile büyüklerinden alınmıştır; bu durum, bu köken grubunun daha çok ebeveynler tarafından bilinçli bir seçim olarak tercih edildiğini göstermektedir. İbranice kökenli isimler arasında aile büyüklerinden alınan isimlerin sayısının (4 öğrenci) görece olarak yüksek olması, daha az yaygın kökenlere sahip olan isimlerde bile aile bağlarının etkili olabileceğini ortaya koymaktadır. Tabloda genel olarak, adın kökeni ile aile büyüklerinden alınma durumu arasında geleneksellik düzeyine bağlı bir ilişki olduğu görülmektedir. Geleneksel kökenli isimlerde (özellikle Arapça olanlar) aile büyüklerinden isim alma oranı daha fazladır; buna karşın kökeni belirsiz veya daha modern isimlerde bu ilişki belirgin bir şekilde azalır.

Araştırmaya katılan öğrencilerin, ad kökenlerini bildikleri isimlere dair bilgi durumlarının dağılımı Tablo 41'de sunulmuştur.

Tablo 41. Öğrencilerin ad kökenine göre adı vereni bilme durumuna ilişkin dağılım

Bilinen Köken	Adı Verenin Bilinme Durumu		Genel Toplam
	Evet	Hayır	
Cevapsız	502	59	561
Arapça	350	25	375
Farsça	68		68
Türkçe	54	5	59
Kürtçe	48	1	49
İbranice	11	1	12
Farsça+Türkçe	4		4
Moğolca	4		4
Rumca	3		3
Osmanlıca	2		2
Fransızca	2		2
Türkçe+Farsça	2		2
Arapça+Farsça	1		1
Arapça+Türkçe	1		1
Farsça+Arapça	1		1
Farsça+Kürtçe	1		1
Kürtçe+Farsça	1		1
Latince	1		1
Türkçe+Arapça	1		1
Türkçe+Kürtçe	1		1
Yahudi	1		1
Yunanca	1		1

Genel Toplam	1060	91	1151
---------------------	-------------	-----------	-------------

Tablo 41, öğrencilerin ad kökenlerini bildikleri ile bu isimleri kimin verdiğini bilme durumları arasındaki bağlantıyı göstermektedir. Genel toplamda, öğrencilerin büyük bir kısmının (1060 kişi) adını kimin verdiğini bildiği, yalnızca 91 öğrencinin ise bu konuda bilgi sahibi olmadığı görülmektedir. Bu durum, ad verme sürecinin ailede güçlü bir şekilde anımsandığını ve aktarıldığını ortaya koymaktadır. Kökenlere göre incelendiğinde, en kalabalık grubu oluşturan Arapça kökenli adlarda, öğrencilerin 350'si adını kimin verdiğini bildiğini, 25'i ise bilmediğini belirtmiştir. Benzer şekilde Farsça kökenli adlara sahip öğrencilerin tamamının (68 kişi) adı veren kişiyi bildiği dikkat çekmektedir. Türkçe kökenli adlarda da yüksek bir bilinç düzeyi görülmekte olup, 59 öğrenciden 54'ü adı veren kişiyi bildiğini, yalnızca 5'i bilmediğini ifade etmiştir. Kürtçe kökenli adlara sahip öğrencilerde de benzer bir eğilim söz konusudur; bu grupta yer alan 49 öğrencinin 48'i adı veren kişiyi bildiğini belirtmiştir. Daha az sayıda temsil edilen kökenlerde (İbranice, Moğolca, Rumca, Osmanlıca, Latince, Yunanca vb.) ise örneklem küçük olmasına rağmen, büyük ölçüde adın kim tarafından verildiğinin bilindiği görülmektedir. Kökeni cevapsız olarak belirtilen grupta da adı veren kişiyi bilenlerin sayısı oldukça yüksektir (502 evet, 59 hayır). Bu durum, öğrencilerin adlarının kökenini bilmeseler bile, ad verme sürecine ilişkin aile içi bilgiyi büyük ölçüde koruduklarını göstermektedir. Genel olarak tablo, ad kökeni ile adını kimin verdiğini bilme durumu arasında belirgin bir olumsuz ilişki olmadığını, farklı kökenlerdeki adlara sahip öğrencilerin büyük çoğunluğunun bu bilgiyi bildiğini ortaya koymaktadır. Bu bulgu, ad verme pratiğinin kültürel süreklilik ve aile hafızası açısından önemli bir yere sahip olduğunu göstermektedir.

Araştırmaya katılan öğrenciler tarafından bilinen ad kökenlerinin adlarının anlamını bilme durumuna ilişkin dağılım Tablo 42'de verilmiştir.

Tablo 42. Öğrencilerin ad kökenine göre adının anlamını bilme durumlarına ilişkin dağılım

Bilinen Köken	Adın Anlamının Bilinmesi		Toplam
	Evet	Hayır	
Cevapsız	357	204	561
Arapça	365	10	375
Farsça	66	2	68
Türkçe	59		59

Kürtçe	49		49
İbranice	12		12
Farsça+Türkçe	4		4
Moğolca	4		4
Rumca	3		3
Fransızca	2		2
Osmanlıca	2		2
Türkçe+Farsça	2		2
Arapça+Farsça	1		1
Arapça+Türkçe	1		1
Farsça+Arapça	1		1
Farsça+Kürtçe	1		1
Kürtçe+Farsça	1		1
Latince		1	1
Türkçe+Arapça	1		1
Türkçe+Kürtçe	1		1
Yahudi	1		1
Yunanca	1		1
Toplam	934	217	1151

Tablo 42 incelendiğinde, öğrencilerin adlarının kökenini bilme durumları ile adlarının anlamını bilme durumları arasında belirgin bir ilişki olduğu görülmektedir. Adının anlamını bildiğini belirten öğrenciler (n=934) arasında köken bilgisinin de doğru bir şekilde ifade edildiği en yüksek kategori Arapça kökenli adlardır (365 öğrenci). Bu durum, Arapça kökenli isimlerin bölgede yaygın olması ve aile içerisinde daha fazla dile getirilmesiyle bağlantılı olabilir. Benzer bir şekilde, Farsça (66 öğrenci), Kürtçe (49 öğrenci) ve Türkçe (59 öğrenci) kökenli isimlere sahip olan öğrencilerin çoğunluğu, adlarının anlamını bildiklerini belirtmiştir. Bu durum, bu kökene sahip adların daha aşına ve kültürel olarak daha belirgin olduğunu ortaya koymaktadır. Diğer yandan, cevapsız olan kategori oldukça fazladır (561 öğrenci) ve bu kategorideki öğrencilerin çoğunluğu adlarının anlamını bilmemektedir (204 öğrenci). Bu bulgu, öğrencilerin önemli bir bölümünün ad kökeni veya anlamı hakkında yeterli bilgiye sahip olmadığını ortaya koymaktadır. Bu köken kategorilerinin (örneğin, Rumca, Moğolca, İbranice, Latince) bulunduğu gruptaki öğrencilerin neredeyse hepsi adlarının anlamını bildiklerini ifade etmektedir; bu durum, daha az rastlanan isimlere sahip öğrencilerin isimlerinin anlamına dair özel bir farkındalığa sahip olabileceğini önermektedir. Genel olarak, tablo öğrencilerin isim kökenini bilme seviyeleri ile isimlerin anlamını bilme durumlarının birbirine paralel gittiğini göstermektedir. Yaygın kökenlere sahip isimlerde bilgi

düzeyinin daha yüksek olduğu, cevapsız kategorisinde ise belirgin şekilde düşük olduğu anlaşılmaktadır.

Araştırmaya katılan öğrencilerin bilinen ad kökenlerine sahip isimlerin anlamlarını doğru veya yanlış bilme durumlarının dağılımı Tablo 43'te sunulmuştur.

Tablo 43. Öğrencilerin ad kökenini bildiğini belirtenlere göre adının anlamını doğru-yanlış bilme durumuna ilişkin dağılım

Adının Kökeni Bildiğini Belirten Öğrenciler Bazında Köken	Adın Anlamını Doğru-Yanlış Bilme Durumu		Genel Toplam
	Yanlış	Doğru	
Arapça	69	296	365
Cevapsız	74	283	357
Farsça	10	56	66
Türkçe	6	53	59
Kürtçe	20	29	49
İbranice	3	9	12
Farsça+Türkçe		4	4
Moğolca		4	4
Rumca		3	3
Osmanlıca		2	2
Fransızca	1	1	2
Türkçe+Farsça	1	1	2
Arapça+Farsça	1		1
Arapça+Türkçe		1	1
Farsça+Arapça		1	1
Farsça+Kürtçe		1	1
Kürtçe+Farsça		1	1
Türkçe+Arapça		1	1
Türkçe+Kürtçe		1	1
Yahudi	1		1
Yunanca		1	1
Genel Toplam	186	748	934

Tablo 43, adının kökenini bildiğini belirten öğrenciler arasında, adın anlamını doğru ya da yanlış bilme durumunun kökenlere göre dağılımını göstermektedir. Genel olarak değerlendirildiğinde, 934 öğrencinin adının kökenini bildiğini ifade ettiği ve bu öğrencilerin büyük çoğunluğunun (748 kişi) adının anlamını doğru, 186 kişinin ise yanlış bildiği görülmektedir. Bu durum, köken bilgisine sahip olmanın, adın anlamını doğru bilme olasılığını artırdığını düşündürmektedir. Köken bazında incelendiğinde, en kalabalık grubu oluşturan Arapça kökenli adlara sahip öğrenciler arasında 296 kişinin adının anlamını doğru, 69 kişinin ise yanlış bildiği dikkat çekmektedir. Bu bulgu,

Arapça kökenli adlarda doğru anlam bilgisi oranının yüksek olduğunu göstermektedir. Benzer biçimde Farsça kökenli adlarda da anlamı doğru bilme oranı yüksektir; bu grupta yer alan 66 öğrencinin 56'sı doğru, 10'u yanlış yanıt vermiştir. Türkçe kökenli adlara sahip öğrencilerde doğru bilme oranı oldukça yüksektir; 59 öğrencinin 53'ü adının anlamını doğru, yalnızca 6'sı yanlış bilmektedir. Kürtçe kökenli adlarda ise doğru bilme sayısı (29) yanlış bilme sayısından (20) daha yüksek olmakla birlikte, diğer kökenlere kıyasla yanlış bilme oranının görece daha fazla olduğu görülmektedir. Daha az sayıda temsil edilen kökenlerde (İbranice, Moğolca, Osmanlıca, Rumca, Yunanca vb.) öğrencilerin büyük bölümünün adlarının anlamını doğru bildiği, ancak örneklem sayısının sınırlı olduğu için genelleme yapmanın güç olduğu söylenebilir. Kökeni cevapsız olarak belirtilen grupta dahi doğru bilme sayısının (283) yanlış bilmeye (74) göre oldukça yüksek olması, öğrencilerin kökeni tam olarak ifade edemeseler bile adlarının anlamına ilişkin bilgiye sahip olabildiklerini göstermektedir. Genel olarak tablo, adın kökenini bildiğini ifade eden öğrencilerde adın anlamını doğru bilme düzeyinin yüksek olduğunu, bunun da ad bilinci ve adın kültürel–dilsel arka planına dair farkındalıkla ilişkili olduğunu ortaya koymaktadır.

Araştırmaya katılan öğrenciler tarafından bilinen ad kökenlerine göre kökeni doğru-yanlış-eksik bilme durumuna ilişkin dağılım Tablo 44'te verilmiştir.

Tablo 44. Öğrencilerin ad kökenine göre kökeni doğru-yanlış-eksik bilme durumuna ilişkin dağılım

Bilinen Köken	Kökeni Doğru-Yanlış-Eksik Bilme Durumu			Cevapsız	Genel Toplam
	Eksik	Yanlış	Doğru		
Cevapsız				561	561
Arapça	58	26	291		375
Farsça	16	14	38		68
Türkçe	10	11	38		59
Kürtçe		49			49
İbranice		5	7		12
Farsça+Türkçe		1	3		4
Moğolca	1	1	2		4
Rumca			3		3
Fransızca		2			2
Osmanlıca		2			2
Türkçe+Farsça		1	1		2
Arapça+Farsça			1		1
Arapça+Türkçe		1			1
Farsça+Arapça		1			1

Farsça+Kürtçe	1	1
Kürtçe+Farsça	1	1
Latince	1	1
Türkçe+Arapça	1	1
Türkçe+Kürtçe	1	1
Yahudi	1	1
Yunanca	1	1
Genel Toplam	85	120
	385	561
	1151	

Tablo 44, öğrencilerin adlarının kökenleri hakkında bilgi seviyelerini; kökeni doğru, yanlış veya eksik bilenler ile kökeni hiç bilmeyen (cevapsız) gruplar aracılığıyla sunmaktadır. Genel toplamda 1151 öğrenciden 561'inin kökeni hakkında herhangi bir bilgi vermediği, 590 öğrencinin ise kökenle ilgili bir yanıt verdiği gözlemlenmektedir. Yanıt verenler arasında 385 kişinin adıyla ilgili köken bilgisini doğru, 120 kişinin yanlış, 85 kişinin ise eksik bildiği görülmektedir. Bu durum, köken bilgisi olan öğrencilerin doğru bilgiye sahip olma oranının görece yüksek olduğunu, ancak önemli bir kısmının hâlâ eksik veya yanlış bilgi taşıdığını göstermektedir. Köken türlerine göre incelendiğinde, Arapça kökenli isimler en büyük grubu teşkil etmektedir. Bu gruptaki 375 öğrenciden 291'i adlarının kökenini doğru bir şekilde bilmektedir, 58'i eksik bilgiye sahip, 26'sı ise yanlış bilgi vermektedir. Bu sonuç, Arapça kökenli isimlerde doğru bilme oranının yüksek olduğunu, ancak kayda değer bir eksik bilgi seviyesinin de mevcut olduğunu ortaya koymaktadır. Farsça kökenli isimlere sahip 68 öğrencinin doğru yanıt sayısı 38, eksik yanıt sayısı 16 ve yanlış yanıt sayısı ise 14'tür; bu durum, Farsça kökenli isimlerdeki bilginin Arapça kökenli isimlere göre daha tutarsız olduğunu göstermektedir. Türkçe kökenli isimlere sahip 59 öğrenciden 38'i kökenini doğru biliyor, 11'i yanlış biliyor ve 10'u ise eksik bilgiye sahiptir. Bu bulgu, Türkçe kökenli isimlerde doğru bilgi oranının yüksek olmasına rağmen, yanlış ve eksik bilgilerin tamamen yok olmadığını ortaya koymaktadır. Kürtçe kökenli isimler dikkat çekici bir şekilde 49 kişi tarafından temsil edilmektedir; ancak bu grubun tamamında köken bilgileri hatalı bir şekilde belirtilmiştir. Bu durum, Kürtçe kökenli isimlere dair algı ve bilgi karışıklığının yüksek olabileceğine işaret etmektedir. Daha az sayıda katılımcının yer aldığı kökenlerde (İbranice, Moğolca, Osmanlıca, Rumca, Yunanca vb.) doğru bilme oranlarının nispeten yüksek olduğu, ancak örneklem büyüklüğünün sınırlı olması nedeniyle genelleme yapmanın zor olduğu söylenebilir. Özellikle Moğolca kökenli isimlerde doğru, yanlış ve eksik bilgilere aynı anda rastlanması, bu köken hakkında

sahip olunan bilginin kısıtlı ve dağınık olduğunu ortaya koymaktadır. Tablo genel olarak, öğrencilerin önemli bir kısmının adlarının kökenini hiç bilmediğini veya bu konuda cevap vermediğini göstermektedir. Kökenini bildiğini düşünenler arasında ise, doğru bilme oranı yüksek olmasına rağmen, eksik ve hatalı bilgilerin de önemli bir düzeyde var olduğunu ortaya koymaktadır. Bu durum, isimlerin kökenlerine dair bilginin kültürel birikimle sınırlı bir şekilde edinildiğini ve genellikle sistematik bir bilgiye dayanmadığını ortaya koymaktadır.

SONUÇ

Bu çalışmanın amacı, Iğdır Üniversitesinde okuyan öğrencilerin kendi isimleri hakkında bilgi, tutum ve farkındalık seviyelerini adbilimsel (onomastik) çerçevesinde ortaya koymaktır. Bu kapsamda, öğrencilerin isimlerini sevdikleri, isimlerinin anlamını ve kökenini bildikleri seviyeler, bu bilgilerin doğruluğu ile adı kimin verdiğiine dair farkındalıklarının incelenmesi hedeflenmiştir. Ayrıca bu değişkenlerin cinsiyet, bölüm ve aile içindeki ad verme gelenekleri gibi unsurlarla olan ilişkileri değerlendirilmiş ve isimlerin bireysel kimlik oluşumu ile kültürel aktarım süreçlerindeki rolleri bütünsel bir bakış açısıyla ele alınmıştır.

Araştırma bulguları, öğrenci isimlerinin kullanım sıklığında kadın isimlerinin erkek isimlerine göre daha çeşitli olduğunu göstermiştir. Kadın isimlerinde hem geleneksel-dini hem de modern-popüler isimlerin birlikte kullanıldığı, erkek isimlerinde ise daha dar bir geleneksel isim havuzunun tercih edildiği gözlemlenmiştir. Bu durum, ad verme sürecinde cinsiyete dayalı farklı toplumsal beklenti ve tutumların olduğunu göstermektedir. Kadın isimlerinde değişim ve çeşitliliğin daha hızlı olduğu, erkek isimlerinde ise durgun olduğu söylenebilir. Ayrıca, cinsiyet dağılımı ile ilgili veriler, kız öğrencilerin erkek öğrencilere göre belirgin bir üstünlüğe sahip olduğunu ortaya koymaktadır. Bu durum, üniversite veya araştırmaya dâhil edilen bölümlerde kadın öğrenci sayısının daha fazla olduğunu düşündürmektedir.

Öğrencilerin doğum yerleri ile ilgili bulgular, katılımcıların büyük bir kısmının Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgesi illerinde doğmuş olduğunu göstermektedir. Özellikle üniversitenin bulunduğu Iğdır ve çevresindeki illerin yüksek oranda temsil edilmesi, üniversite seçimlerinde coğrafi yakınlık ve bölgesel aidiyetin önemli faktörler olduğunu ortaya koymaktadır. Batı ve büyükşehir kökenli öğrencilerin sayısının az olması, bölgesel üniversitelerin genellikle kendi çevresinden öğrenci çektiğini düşündürmektedir.

Doğum yılı dağılımı, araştırmaya katılan öğrencilerin çoğunluğunun 2000-2005 yılları arasında doğmuş genç bireylerden oluştuğunu göstermektedir. Bu durum, araştırma grubunun yaş açısından homojen olduğunu ve üniversitenin güncel öğrenci profilini yansıttığını ortaya çıkarmaktadır. Daha yaşlı grupların sınırlı sayıda yer alması

ise ikinci bir üniversite eğitimi alma veya geç yaşta üniversiteye başlama gibi özel durumlarla izah edilebilir.

Anne ve baba adlarıyla ilgili elde edilen bilgiler, geçmiş nesillerde isim seçimlerinin çoğunlukla geleneksel, dini ve kültürel isimler üzerine kurulu olduğunu göstermektedir. Anne isimleri arasında Fatma, Emine, Ayşe, Hatice gibi isimler; baba isimlerinde ise Mehmet, Ahmet, Mustafa, Ali gibi adların tercih edilmesi, klasik Türk-İslam ad verme geleneğinin devam ettiğini kanıtlamaktadır. Ebeveynlerin modern veya farklı kökenlere sahip isimlere olan sınırlı eğilimi, nesiller arası adlandırma farklılıklarının bulunduğunu göstermektedir.

Ebeveynlerin meslek yapıları incelendiğinde, annelerin büyük bir bölümünün ev hanımı olduğu, babaların ise genellikle serbest meslek, çiftçilik, emeklilik ve küçük ölçekli ticaretle meşgul oldukları görülmektedir. Bu durum, araştırma grubunun sosyoekonomik yapısının daha çok geleneksel ve bölgesel ekonomik faaliyetlere dayandığını göstermektedir. Eğitim, sağlık ve kamu hizmetleri gibi alanlar ise daha az temsil edilmektedir.

Öğrencilerin adlarıyla ilgili bilinç düzeyi genel olarak oldukça yüksektir. Çoğu katılımcı, adını kimin koyduğunu bildiğini, ismini sevdiğini ve anlamını bildiğini ifade etmiştir. Ancak, ismin kökenine dair sorulara verilen cevapların yüksek bir oranının boş bırakılması, bu konuda bilgi seviyesinin anlam bilgisine göre daha zayıf olduğunu ortaya koymaktadır. Yine de köken sorusuna yanıt veren öğrenciler arasında doğru cevapların yüksek olması, bilgisi olan öğrencilerin çoğunun doğru bilgiye sahip olduğunu göstermektedir.

İsim verme sürecine dair bulgular, isimlerin çoğunlukla anne, baba ve aile büyükleri tarafından belirlendiğini ortaya koymaktadır. Bilhassa dede, babaanneler, amcalar ve halalar gibi büyüklerin bu süreçteki etkisinin büyük olduğu, geleneksel aile yapısının ve nesiller arası aktarımın sürdüğünü göstermektedir. Kardeşlerin isimlendirilmesinde ise ebeveynlerin birlikte karar alma eğilimlerinin öne çıktığı gözlemlenmektedir.

İsimlerin kökenlerine ilişkin yapılan analizler, Arapça kökenli isimlerin belirgin bir üstünlüğe sahip olduğunu, bunların ardından Türkçe ve Farsça kökenli isimlerin geldiğini göstermektedir. Farklı kökenlere sahip isimlerin bulunması, Türk kültürünün tarihi süreç içinde çeşitli diller ve kültürlerle etkileşim içinde şekillendiğini

göstermektedir. İbranice, Rumca, Yunanca ve Moğolca kökenlere dair sınırlı temsil ise adlandırma geleneğinde etkili olmasa da, tarihi ve kültürel etkileşimleri yansıtan unsurlar olarak değerlendirilebilir.

Tanımlayıcı istatistikler, Iğdır Üniversitesi öğrencilerinin isim verme alışkanlıklarının büyük ölçüde geleneksel, dini ve yerel unsurlara dayandığını belirtirken, bireysel farkındalık düzeyinin özellikle ad anlamında yüksek, ad kökeninde ise görece düşük olduğunu ortaya koymaktadır.

Cinsiyetle ilgili çapraz dağılımlara ait veriler, Iğdır Üniversitesi öğrencilerinin adlarla ilgili bilgi, tutum ve farkındalıklarının bazı alanlarda cinsiyete göre farklılık gösterdiğini, bazı alanlarda ise benzerliklerin bulunduğunu göstermektedir. Özellikle, öğrencilerin çoğunun isimlerini sevdikleri görülmekte, bu durum hem erkek hem de kız öğrenciler için geçerlidir. Her iki cinsiyetin de isimlerini sevme oranının yüksek olması, ismin bireysel kimlik ve ait olma hissi açısından önemli bir unsur olduğunu işaret etmektedir. Kız öğrenciler arasında isimlerini sevmeyenlerin oranı erkeklere göre biraz daha fazla olması, belki de kız öğrencilerin isimler hakkındaki beklentileri ve değerlendirmeleri konusunda daha hassas olabileceğini düşündürülebilir.

İsmin aile büyüklerinden alınması ile ilgili bulgular, genel olarak öğrencilerin çoğunun aile büyüklerinin adını taşımadığını göstermektedir. Fakat erkek öğrencilerde bu durumun, kız öğrencilere kıyasla biraz daha yaygın olması, erkek çocuklara aile büyüklerinin adlarının verilmesi geleneğinin daha güçlü sürmekte olduğunu düşündürmektedir. Ancak genel olarak bakıldığında, isim verme süreçlerinde geleneksel etkilerden daha bağımsız tercihlere doğru bir yönelimin olduğu görülmektedir.

Kız öğrencilerin adlarını kimin verdiğini bilme konusunda erkek öğrencilere göre daha yüksek bir farkındalığa sahip olduğu belirlenmiştir. Bu durum, kızların aile içindeki hikayeler ve isim anlatılarıyla daha fazla etkileşimde bulunmuş olabileceğini düşündürmektedir. İsimleri veren kişiler arasında, hem erkek hem de kız öğrencilerde babanın en belirgin rolü üstlendiği görülmektedir; anneler ve diğer aile büyükleri de bunu takip etmektedir. Kız öğrenciler arasında annelerin, halaların, teyzelerin ve babaannelerin etkisi daha belirginken, erkek öğrencilerde ise babalar, dedeler ve amcalar daha baskın görünmektedir. Bu durum, isim verme uygulamalarının aile içindeki toplumsal cinsiyet rollerine bağlı olduğunu ortaya koymaktadır.

İsimlerin anlamı hakkındaki algı ve doğru bilme durumu incelerken, kız öğrencilerin genel olarak erkek öğrencilere kıyasla daha yüksek bir farkındalık ve bilgi düzeyine sahip oldukları açıkça görülmektedir. Her iki cinsiyetten de yüksek bir yüzdesi isimlerinin anlamının farkında olsa da, kız öğrencilerde hem "bilme" hem de "doğru bilme" oranları belirgin şekilde daha yüksektir. Bu, kızların isimlerine karşı daha güçlü bir ilgi ve bilinç gösterdiklerini göstermektedir. Tersine, erkek öğrencilerin daha yüksek bir oranı isimlerinin anlamının farkında değil veya yanlış yorumluyor gibi görünmektedir.

Ad kökenleri üzerine yapılan araştırmalar, öğrencilerin genel olarak bu konu hakkında düşük bir farkındalık düzeyine sahip olduğunu göstermiştir. Her iki cinsiyet için de "Kökenini bilmiyorum" yanıtı sıklıkta başı çekmektedir. Bununla birlikte, isimlerinin kökenini bilenler arasında Arapça isimler önemli ölçüde daha yaygındır, bunu Farsça, Türkçe ve Kürtçe isimler takip etmektedir. Kız öğrenciler arasında Arapça, Farsça ve Kürtçe isimlerin yaygınlığı, erkek öğrenciler arasında ise İbranice ve Osmanlıca kökenli isimlerin daha fazla bulunması, cinsiyete bağlı olarak isim kökenlerinde bazı farklılaşmalar olduğunu göstermektedir. İsimlerinin kökenini doğru anlayan öğrencilerin sayısının, yanlış yorumlayan veya bilgi eksikliği olan öğrencilerden daha fazla olması, belirli bir öğrenci grubunda adbilimsel bilgiye dair bilinçli bir farkındalığın olduğunu göstermektedir.

Genel olarak, cinsiyete dayalı sonuçlar, öğrencilerin isimlerine karşı genellikle olumlu tutum sergilediklerini, isim anlamları konusunda nispeten yüksek bilgi düzeyine sahip olduklarını, ancak isim kökenlerine dair anlayışlarının sınırlı olduğunu ortaya koymaktadır. Cinsiyet değişkeni özellikle isim anlamları bilgisi, isimleri kimin verdiği ve köken anlayışı düzeyindeki belirgin farklılıkları vurgulamaktadır. Bu, adbilimsel farkındalığın toplumsal cinsiyet bağlamında değerlendirilmesinin önemini ve gerekliliğini göstermekte ve isimlerin yalnızca bireylerle değil, aynı zamanda kültürel ve toplumsal yapılarla da yakından bağlantılı olduğunu daha da ortaya koymaktadır.

Doğum yeri ile ilgili çapraz dağılım verileri, doğum yerinin isimler konusunda tutumlarını ve bilgi seviyelerini etkilediğini göstermekte, fakat bazı eğilimlerin Türkiye genelinde benzerlik gösterdiği anlaşılmaktadır. Araştırma bulgularına göre, öğrencilerin büyük bir kısmı doğum yerlerinden bağımsız olarak adlarını sevdiklerini ifade etmiştir. Bu sevgi, tüm illerde belirgin bir eğilim haline gelmiş; özellikle katılımcı sayısının fazla

olduğu Doğu ve Güneydoğu Anadolu illerinde adını sevdiğini söyleyen öğrenci sayısı da doğal olarak yüksek çıkmıştır. Ancak oransal olarak değerlendirildiğinde, Türkiye genelinde adını sevmeye eğiliminin yaygın olduğu ve doğum yerinin bu tutumu önemli ölçüde etkilemediği görülmüştür. Bu durum, isim ile birey arasında güçlü ve evrensel bir kimlik bağı bulunduğunu göstermektedir.

Aile büyüklerinden isim alma durumuna bakıldığında, doğum yerlerine göre belirgin bölgesel farklılıkların olduğu dikkati çekmektedir. Doğu ve Güneydoğu Anadolu illerinde (örneğin Iğdır, Şanlıurfa, Diyarbakır, Ağrı, Van, Mardin) aile büyüklerinden isim alma geleneğinin daha yaygın olduğu gözlemlenmiştir. Öte yandan, büyük şehirler ve batı illerinde bu geleneğin zayıfladığı; ad verme sürecinin daha çok bireysel tercihler, modern isim anlayışları ve kültürel çeşitlilik temelinde şekillendiği anlaşılmaktadır. Bu bulgu, ad verme geleneğinin bölgesel kültürel yapı ile aile kavramı arasında sıkı bir ilişki olduğunu ortaya koymaktadır.

Sonuçlar, adının kimin tarafından verildiği hakkında bilgi sahibi olan öğrencilerin sayısının oldukça fazla olduğunu göstermektedir. Doğum yeri ne olursa olsun, "evet" yanıtı belirgin bir şekilde ön planda; özellikle geleneksel aile yapısının güçlü olduğu yerlerde bu bilginin daha yaygın olduğu dikkati çekmektedir. Büyük şehirlerde ise "bilmiyorum" yanıtlarının oranı daha yüksek olup, bu durum kentleşme, çekirdek aile yapısı ve kuşaklar arası kültürel aktarımın azalmasıyla bağlantılı olabilir. Ancak genel olarak, ad verme sürecinin aile içinde anlamlı bir hikâye olarak aktarıldığı anlaşılmaktadır.

Adının anlamı hakkında bakıldığında, doğum yerinden bağımsız olarak çoğu öğrencinin isimlerinin anlamını bildiği görülmektedir. Katılımcı sayısının fazla olduğu illerde anlam bilgisi oldukça yüksektir. Ayrıca, adının anlamını bildiğini söyleyen öğrencilerin arasında doğru bilme oranı da oldukça fazladır, bu da bilginin genellikle doğru bir şekilde aktarıldığını göstermektedir. Bu durum, ad anlamının aile içinde kökene göre daha kolay ve yaygın bir şekilde aktarılan bir bilgi alanı olduğunu düşündürmektedir.

Öte yandan, adın kökeni konusunda bilgi düzeyi, anlam bilgisine göre daha sınırlı görünmektedir. Öğrencilerin yaklaşık yarısı, adının kökenini bilmediğini söylemiş; bilenler arasında ise eksik ve yanlış bilgi oranları dikkat çekmiştir. Bu durum, ad kökeni bilgisinin daha teknik ve karmaşık olmasından, aile içinde yeterince aktarılmamasından

ya da günlük hayatta anlam bilgisi kadar önemsenmemesinden kaynaklanabilir. Doğum yeri açısından bakıldığında, geleneksel isimlerin yaygın olduğu illerde hem doğru bilme hem de bilmeme oranlarının yükseldiği ve bunun örneklem büyüklüğüyle ilişkilendirilebileceği anlaşılmaktadır.

Doğum yeri değişkeninin adların sosyolojik durum ve bilgi seviyeleri üzerinde etkili olduğu, özellikle ismin aile büyüğünden alınması ve ismin kökeni hakkında bilinçli olma konusunda daha belirgin hale gelmektedir. Ancak isimlere duyulan sevgi ve anlamını bilme gibi temel tutumlar, doğum yerinden bağımsız olarak yüksek düzeyde benzerlik göstermektedir. Bu sonuçlar, adların hem kişisel kimliğin genel bir parçası olduğunu hem de bölgesel ve kültürel faktörlerin isim verme geleneği ile isim farkındalığı üzerinde etkisini koruduğunu göstermektedir.

İsimlerin anlamını bilme konusunda yapılan çalışmalar, isim anlamına dair farkındalığın öğrencilerin isimlerine yönelik tutumları, isim verme yöntemleri ve aile içindeki aktarım süreçleri ile sıkı bir ilişki içinde olduğunu ortaya koymaktadır. Araştırma verileri, isimlerinin anlamını bilen öğrencilerin çoğunun isimlerini sevdiklerini göstermektedir. İsim anlamını bilme durumu, isimle kurulan duygusal bağ güçlendirirken, anlam bilgisi de ismin birey tarafından içselleştirilmesini olumlu yönde etkilemektedir. Buna karşın, isminin anlamını bilmeyen öğrenciler arasında isimlerini sevme oranı daha düşüktür. Fakat her iki grupta da isimlerini sevmeyenlerin oranının oldukça az olması, ismin kültürel olarak kabul gören ve genelde sorgulamadan benimsenen bir kimlik unsuru olduğunu göstermektedir.

Aile büyüklerinden alınan isimlerle ismin anlamını bilme durumu arasında önemli bir ilişki bulunmaktadır. Aile büyüklerinden geçen isimlerin çoğunun bilinen anlamlara sahip olması, geleneksel isim verme yönteminde anlam bilgisinin nesilden nesile aktarıldığını göstermektedir. Öte yandan, aile büyüklerinden alınmayan isimlerde anlamını bilmeyenlerin oranının daha yüksek olduğu, modern, popüler veya bireysel tercih olarak verilen isimlerde anlam bilgisinin daha geri planda kalabileceğini göstermektedir. Bu durum, isim verme yönteminin isim farkındalığını doğrudan etkileyen bir unsur olduğunu ortaya koymaktadır.

Adını kimin koyduğunu bilmek ile adının anlamını bilmek arasında güçlü bir bağlantı bulunuyor. Çoğu öğrenci, adının anlamını bilmenin yanı sıra, adını kimin verdiğini de bilmektedir. Bu durum, adın anlamı ile ad verme işleminin aile içinde

birlikte aktarıldığını düşündürüyor. Ancak, adını veren kişinin kim olduğunu bilen ama adının anlamını bilmeyen öğrencilerin olması, bazı ailelerde adın hikâyesinin kişiye iletilmediğini; fakat anlamın her zaman aynı şekilde paylaşılmadığını göstermektedir.

Adının anlamını bildiğini belirten öğrenciler arasında doğru bilgi oranının yüksek olması, genel anlamda öğrencilerin bu konuda güvenilir bilgiye sahip olduğunu gösteriyor. Yine de, adının anlamını bildiğini söyleyen öğrencilerin yaklaşık yüzde yirmisinin yanlış bilgi taşımaları dikkat çekicidir. Bu durum, ad anlamıyla ilgili bilginin genellikle sözlü olarak iletilmediğini ve bu aktarım sırasında zamanla anlam kaymaları ya da hatalar yaşanabildiğini göstermektedir. Ayrıca, adının anlamını hiç bilmediğini belirten öğrencilerin sayısı da görmezden gelinmeyecek kadar fazladır; bu da ad bilincinin tüm öğrenciler arasında eşit düzeyde olmadığını ortaya koymaktadır.

Bölümsel değerlendirme, adının anlamını doğru bilme düzeyinin öğrenim alanlarına göre değişebileceğini ortaya koymaktadır. Dil, kültür, insan ve toplum odaklı alanlarda eğitim gören öğrencilerin ad anlamına dair farkındalıklarının ve doğru bilgi oranlarının daha yüksek olduğu görülmektedir. Diğer yandan, teknik ve uygulamalı bazı bölümlerde yanlış bilgilendirme oranları, görece daha fazladır ve bu, ad bilincinin akademik alanlarla dolaylı bir ilişkiye sahip olabileceğini düşündürmektedir. Ancak genel olarak, tüm bölümlerde doğru bilgi oranının baskın olması, adın anlamına dair farkındalığın üniversite öğrencileri arasında yaygın bir özellik olduğunu göstermektedir.

Adın anlamını bilmek; adını sevmek, adın aile içinde aktarımı ve ad verme sürecine dair farkındalık ile doğrudan ilişkilidir. Anlam bilgisi, bireyin adıyla kurduğu kimlik bağını güçlendirir; geleneksel ad verme uygulamaları ise bu bilginin aktarımında önemli bir rol üstlenmektedir. Ancak, modern ad verme anlayışının yaygınlaştığı durumlarda anlam bilgisinin zayıflayabileceği görülmektedir. Bu bulgular, adın yalnızca bir kimlik etiketi değil; kültürel, ailevi ve bireysel anlam katmanları olan önemli bir unsur olduğunu göstermektedir.

Adın kökenine dair çapraz dağılımlara ilişkin bulgular, ad kökeni bilgisinin öğrenciler arasında sınırlı ancak belli bir farkındalık içerdiğini ve bunun ad verme geleneği, aile içi aktarım ve bireysel ilgiyle ilgili olduğunu göstermektedir. Araştırma sonuçlarına göre, öğrencilerin büyük bir bölümü adını sevmekte ve bu durum adın kökenine bağlı olarak değişmemektedir. Arapça, Farsça, Türkçe ve Kürtçe gibi yaygın kökenlere sahip adlarda sevmeye oranının yüksek olması, bu kökenlerin kültürel olarak

tanınmış ve kabul edilen adlar olduğunu göstermektedir. Kökeni bilinmeyen veya cevapsız kalan adlarda bile adını sevme oranının yüksek oluşu, köken bilgisinin adla kurulan duygusal bağlantıda belirleyici bir unsur olmadığını ortaya koymaktadır. Bu bağlamda, ad, kökeninden çok bireyin kimliğinin bir parçası olarak benimsenmektedir.

Ad kökeni ile aile büyüklerinden ad alma arasındaki ilişki oldukça belirgindir. Özellikle Arapça kökenli isimlerde, aile büyüklerinden ad alma yüzdesinin daha fazla olması, bu adların geleneksel yollarla kuşaklar boyu sürdürüldüğünü göstermektedir. Öte yandan, Türkçe, Farsça ve Kürtçe kökenli adların aile büyüklerinden alınma oranının düşük olması, bu isimlerin daha çok ebeveyn tercihleri ve kişisel seçimlerle belirlendiğini düşündürmektedir. Kökeni bilinmeyen adlarda aile bağlarının zayıflaması, modern ad verme uygulamalarının geleneksel geçişleri kısmen geri plana ittiğini işaret eder.

Öğrencilerin adlarını kimin verdiğini bilme oranı oldukça yüksektir, bu da ad verme sürecinin aile belleğinde önemli bir yer tuttuğunu gösterir. Bu durum, ad kökeni bilinmese bile, adın kimin tarafından verildiğinin sıklıkla hatırlandığını ve aktarıldığını ortaya koymaktadır. Farklı kökenlerden gelen adlar arasında, adı veren kişiyi bilme açısından anlamlı bir fark olmaması, bu bilginin kökenden bağımsız bir kültürel alışkanlık olarak sürdürüldüğünü göstermektedir.

Ad kökeni bilgisi ile adın anlamını bilme arasındaki ilişki oldukça güçlüdür. Kökenini bildiğini belirten öğrencilerin çoğu, adlarının anlamını da bildiklerini ifade etmiştir. Özellikle Arapça, Farsça, Türkçe ve Kürtçe kökenli adlarda bu bağ daha belirgin hale gelmektedir. Bununla birlikte, kökeni belirtilmemiş adlarda anlam bilgisinin zayıf olması, bu iki bilginin çoğu zaman birlikte öğrenildiğini göstermektedir. Nadir kökenlere sahip adlarda anlam bilgisinin yüksekliği, bu adların daha bilinçli bir şekilde araştırılarak öğrenildiğini düşündürmektedir.

Adın kökenini bildiğini belirten öğrenciler arasında, anlamı doğru bilme oranının yüksekliği, köken bilgisinin anlam bilgisini desteklediğini göstermektedir. Ancak kökenini bildiğini düşünen öğrenciler arasında bile yanlış ve eksik bilgilerin oranı dikkate değer seviyededir. Bu durum, bu bilginin çoğunlukla sistematik kaynaklardan değil, sözlü aktarım ve kişisel görüşlerle edinildiğini açığa koymaktadır. Özellikle Kürtçe kökenli adlarda köken bilgisinin tamamının yanlış verilmesi, bu alanda ciddi bir bilgi karmaşasının varlığına işaret etmektedir.

Genel olarak ad kökeninin doğru, yanlış ve eksik bilinme durumlarına dair değerlendirme, öğrencilerin önemli bir kısmının bu konuda ya bilgi sahibi olmadığını ya da bilgilerini eksik ve hatalı paylaştığını ortaya koymaktadır. Kökenini bildiğini söyleyen öğrenciler arasında doğru bilme oranı yüksek olsa da, eksik ve yanlış bilgilerin varlığı, ad kökenine dair farkındalığın yüzeysel kalmasına neden olmaktadır. Bu durum, ad kökeninin kültürel aktarımda anlam bilgisinden daha az vurgulanan bir unsur olduğunu düşündürmektedir.

Öğrenciler arasında ad kökeni bilgisi sınırlı ve düzensiz bir dağılım göstermektedir. Adını sevmeye ve adının kimin tarafından verildiğini bilme gibi tutumlar güçlü bir şekilde devam ederken, adın kökenine ilişkin bilgi daha çok geleneksel adlarda ve aile içinde belirgin bir aktarımın olduğu durumlarda çoğalmaktadır. Modern ad verme uygulamalarında ise köken bilgisi büyük ölçüde arka planda kalmaktadır. Bu bulgular, adın kökeninin bireysel kimlik algısında ikincil bir rol oynadığını, adın kendisinin ise anlamı ve aileyle ilişkilendirilmiş özellikleriyle daha güçlü bir kültürel değer taşıdığını ortaya çıkarır.

Bu araştırmanın sonuçları, Iğdır Üniversitesi öğrencilerinin isimleri hakkında yüksek bir farkındalığa sahip olduğunu göstermektedir. Ancak bu farkındalık, adın anlamı ve kökeni söz konusu olduğunda farklılık göstermektedir. Öğrencilerin çoğu, isimlerini sevmekte ve bu ismi kimin verdiğini bilmektedir; bu durum, ismin bireysel kimlik ve aile hafızası açısından önemli bir yere sahip olduğunu belirtmektedir. Öğrencilerin isimlerin anlamını bilme oranları görece yüksektir, bu da adın anlamının onlara değerli geldiğini göstermektedir. Ancak adların kökeni hakkında bilgi seviyesinin daha sınırlı, bazen eksik ve yanlış olduğu gözlemlenmektedir. Bu durum, köken bilgisinin kültürel aktarımda daha az öncelikli olduğunu düşündürmektedir. Özellikle geleneksel ve yaygın olarak kullanılan adlar hakkında bilgi düzeyinin daha yüksek olması, ad verme geleneklerinin kültürel süreklilik ile yakından ilişkili olduğunu işaret etmektedir. Genel olarak bakıldığında, öğrenci isimleri sadece kişisel göstergeler değildir; aynı zamanda kültürel değerlerin, aile ilişkilerinin ve toplumsal hafızanın temsil edildiği dilsel bileşenler olarak dikkat çekmektedir. Bu açıdan, adbilim birey, toplum ve dil arasındaki ilişkiyi kavramada önemli bir araştırma alanı sunduğu görülmektedir.

KAYNAKÇA

- Abdurrahman, V. (2004). Türklerin Ad Koyma Gelenekleri Üzerine Bir İnceleme. *Milli Folklor*, 16(61), 124-133.
- Acar, İ. H. (1990). *Zara Folkloru*. Sivas: Özemek Matbaa.
- Acıpayamlı, O. (1992). Türk Kültüründe ‘Ad Koyma Folklorunu’nun Morfolojik ve Fonksiyonel Yönlerden İncelenmesi. *IV. Milletlerarası Türk Halk Kültürü Kongresi Bildirileri*. IV, s. 1-14. Ankara: Ofset Repromat Matbaası.
- Ağcalar, A. (2009). *Silifke Halk Kültürü Araştırması*. Mersin: Mersin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Ainiala, T., Saarelma, M., & Sjöblom, P. (2016). *Names in Focus: An Introduction to Finnish Onomastics*. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura.
- Akalın, L. S. (1998). Türk Kişi Adlarının Kaynakları. *Türk Dünyası Tarih ve Kültür Dergisi*(141), 12-14.
- Aker, M. C. (1960). Muğla’da Adlarla İlgili Gelenek ve İnanmalar II. *Türk Folklor Araştırmaları*, 6(132), 2178-2179.
- Aksan, D. (2000). *Her Yönüyle Dil (Ana Çizgileriyle Dilbilim)*-3. Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Aras, Ö. M. (1988). Ad Koyma. *TDV İslâm Ansiklopedisi*. içinde TDV İslâm Araştırmaları Merkezi. Kasım 2025, 24 tarihinde TDV İslam Ansiklopedisi: <https://islamansiklopedisi.org.tr/ad-koyma-tesmiye> adresinden alındı
- Atlı, C. S. (2020). İsimlere Sosyolojik Açıdan Bakmak: 1923-2017 Yılları Arasında Türkiye’de Verilen İsimler. *DEÜ Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 7(2), 386-406.
- Balıkçı, G. (2000). Uşak’ın Bazı Yörelerinde Doğum Adetleri. *II.Halk Kültürü Araştırma Sonuçları Sempozyumu Bildirileri* (s. 221-251). Ankara: Kültür Bakanlığı Yayınları.
- Banarlı, N. S. (1950). Türklerde Soyadı. *Türkler Folklor Araştırmaları*, 7(97).
- Basri, H. (1960). Çarşamba ve Terme’de Adlarla İlgili Gelenek ve İnanmalar. *Türk Folklor Araştırmaları*, 6(135).
- Başgöz, İ. (1976). İnsan Adları ve Toplum. *Türk Dili*, 33(294), 164-170.

- Bilgin, O. (2020). Kültürel yabancılaşma bağlamında Türkiye'de isim verme pratiklerinin değişimi ve popüler kültür figürleri. *Milli Folklor*, 16(125), 177-187.
- Blanár, V. (2009). Proper names in the light of theoretical onomastics. *Namenkundliche Informationen*, 95(96), 89-157.
- Boyev, E. P. (1965). Minzuhar Köyünde Özel Adlar. *Türk Folklor Araştırmaları*, 9(191).
- Boyraz, Ş. (1998). Lakaplar Konusunda Bazı Dikkatler ve Bir Yöre Örneği. *Türklük Bilimi Araştırmaları*(7), 107-138.
https://turkoloji.cu.edu.tr/HALKBILIM/seref_boyraz_lakaplar_bir_yore_orneği.pdf adresinden alındı
- Cüveynî, A. A. (2013). *Tarih-i Cihan Güşâ*. (M. Öztürk, Çev.) Ankara: Türk Tarih Kurumu Yayınları.
- Çatlı Özen, G. (2019). Günümüzde Türk kültüründe ad vermenin sosyo-kültürel özellikleri üzerine bir anket çalışması. *Türk Dünyası Araştırmaları*, 122(241), 423-444.
- Çelik, C. (2005). *İsim Kültürü ve Din*. Konya: Çizgi Kitabevi.
- Çolak-Bostancı, G. (2009). Kişilere isim vermenin sahne arkası. *Turkish Studies International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 4(3), 362-375.
- Dilek, İ. (1996). Altay Türklerinde Çocuğun Doğması ve Doğum Günü Kutlamalarına Dair Bazı İnanışlar. *Bilig*, 1, 51-54.
- Doğru, İ. (2020). *Türk Kültüründe Ad Koyma Olgusu ve İlgili İnanışlar*. Erzurum: Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Dündar, A. İ. (2022). İslam Öncesi Dönemde Türklerde ve Araplarda Kişilere Ad Koymada Etkili Olan Benzer Faktörler. *Din ve Bilim – Muş Alparslan Üniversitesi İslami İlimler Fakültesi Dergisi*, 5(2), 244-259.
- Eğilmez, A., & Büyükpınarbaşı, Y. (1998). *Ansiklopedik Çocuk İsimleri ve Hastalıkları*. İstanbul: Erhan Yay.
- Emecen, F. M. (1999). Osmanlılarda yerleşik hayat şehirliler ve köylüler. *Osmanlı Toplum*, 4, 91-96. <https://yeniturkiye.com/osmanlılarda-yerlesik-hayat-sehirliler-ve-koyluler/> adresinden alındı

- Ergin, M. (1994). *Dede Korkut Kitabı I (Giriş-Metin-Faksimile)*. Ankara: TDK Yay.
- Ergin, M. (2014). *Dede Korkut Kitabı 1-2*. Ankara: TDK Yayınları.
- Ergun, M. (1995). Manas Üçlemesinde Ad Verme Geleneği ve Bu Geleneğin Türk Kültürü İçindeki Yeri. *Manas 1000 Bişkek Bildirileri*. AKM Yay.
- Gökyay, O. Ş. (2007). *Dedem Korkudun Kitabı*. İstanbul: Kabalcı Yayınevi.
- Gülensoy, T. (1994). Türklerde Ad Verme Geleneği ve Hektor. *Millî Folklor*, 3(22), 5-6.
- Gülensoy, T. (1999). Türk Kişi Adlarının Dil ve Tarih Açısından Önemi. *Türk Dili*(565), 3-9.
- Gülensoy, T. (2011). Anlamları Kötü Kişi Adları. *Dil Araştırmaları*(8), 23-29.
- Gülensoy, T. (2012). XXI. Yüzyılda türkiye Kişi Adlarına Bir Bakış. *İDİL*, 1(5), 1-7.
- Güllüdağ, N. (2002). Sarıkamış Başköy’de Kişi Adları. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 12(1).
- Güzelbey, C. C. (1984). Gaziantep Şer’i Mahkeme Sicillerinde Türkçe Kişi Adları. *Türk Kültürü*, 22(252).
- Iğdır Belediyesi. (2025). Iğdır Belediyesi 2025-2029 Dönem Stratejik Planı. Iğdır. Aralık 5, 2025 tarihinde http://www.sp.gov.tr/upload/xSPStratejikPlan/files/FcWyu+1-IGDIRBELEDIYESI20252029STRATEJIKPLAN_100290.pdf adresinden alındı
- Iğdır Üniversitesi. (2025a). *Genel Bilgiler*. Iğdır Üniversitesi: <https://www.igdir.edu.tr/genel-bilgiler?utm> adresinden alındı
- Iğdır Üniversitesi. (2025b). *Misyonumuz & Vizyonumuz*. Iğdır Üniversitesi: <https://www.igdir.edu.tr/misyonumuz-vizyonumuz> adresinden alındı
- Iğdır Üniversitesi. (2025c). *Öğrencilerin Tercihi yine Iğdır Üniversitesi!* Iğdır Üniversitesi: <https://www.igdir.edu.tr/blog/haberler-3/ogrencilerin-tercihi-yine-igdr-universitesi-2348> adresinden alındı
- Iğdır Üniversitesi. (2025d). *Fakülteler*. Iğdır Üniversitesi: <https://www.igdir.edu.tr/fakulteler?utm> adresinden alındı
- İnan, A. (1958). İslam’dan Sonra Türkçe Adlar. *Türk Dili Dergisi*, 7(82), 491-494.

- İnan, A. (1991). Göçebe Türklerin Destanlarında Kahramanların Doğumları Ad Almaları Ve Başka Hususiyetleri. *Makaleler ve İncelemeler II* (s. 206-212). içinde Ankara: TTK Yayınları.
- İsmail, Z. (1994). Kazak Halk Kültüründe Çocuklarla İlgili Toylar. *Anayurttan Atayurda Türk Dünyası*, 2(5).
- Kalafat, Y. (1994). *Kuzey Afganistan Türkleri ve Karşılaştırmalı Halk İnançları*. İstanbul: Türk Dünyası Araştırmaları.
- Kalafat, Y. (1995). *Doğu Anadolu'da Eski Türk İnançlarının İzleri* (6. b.). Ankara: Türk Kültürünü Araştırma Enstitüsü Yayınları, Berivan Yayınevi.
- Kalafat, Y. (2002). *Balkanlardan Uluğ Türkistan'a Türk Halk İnançları I*. Ankara: Kültür Bakanlığı Yayınları.
- Kalafat, Y. (2005). *Balkanlardan Uluğ Türkistan'a Türk Halk İnançları II*. Ankara: Babil Yayıncılık.
- Kalaycı, Ü. (2019). *Lübnan'da Türkçe Soyadları*. Doktora Tezi, Ankara Yıldırım Beyazıt Üniveristesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Kalkandelen, H. (2008). Türkçemizde Kullanılan Kişi Adları. *Journal of Graduate School of Social Sciences*, 12(2), 57-76.
- Karataş, M. (2019). *Her Yönüyle Türk Dili*. Kayseri: Kimlik.
- Kemerkaya, N. (2025, Şubat 20). *Iğdır (İl)*. Kasım 27, 2025 tarihinde Küre Dijital Ansiklopedi: <https://kureansiklopedi.com/tr/detay/igdir-il> adresinden alındı
- Kızıloğlu, M. (2021). türklerin Ad Verme Kültüründe Ad Verici Profili. *Uluslararası Halkbilimi Araştırmaları Dergisi*(7), 45-64.
- Korkmaz, Z. (2009). *Türkiye Türkçesi Grameri: Şekil Bilgisi*. Ankara: Türk Dil Kurumu.
- Köse, A. (2014). Değişimin gölgesinde gelenek: Popüler Diziler ve Farklılaşan Ad Verme Kültürü. *Milli Folklor*, 26(101), 291-306.
- Nick, I. M. (2024). A Basic Introduction. I. M. Nick içinde, *Names, Naming, and the Law: Onomastics, Identity, Power, and Policy* (s. 1-18). Routledge.
- Nişanyan, S. (2021). *Türkiye Kişi Adları Sözlüğü*. Liberus.
- Osmanoğlu, A. (1960). *Babam Abdülhamid*. Güven Yayınevi.
- Ögel, B. (1989). *Türk Mitolojisi I*. Ankara: Türk Tarih Kurumu Basımevi.
- Ögel, B. (2014). *Türk Mitolojisi II*. Ankara: Türk Tarih Kurumu Yayınları.

- Ölmez, M. (2000). Dil Devrimi Sonrası Ad ve Soyadlarımız. *Türklük Bilgisi Araştırmaları*, 24(2), 107-117.
- Önder, A. R. (1955). Göle'de insan isimleri. *Türk Folklor Araştırmaları*, 4(74).
- Örnek, S. V. (2000). *Türk Halkbilimi*. Ankara: Kültür Bakanlığı.
- Özdemir, C. (2020). Çağdaş ebeveynliği kültürel bellekte aramak: Dede Korkut Hikâyeleri Örneği. *Bingöl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 10(20), 27-49.
- Özder, A. (1967). Doğum Çocuk Üstüne Gelenekler, İnançlar. *Türk Folklor Araştırmaları*, 10(214).
- Sakaoğlu, S. (2001). *Türk Ad Bilimi*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Sarıtaş, S. (2009). Balıkesir Üniversitesi öğrencilerinin günümüzdeki adlar ve ad verme hakkındaki görüşleri. *Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 12(21), 422-433.
- Sepetçioğlu, M. N. (1958). *Karşılaştırmalı Türk Destanları*. İstanbul: İrfan Yayıncılık.
- SERKA. (2025, Kasım 27). *Iğdır Coğrafya*. Serhat Kalkınma Ajansı: <https://www.serka.gov.tr/bolgemiz/igdir/igdir-cografya> adresinden alındı
- Sezen, L. (1993). *Erzurum Şehir Folkloru*. Erzurum: Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Şahin, İ. (2025). *Adbilim* (7. b.). Ankara: Pegem Akademi.
- Şen, S. (2006). Türklerde Ad Verme Törenleri, Adların Önemi, Ad Verme ile ilgili Gelenek ve İnanışlar. *Güzel Sanatlar Enstitüsü Dergisi*(6), 153-159.
- Şenel, M. (2015). Adbilim açısından kişi adlarının yanlış yazımına örnek bir ad: Muhammed/t (Kars İli Örneği). *AVRASYA Uluslararası Araştırmalar Dergisi*, 4(7), 124-134.
- Şenel, M. (2017). Gençliğin adıyla imtihanı. *Uluslararası Türk Lehçe Araştırmaları Dergisi (TÜRK LAD)*, 1(1), 72-84. doi:<https://doi.org/10.30563/turklad.309400>
- Şenel, M. (2021). *Adbilim Açısından Yanlış Yazılan Kişi Adları -Kars İli Örneği-*. İstanbul: Hiper Yayın.
- T.C. Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı. (2025). İllerin ve Bölgelerin Sosyo-Ekonomik Gelişmişlik Sıralaması Araştırması, SEGE-2025. (S. Doğan, A. Alıcı, & M. C. Meydan, Dü) Ankara. Aralık 5, 2025 tarihinde

<https://www.kalkinmakutuphanesi.gov.tr/assets/upload/dosyalar/l-sege-2025.pdf>
adresinden alındı

Tavkul, U. (1993). *Kafkasya Dağlarında Hayat ve Kültür (Karaçay-Malkar Türklerinde Sosyo-Ekonomik Yapı ve Değişme Üzerine Bir İnceleme)*. İstanbul: Ötüken Yayınları.

TDK. (2025, Kasım 24). *Güncel Türkçe Sözlük*. Türk Dil Kurumu: <https://sozluk.gov.tr/>
adresinden alındı

TDV. (1983). *Kuran-ı Kerim ve Açıklamalı Meali*. Ankara: Türkiye Diyanet Vakfı Yay.

Türktaş, M. M. (2019). Türklerde Ad Verme İle İlgili Bazı Tespitler. *TÜRÜK Uluslararası Dil, Edebiyat ve Halkbilimi Araştırmaları Dergisi*, 7(17), 34-44.

Uca, A. (2004). Türk Toplumunda Ad Verme Geleneği. *Atatürk Üniversitesi Türkiyat Enstitüsü Araştırmaları Dergisi*, 23, 145-150.

Uysal, İ. N. (2017). Adlar ve ad verme geleneği üzerine bir araştırma: Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi Örneği. *Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi*, 60, 689-704.

Ülkütaşır, M. Ş., & Koşay, H. Z. (1964). Türklerde Ad Verme ve Türk Adları. *Türk Folklor Araştırmaları*, 8(175), 3301-3303.

ÜNİP. (2025). *Iğdir University*. Üniversitelerarası İşbirliği Programı (ÜNİP): <https://unip.igdir.edu.tr/igdir-university?utm> adresinden alındı

Wittgenstein, L. (2009). *Philosophical Investigations* (4. b.). (P. Hacker, & J. Schulte, Dü) Oxford: Wiley-Blackwell.

Yaman, H. (2023). Adbilim ve Kültürdilbilim Bağlamında Lakaplar Üzerine Bir Araştırma: Tokat-Nebiköy Örneği. *Avrasya Uluslararası Araştırmalar Dergisi*, 11(37), 123-141. doi:<https://doi.org/10.33692/avrasyad.1401998>

Yavuz, S., & Şenel, M. (2013). Yer Adları (Toponim) Terimleri Sözlüğü. *Turkish Studies - International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 8(8), 2239-2254.

EKLER

EK 1. ORJİNALLİK RAPORU FORMU

**ARDAHAN ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
TEZ ÇALIŞMASI ORJİNALLİK RAPORU**

**ARDAHAN ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANA BİLİM DALI BAŞKANLIĞINA**

Tarih: 19/12/2025

Tez Başlığı: Adbilim Açısından Iğdır Üniversitesi Öğrenci Adlarının İncelenmesi

Yukarıda başlığı gösterilen tez çalışmamın a) Kapak sayfası, b) Giriş c) Ana bölümler ve d) Sonuç kısımlarından oluşan toplam 106 sayfalık kısmına ilişkin, 19/12/2025 tarihinde şahsım/tez danışmanım tarafından Turnitin adlı intihal tespit programından aşağıda işaretlenmiş filtrelemeler uygulanarak alınmış olan orijinallik raporuna göre, tezimin benzerlik oranı %8 'dir.

Uygulanan filtrelemeler:

- 1- ☒ Kabul/Onay ve Bildirim sayfaları hariç
- 2- ☒ Kaynakça hariç
- 3- ☒ Alıntılar dâhil
- 4- ☒ 5 kelimeden daha az örtüşme içeren metin kısımları hariç

Ardaahan Üniversitesi Lisansüstü Eğitim ve Öğretim Yönetmeliği'nde belirtilen azami benzerlik oranlarına göre tez çalışmamın herhangi bir intihal içermediğini; aksinin tespit edileceği muhtemel durumda doğabilecek her türlü hukuki sorumluluğu kabul ettiğimi ve yukarıda vermiş olduğum bilgilerin doğru olduğunu beyan ederim.

Gereğini saygılarımla arz ederim.

19/12/2025

Adı Soyadı:	Onur Gençoğlu
Öğrenci No:	22201400005
Ana Bilim Dalı:	Türk Dili ve Edebiyatı Ana Bilim Dalı
Programı:	Türk Dili
Statüsü:	☒ Yüksek Lisans ☐ Doktora

DANIŞMAN GÖRÜŞÜ VE ONAYI

Prof.Dr. Mustafa ŞENEL

Detaylı Bilgi: <https://www.ardahan.edu.tr/birim.aspx?id=1002003>

Telefon: 0-4782117522

Faks: 0-4782117523

E-posta: sbe@ardahan.edu.tr

EK 2. ETİK KURUL İZNİ

T.C.
ARDAHAN ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
Rektörlük

Bilimsel Araştırma ve Yayın Etik Kurulu

Sayı : E-67796128-000-2300041045

22.12.2023

Konu : Bilimsel Yayın ve Etik

Kurul Kararı (Prof.Dr.
Mustafa ŞENEL)

Sayın Prof. Dr. Mustafa ŞENEL

Danışmanı olduğunuz Yüksek Lisans Öğrencisi Onur GENÇOĞLU'nun "Adbilim Açısından Iğdır Üniversitesi Öğrenci Adlarının İncelenmesi" başlıklı tez çalışmanız ve bu tez çalışması kapsamında yapılacak araştırmalarda uygulayacağınız anket Üniversitemiz Etik Kurulu tarafından değerlendirilmiş olup, değerlendirme sonucu söz konusu çalışmanın Bilimsel Araştırma ve Yayın Etik Kriterlerine uygun olduğuna karar verilmiştir.

Bilgilerinize rica ederim.

Prof. Dr. Mustafa YILDIZ
Bilimsel Araştırma ve Yayın Etik Kurulu Başkanı

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu: DD9UCA4

Belge Takip Adresi:

<https://ubys.ardahan.edu.tr/ERMS/Record/ConfirmationPage/Index>

Adres: Ardahan Üniversitesi Yenisey Kampüsü Rektörlük Hizmet Bilgi için :
Binası , Çamlıçatak Mevkii, Ardahan 75002

Kubilay Aras
Etik Kurul Raportör

Telefon No: (0 478) 2117575
e-Posta: bayek@ardahan.edu.tr
Kep Adresi: ardahanuni@hs01.kep.tr

Faks No: (0 478) 2117509
İnternet Adresi: www.ardahan.edu.tr

Telefon No: (0 478) 2117575
Direkt Hat:

EK 3. ÖĞRENCİLERİN AD, ANLAM VE KÖKEN BİLGİLERİ

Öğrenci Adı	Frekans	Köken
FATMA	18	Arapça
MERVE	18	Arapça
ZEYNEP	17	Arapça
ESRA	16	Arapça
ELİF	15	Arapça
YUSUF	14	İbranice
BÜŞRA	12	Arapça
AYŞE	11	Arapça
MUHAMMED	11	Arapça
BERFİN	10	Farsça
RABİA	10	Arapça
BERİVAN	9	Farsça
DENİZ	9	Türkçe
ÖMER	9	Arapça
DİLAN	8	Farsça
EMİNE	8	Arapça
KADER	8	Arapça
ZEHRA	8	Arapça
ZİLAN	8	Farsça
ASLI	7	Arapça+Türkçe
HÜSEYİN	7	Arapça
LEYLA	7	Arapça
MEHMET	7	Türkçe
MURAT	7	Arapça
ROJİN	7	Farsça
SEMANUR	7	Arapça+Arapça
SONGÜL	7	Türkçe+Farsça
YAĞMUR	7	Türkçe
YUNUS	7	Arapça
DİLEK	6	Türkçe
ESMA	6	Arapça
FERHAT	6	Arapça
SİBEL	6	Türkçe
ALEYNA	5	Arapça
ÇİĞDEM	5	Türkçe
GAMZE	5	Arapça
HASAN	5	Arapça
HATİCE	5	Arapça
HELİN	5	Yunanca

HÜLYA	5	Arapça
İPEK	5	Türkçe
MUSTAFA	5	Arapça
NAZLİCAN	5	Farsça+Türkçe
ONUR	5	Türkçe
ROJBİN	5	Farsça
SEHER	5	Arapça
SEMA	5	Arapça
AHMET	4	Arapça
AYŞENUR	4	Arapça+Arapça
BÜNYAMİN	4	İbranice
CANSU	4	Farsça+Türkçe
DİLARA	4	Farsça
EBRU	4	Farsça
EDA	4	Arapça
EDANUR	4	Arapça+Arapça
EVİN	4	Türkçe
FİLİZ	4	Rumca
İBRAHİM	4	İbranice
MEDİNE	4	Arapça
MELEK	4	Arapça
MELİKE	4	Arapça
ÖZGÜL	4	Türkçe+Farsça
ÖZLEM	4	Türkçe
SERHAT	4	Farsça+Arapça
SERKAN	4	Farsça+Türkçe
SEVDA	4	Arapça
SEVGİ	4	Türkçe
ÜMİT	4	Farsça
ZERDA	4	Farsça
ABDULLAH	3	Arapça
AYSEL	3	Türkçe
BAHAR	3	Farsça
BATUHAN	3	Türkçe
BERAT	3	Arapça
BURAK	3	Arapça
BUSE	3	Farsça
CANAN	3	Farsça
CEREN	3	Moğolca
DEMET	3	Yunanca
EMİRCAN	3	Arapça+Farsça
EMİRHAN	3	Arapça+Türkçe
EMRE	3	Türkçe
EREN	3	Türkçe
EYLEM	3	Türkçe

FERİDE	3	Arapça
HABİB	3	Arapça
HAKAN	3	Farsça
HALİL	3	Arapça
HAMZA	3	Arapça
HAZAL	3	Türkçe
İLKNUR	3	Türkçe+Arapça
İREM	3	Arapça
MELİSA	3	Rumca
MUHAMMET	3	Arapça
MUSA	3	Arapça
NAZAR	3	Arapça
NURAN	3	Arapça
OSMAN	3	Arapça
SEDA	3	Arapça
SEDAT	3	Arapça
SEDEF	3	Arapça
SELMA	3	Arapça
SEVİM	3	Türkçe
SİNEM	3	Farsça+Türkçe
SUNA	3	Türkçe
SÜMEYYE	3	Arapça
ŞAHİN	3	Farsça
ŞÜKRAN	3	Arapça
TUĞBA	3	Arapça
TUĞÇE	3	Türkçe+Farsça
YASİN	3	Arapça
EYLÜL	2	Arapça
ABDULKADİR	2	Arapça
ABDURRAHMAN	2	Arapça
AGİT	2	Arapça
ALİ	2	Arapça
AMİNE	2	Arapça
ARZU	2	Farsça
ASLIHAN	2	Türkçe
AYHAN	2	Türkçe
AZAT	2	Farsça
BARAN	2	Türkçe
BARIŞ	2	Türkçe
BİLAL	2	Arapça
CANER	2	Farsça+Türkçe
CEYLAN	2	Moğolca
DERYA	2	Farsça
DİYAR	2	Arapça
EBUBEKİR	2	Arapça

ECE	2	Türkçe
EDA NUR	2	Arapça+Arapça
ELVAN	2	Arapça
EMİR	2	Arapça
EMRAH	2	Arapça
ERCAN	2	Türkçe+Farsça
EZGİ	2	Türkçe
FADİLE	2	Arapça
FADİME	2	Arapça
FARUK	2	Arapça
FATİH	2	Arapça
FATMA NUR	2	Arapça+Arapça
FIRAT	2	Arapça
FUNDA	2	Rumca
FURKAN	2	Arapça
GÖZDE	2	Türkçe
GÜLCAN	2	Farsça
GÜLİSTAN	2	Farsça
GÜLSÜM	2	Arapça
GÜLŞEN	2	Farsça
GÜNEŞ	2	Türkçe
GÜVEN	2	Türkçe
HALİME	2	Arapça
HALİT	2	Arapça
HANDAN	2	Farsça
HARUN	2	İbranice
HASRET	2	Arapça
HİLAL	2	Arapça
İSA	2	İbranice
İSMAİL	2	İbranice
KENAN	2	İbranice
KEREM	2	Arapça
KEZBAN	2	Farsça
KIYMET	2	Arapça
KÜBRA	2	Arapça
MAZLUM	2	Arapça
MEHMET EMİN	2	Türkçe+Arapça
MELTEM	2	Türkçe
MERAL	2	Moğolca
MERT CAN	2	Farsça+Farsça
MERVENUR	2	Arapça+Arapça
MERYEM	2	Arapça
MISRA	2	Arapça
NAZAN	2	Farsça
NERMİN	2	Farsça

NESRİN	2	Farsça
NEZAHAT	2	Arapça
NURCAN	2	Arapça+Farsça
NURGÜL	2	Arapça+Farsça
OĞUZHAN	2	Türkçe
ORHAN	2	Türkçe
ÖMER FARUK	2	Arapça+Arapça
ÖZCAN	2	Türkçe+Farsça
ÖZGE	2	Türkçe
PERVİN	2	Farsça
RESUL	2	Arapça
RUMEYSA	2	Arapça
RÜMEYSA	2	Arapça
SADİYE	2	Arapça
SARA	2	Farsça
SEDANUR	2	Arapça+Arapça
SELCAN	2	Arapça+Farsça
SERCAN	2	Farsça
SERDAR	2	Farsça
SEYİT	2	Arapça
SILA	2	Arapça
SULTAN	2	Arapça
SÜLEYMAN	2	İbranice
SÜMEYYA	2	Arapça
ŞEHMUS	2	Farsça
ŞEVAL	2	Türkçe
ŞEVVAL	2	Arapça
ŞEYDA NUR	2	Farsça+Arapça
ŞEYMA	2	Arapça
TUBA	2	Arapça
TÜLİN	2	Türkçe
VESİLE	2	Arapça
VEYSEL	2	Arapça
YELİZ	2	Türkçe
YILDIZ	2	Türkçe
YONCA	2	Türkçe
ZELAL	2	Arapça
ZELİHA	2	Arapça
GURBET	1	Arapça
ABDULLAH BAHADIR	1	Arapça+Farsça
ABDULREZZAK	1	Arapça
ADALET	1	Arapça
AHMET DURAN	1	Arapça+Türkçe
AHMET SAİT	1	Arapça+Arapça
AKİF	1	Arapça

ALİ EKBER	1	Arapça+Arapça
ALİHAN	1	Arapça+Farsça
ALİM	1	Arapça
ALİŞAN	1	Arapça
ALİYE	1	Arapça
ARİF	1	Arapça
ASENA	1	Türkçe
ASIM	1	Arapça
ASIYE	1	Arapça
ASLAN	1	Türkçe
ASMİN	1	Farsça
ASYA	1	Arapça
ATAKAN	1	Türkçe
AYCAN	1	Türkçe+Farsça
AYFER	1	Türkçe+Farsça
AYNUR	1	Türkçe+Arapça
AYSUN	1	Türkçe
AYŞE NİLAY	1	Arapça+Farsça+Türkçe
AYŞE NUR	1	Arapça
AZAD	1	Farsça
AZAT ALPER	1	Farsça+Türkçe
BAŞAK	1	Türkçe
BEDİA	1	Arapça
BEDİRHAN	1	Arapça+Türkçe
BEDRİYE	1	Arapça
BEGÜM	1	Türkçe
BELKIS	1	Arapça
BERKANT	1	Türkçe
BERKE	1	Türkçe
BESRA	1	Arapça
BETÜL	1	Arapça
BEYTULLAH	1	Arapça
BEYZA	1	Arapça
BEYZANUR	1	Arapça+Arapça
BUĞRA	1	Türkçe
BUKET	1	Fransızca
BUSENUR	1	Farsça+Arapça
BÜŞRANUR	1	Arapça+Arapça
CANSEL	1	Farsça+Arapça
CEBRAİL	1	Arapça
CEMİLE	1	Arapça
CEREN	1	Moğolca
CESİM	1	Arapça
CEVRİYE	1	Arapça
CEYDA	1	Arapça

CEYDA ZÜLFİNAZ	1	Arapça+Farsça+Farsça
CİHAN	1	Farsça
CİHAT	1	Arapça
ÇAĞLA	1	Türkçe
ÇİMEN	1	Türkçe
DAMLA	1	Türkçe
DAVUT	1	İbranice
DELAL	1	Arapça
DELİL BORAN	1	Arapça+Türkçe
DEVİRAN	1	Arapça
DİCLE	1	Arapça
DİDEM	1	Farsça+Türkçe
DİLBER	1	Farsça
DİLEKNUR	1	Türkçe+Arapça
DOĞAN	1	Türkçe
DOĞU	1	Türkçe
DOĞUKAN	1	Türkçe
DUYGU	1	Türkçe
ECE İREM	1	Türkçe+Arapça
EJDER	1	Farsça
ELA	1	Farsça
ELANUR	1	Farsça+Arapça
ELİF NARİN	1	Arapça+Farsça
ELİF NUR	1	Arapça+Arapça
ELVEDA	1	Arapça
EMEL	1	Arapça
EMİN	1	Arapça
EMİR FATİH	1	Arapça+Arapça
EMRULLAH	1	Arapça
EMSAL	1	Arapça
ENES	1	Arapça
ENES SAKİ	1	Arapça
ERDOĞAN	1	Türkçe
ERKAN	1	Türkçe
ERSİN	1	Türkçe
ERTAN	1	Türkçe
ESENGÜL	1	Türkçe+Farsça
ESMANUR	1	Arapça+Arapça
ESMER	1	Arapça
ESRA NUR	1	Arapça+Arapça
EVRİM	1	Türkçe
EYYÜP CAN	1	Arapça+Farsça
EZEL	1	Arapça
FADIL	1	Arapça
FATİMA	1	Arapça

FATİME	1	Arapça
FATMA BETÜL	1	Arapça+Arapça
FATMA BEYZA	1	Arapça+Arapça
FATMANUR	1	Arapça+Arapça
FATOŞ	1	Arapça
FERDİ	1	Arapça
FİDAN	1	Rumca
FİGEN	1	Farsça
FUAT	1	Arapça
GAMZENUR	1	Arapça+Arapça
GİZEM	1	Türkçe
GİZEM MERVE	1	Türkçe+Arapça
GÖKDENİZ	1	Türkçe
GÖKHAN	1	Türkçe
GURBET	1	Arapça
GÜL	1	Farsça
GÜLBAHAR	1	Farsça
GÜLÇİN	1	Farsça
GÜLDEN	1	Farsça
GÜLHAN	1	Farsça+Türkçe
GÜLKIZ	1	Farsça+Türkçe
GÜLLÜ	1	Farsça+Türkçe
GÜLLÜNUR	1	Farsça+Türkçe+Arapça
GÜLLÜSTAN	1	Farsça
GÜLNAZ	1	Farsça+Farsça
GÜLÜSTAN	1	Farsça
GÜNEY	1	Türkçe
HABİBE	1	Arapça
HABİP	1	Arapça
HACER	1	Arapça
HAFİZE	1	Arapça
HALİL İBRAHİM	1	Arapça+İbranice
HALİS	1	Arapça
HAMZA ENES	1	Arapça+Arapça
HANIM	1	Türkçe
HANZADE	1	Türkçe+Farsça
HARİKA	1	Arapça
HATAP	1	Arapça
HATİCE NUR	1	Arapça+Arapça
HATUN	1	Türkçe
HAVA	1	Arapça
HAVVA	1	Arapça
HAVVA NUR	1	Arapça+Arapça
HAVVANUR	1	Arapça+Arapça
HAYDAR ALİ	1	Arapça+Arapça

HAYRİYE	1	Arapça
HEDİYE	1	Arapça
HELİN ELİF	1	Yunanca+Arapça
HİLAL NUR	1	Arapça+Arapça
HİRA	1	Arapça
HURİYE	1	Arapça
HÜMEYRA	1	Arapça
HÜRÜ	1	Arapça
HÜSNÜ	1	Arapça
İDAN	1	İbranice
İDE	1	Fransızca
İLAYDA	1	Türkçe
İLAYDA İREM	1	Türkçe+Arapça
İLKAY	1	Türkçe
İREM ALEYNA	1	Arapça+Arapça
İSHAK	1	İbranice
İSLAM	1	Arapça
İSMAİL BURÇ	1	İbranice+Arapça
İSMAİL MERTCAN	1	İbranice+Farsça
JİYAN	1	Farsça
KADİR	1	Arapça
KAZIM	1	Arapça
KEMAL	1	Arapça
KEREM ONUR	1	Arapça+Türkçe
KEVSER	1	Arapça
KEZİBAN	1	Farsça
KİNYAS	1	Türkçe
KÜBRA NUR	1	Arapça+Arapça
KÜBRANUR	1	Arapça+Arapça
LEVENT MEHMET	1	Farsça+Türkçe
LOKMAN	1	Arapça
MAHMUT RUŞEN	1	Arapça+Farsça
MAHSUN	1	Arapça
MARZİYE	1	Arapça
MEDED	1	Arapça
MEDİNE NUR	1	Arapça+Arapça
MEHDİ ÜNAL	1	Arapça+Türkçe
MEHLİKA	1	Farsça+Arapça
MEHMET CEMİL	1	Türkçe+Arapça
MEHMET NURİ	1	Türkçe+Arapça
MEHMET RAŞİT	1	Türkçe+Arapça
MEHMET SAİT	1	Türkçe+Arapça
MELDA NUR	1	Arapça+Arapça
MELEYKE NUR	1	Arapça+Arapça
MELİH	1	Arapça

MENEKŞE	1	Farsça
MERCAN	1	Arapça
MERT	1	Farsça
MERVE NUR	1	Arapça+Arapça
MERVE SAFA	1	Arapça+Arapça
MERZİYE	1	Arapça
MESKEN	1	Arapça
MESTCAN	1	Arapça+Farsça
MESUT	1	Arapça
METECAN	1	Türkçe+Farsça
MEVLÜDE	1	Arapça
MEYREM	1	Arapça
MİHRİBAN	1	Farsça
MİNA	1	Farsça
MUHAMMED	1	Arapça
MUHAMMED ALİ	1	Arapça+Arapça
MUHAMMED BEYAZ	1	Arapça+Arapça
MUHAMMED CAN	1	Arapça+Farsça
MUHAMMED FATİH	1	Arapça+Arapça
MUHAMMED FERMAN	1	Arapça+Farsça
MUHAMMED NURULLAH	1	Arapça+Arapça
MUHAMMED RAŞİT	1	Arapça+Arapça
MUHAMMED YUSUF	1	Arapça+İbranice
MUHAMMET İSA	1	Arapça+İbranice
MUHAMMET SAİT	1	Arapça+Arapça
MUHAMMET YUNUS	1	Arapça+Arapça
MUHARREM	1	Arapça
MUHSİN	1	Arapça
MURAT CAN	1	Arapça+Farsça
MUTLU	1	Türkçe
MÜCAHİT	1	Arapça
MÜLKİYE	1	Arapça
MÜNEVVER	1	Arapça
MÜRSEL	1	Arapça
MÜYESSER	1	Arapça
NACİYE NUR	1	Arapça+Arapça
NADİDE	1	Farsça
NAHİDE	1	Arapça
NAZ	1	Farsça
NAZİRE	1	Arapça
NAZLI	1	Farsça+Türkçe
NEBİ	1	Arapça
NEJLA	1	Arapça
NESLİHAN	1	Arapça+Türkçe+Farsça
NEŞE	1	Arapça

NEVAL	1	Arapça
NEVİN	1	Farsça
NEVRA	1	Arapça
NEZİRE	1	Arapça
NİDA NUR	1	Arapça+Arapça
NİHAL	1	Farsça
NİHAT	1	Farsça
NİLÜFER	1	Farsça
NİSA	1	Arapça
NİSANUR	1	Arapça+Arapça
NUR CEREN	1	Arapça+Moğolca
NUR SEZA	1	Arapça+Farsça
NURHAT	1	Arapça+Arapça
NURİYE	1	Arapça
NURSARAY	1	Arapça+Farsça
NURSEFA	1	Arapça+Arapça
NURSEL	1	Arapça
NURSELİ	1	Arapça+Türkçe
NURŞAH	1	Arapça+Farsça
NURŞEN	1	Arapça+Türkçe
NURULLAH	1	Arapça
OĞUZCAN	1	Türkçe+Farsça
OKTAY	1	Türkçe
OSMAN BURAK	1	Arapça+Arapça
OZAN	1	Türkçe
OZAN YUSUF	1	Türkçe+İbranice
ÖMER BURAK	1	Arapça+Arapça
ÖZGENUR	1	Türkçe+Arapça
ÖZGÜR	1	Türkçe
ÖZLEMNUR	1	Türkçe+Arapça
PERİHAN	1	Farsça
PINAR	1	Türkçe
POLAT	1	Farsça
RABİYA	1	Arapça
RAMAZAN	1	Arapça
RAŞİDE	1	Arapça
RECEP	1	Arapça
REMZİYE	1	Arapça
REVŞAN	1	Farsça
RIDVAN	1	Arapça
RUGEYYA	1	Arapça
RUKİYE	1	Arapça
RÜYA	1	Arapça
SAFA	1	Arapça
SAFİYE	1	Arapça

SAKİNE	1	Arapça
SALİH	1	Arapça
SALİME	1	Arapça
SALMAN	1	Türkçe
SAMET	1	Arapça
SARA HATUN	1	Farsça+Türkçe
SARAÇ	1	Arapça
SEDA NUR	1	Arapça+Arapça
SEFA	1	Arapça
SELİN NUR	1	Türkçe+Arapça
SEMİH	1	Arapça
SEMİHA	1	Arapça
SEMRA	1	Arapça
SENA	1	Arapça
SERPİL	1	Türkçe
SERVET	1	Arapça
SEVENÇ	1	Türkçe
SEVİL	1	Türkçe
SEVİLAY	1	Türkçe
SEYHAN	1	Arapça
SEYİTHAN	1	Arapça+Türkçe
SEZER	1	Türkçe
SİNAN	1	Arapça
SONER	1	Türkçe
SUDE	1	Farsça
SUDE SEÇİL	1	Farsça+Türkçe
SUZAN	1	Farsça
SÜLEYMAN ARİF	1	İbranice+Arapça
SÜMEYRA	1	Arapça
SÜPHAN	1	Arapça
SÜVEYLE	1	Arapça
ŞAHADET	1	Arapça
ŞAHCAN	1	Farsça+Farsça
ŞERİF	1	Arapça
ŞERİFE	1	Arapça
ŞEYDA	1	Farsça
ŞEYHMUS	1	Farsça
ŞURA	1	Arapça
TAHA	1	Arapça
TAHİR	1	Arapça
TALHA	1	Arapça
TAYLAN	1	Türkçe
TEVRAT	1	İbranice
TOPRAKCAN	1	Türkçe+Farsça
TÖRE	1	Türkçe

TUBANUR	1	Arapça+Arapça
TUĞBA NİDA	1	Arapça+Arapça
TUNAHAN	1	Türkçe
TURGAY	1	Türkçe
UĞUR	1	Türkçe
UĞURCAN	1	Türkçe+Farsça
UMUT CAN	1	Türkçe+Farsça
UMUT EMRE	1	Türkçe+Türkçe
ÜLKÜCAN	1	Türkçe+Farsça
ÜMRAN RÜYA	1	Arapça+Arapça
VASFİ	1	Arapça
VEYSİ	1	Arapça
VİLDAN	1	Arapça
YALÇIN	1	Türkçe
YASEMİN	1	Farsça
YESİRA	1	Arapça
YEŞİM	1	Arapça
YETER	1	Türkçe
YILMAZ	1	Türkçe
YUNUS EMRE	1	Arapça+Türkçe
YUSUF CAN	1	İbranice
YUSUF EREN	1	İbranice+Türkçe
YUSUF İSLAM	1	İbranice+Arapça
YUSUF KERİM	1	İbranice+Arapça
ZARİFE	1	Arapça
ZERYA	1	Farsça
ZEYNEP SENA	1	Arapça+Arapça
ZİŞAN ŞEYMA	1	Arapça+Arapça
ZÜLFİYE	1	Farsça
ZÜLKİF	1	Arapça
Genel Toplam	1151	

ÖZ GEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler

Adı Soyadı : Onur GENÇOĞLU

Doğum Yeri ve Tarihi

Eğitim Durumu

Lisans Öğrenimi : Kafkas Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü

Yüksek Lisans Öğrenimi : Ardahan Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Ana Bilim Dalı

Bildiği Yabancı Diller :

Bilimsel Faaliyetleri :

İş Deneyimi

Stajlar :

Projeler :

Çalıştığı Kurumlar : Kars Final Akademi Anadolu Lisesi, Kars Boğaziçi Anadolu Lisesi, Kars Bahçeşehir Koleji, Kars Çelik Başarı Koleji Fen Lisesi

İletişim

E-Posta Adresi :

Tarih

Jüri Tarihi : 16.01.2026